

OPINNÄYTETYÖ

**Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset
tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittämisen
tutkintavankilassa.**

Mikko Tasanto

Yhteisöpedagogi

90 op.

3/2022

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi YAMK

Tekijät: Mikko Tasanto

Opinnäytetyön nimi: Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittäminen tutkintavankilassa.

Sivumäärä: 61 ja 47 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Pia Lundbom

Työn tilaaja(t): Vantaan vankila

Tutkimuksessa on tutkittu kahden eri osaston tutkintavankeja Vantaan vankilassa, joilla on ollut käräjäoikeuden määräämiä yhteydenpitorajoituksia voimassa. Aikaisempaa tutkimustietoa ei ole saatavilla, jossa olisi tutkittu yhteydenpitorajoitteen omaavien tutkintavankien toiminnallisuutta ja sen vaikutusta tutkintavankeusaikaan.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää osallistuvatko yhteydenpitorajoitteen omaavat tutkintavangit toimintoihin ja millä tavalla nämä toiminnat ovat heihin vaikuttaneet. Tutkimuksen alkuvaiheessa otetaan myös kantaa siihen, mitä haasteita yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit aiheuttavat vankilalle.

Tutkimus suoritettiin 01.08-02.11.2021 välisenä aikana, jossa järjestettiin fyysisiä -ja sosiaaliseen kuntoutukseen liittyviä toimintoja kahdelle eri osastolle. Tämän lisäksi tutkimukseen haastateltiin (11) yhtätoista yhteydenpitorajoituksen omaavaa tutkintavankia, jossa he kertovat, millä tavalla ovat kokeneet toiminnallisuuden vaikutuksen tutkintavankeusaikana.

Tutkimuksen päätyttyä selvisi, että molempien osastojen tutkintavangeista yli 80 % oli halukas osallistumaan vankilan järjestämiin toimintoihin ja näillä toiminnoilla on ollut myös vaikutusta tutkintavankeusaikaan. Erityisesti yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien fyysinen ja psyykinen hyvinvointi oli lisääntynyt tutkimuksen aikana.

Lopputuloksena kehittyi (11) yksitoista suositusta, jolla Vantaan vankila voi kehittää omaa toimintaansa. Suositukset liittyvät yhteydenpitorajoituksen omaavien tutkintavankien sellin ulkopuolisen ajan lisäämiseen, tutkintavankien ja valvontahenkilökunnan väliseen vuorovaikutukseen, sekä sidosryhmäyhteistyön lisäämiseen.

Avainsanat: tutkintavanki, yhteydenpitorajoitukset, vankila, toiminta.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Master of Humanities, Community Educator

Author: Mikko Tasanto

Title: Experiences of prisoners with communications restrictions on remand in custody and development of activities in remand prisons.

Number of Pages: 61 and 47 attachment pages

Supervisor(s): Pia Lundbom

Commissioned by: Vantaa prison

The research has studied two different sections of remand prisoners in Vantaa Prison that have been subject of restriction set by the district court. No previous research data is available which would have researched remand prisoners functionality under restrictions and its impact on pre-trial detention. The aim of the research was to find out whether inmates with communication restrictions participate in the activities and how these activities have affected them. At the beginning of the research, a position will also be taken on the challenges posed to the prison by remand prisoners with communication restrictions.

The research was conducted between 01.08- 02.11.2021, where physical and social rehabilitation-related activities were organized by two different sections. In addition, (11) eleven prisoners with communication restrictions were interviewed for the research, describing how they had experienced the impact of functionality during pre-trial detention.

At the end of the reseach, it became clear that more than 80% of the remand prisoners in both sections were willing to participate in the activities organized by the prison and these activities have also had an impact on pre-trial detention. In particular, the physical and mental well-being of remand prisoners with communication restrictions had increased during the research.

As a result, (11) eleven recommendations were generated with which Vantaa Prison can improve its own operations. The recommendations are related to increasing the non-cell time of remand prisoners with communication restrictions, the interaction between remand prisoners and supervisory staff, and increasing stakeholder cooperation.

Keywords: Remand prisoner, restriction, prison, activities.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
	1.1 AIKAISEMPI TUTKIMUSTIETO	7
2	YHTEYDENPITORAJOITUKSET OMAAVA TUTKINTAVANKI.....	9
	2.1 Tutkimuslupa	11
	2.2 Tutkimuksen kuvaus	12
	2.3 Käsitekartta tutkintavangin ympärillä olevista viranomaisista, lainsäädännöstä ja laillisuuden valvonnasta.....	14
	2.4 Henkilön kiinniotto, pidättäminen ja vangitsemiseen liittyvä prosessikuvaus.	15
	2.5 Lupaperusteiset tapaamiset	16
	2.6 Luvanvarainen internetin ja sähköpostin käyttö.	18
	2.7 Puhelimen käyttö	18
	2.8 Kirjeenvaihto ja postilähetykset.....	19
	2.9 Yhteydenpitorajoitusten vaikutus vankilaan tutkintavankeuden aikana.....	20
3	YHTEYDENPITORAJOITUKSIEN HAASTEET.....	21
4	OSASTOT N1 JA M	24
	4.1 Rikosseuraamustyöntekijä osastotyössä	25
	4.2 Toiminnot.....	27
	4.3 Työtoiminta.....	30
5	YKSILÖHAASTATTELUT.....	32
6	TULEVAISUUS NÄKÖKULMA	47

6.1 Toiminnan vaikuttavuus tutkintavankilassa.....	51
7 POHDINTA	52
8 SUOSITUKSET	55
9 LÄHTEET.....	59
10 LIITTEET	62

1 JOHDANTO

Vantaan vankila on tutkintavankila, jonne pääsääntöisesti sijoitetaan miespuolisia Etelä-Suomen alueen tutkintavankeja. Vankilassa on 185 vankipaikkaa ja tämän lisäksi vankilassa sijaitsee psykiatrinen vankisairaalaosasto. Vantaan vankilan päätehtäviä ovat tutkintavankeuden turvaaminen ja vankikuljetukset. Tutkintavankeuden tarkoituksena on turvata rikoksen esitutkinta, tuomioistuinkäsittely ja rangaistuksen täytäntöönpano sekä estää rikollisen toiminnan jatkaminen. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 1 Luku, 3) Vantaan vankilassa on erilaisia osastoja kuten nuoriso-osasto, työosasto, sekä osastoja tutkintavangeille, joilla on käräjäoikeuden määräämiä yhteydenpitorajoituksia voimassa. Vantaan vankilassa on tällä hetkellä (8) kahdeksan eri osastoa, joilla näitä yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja asuu (osastot 41, 42, 43, 44, 31, N1, N2 ja M-osasto). Yhteydenpitorajoituksen omaavilla tutkintavangeilla on päiväjärjestyksien mukaan kolme tuntia sellin ulkopuolista aikaa, johon sisältyy yhden tunnin ulkoilu. Jäljelle jääneestä kahdesta tunnista tutkintavangit viettävät tämän ajan osastolla muiden tutkintavankien kesken. (päiväjärjestys, tutkintavankeuslaki) Käytännössä tämä tarkoittaa, että yhteydenpitorajoitteena oleva tutkintavanki viettää omassa sellissään 21 tuntia vuorokaudessa.

Lähdin tutkimaan, miten yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat tutkintavankeihin ja millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksen omaavien tutkintavankien hyvinvointia voidaan vankilassa edesauttaa. Tulen käsittelemään myös, mitä haasteita yhteydenpitorajoitukset omaavat tutkintavangit aiheuttavat vankilalle ja millä toimenpiteillä niihin voidaan vastata. Toiminnoissa tulen ottamaan kantaa, miten nämä ovat vaikuttaneet tutkintavankien psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin sekä kuinka moni heistä on ollut vapaaehtoinen näihin osallistumaan. Lähityön kannalta otan kantaa, kuinka tutkintavankien ja vankilaviranomaisten välinen vuorovaikutus on kehittynyt ja miten vankilaviranomaiset ovat pystyneet lieventämään yhteydenpitorajoituksista koituvia haittoja. Tutkimuksen loppuvaiheessa tulen antamaan useita suosituksia, joilla yhteydenpitorajoituksista koituvia haittoja voidaan tutkintavankeudessa ennaltaehkäistä. Valitsin tutkimuksen aiheen, koska olen vuosikausia kokenut ja nähnyt omakohtaisesti yhteydenpitorajoitusten vaikutukset tutkintavankilaan ja tutkintavankien hyvinvointiin.

Olen työskennellyt rikosseuraamusalalla yli (20) kaksikymmentä vuotta valvonnan työtehtävissä ja nähnyt tutkintavankeuden eri vaiheet viranomaisen näkökulmasta. Vantaan vankila on yksi Suomen suurimmista, ellei suurin tutkintavankila, johon on sijoitettuna huomattava määrä yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja. Tämä aiheuttaa omat haasteensa noudattaa

käräjäoikeuksien määräämiä yhteydenpitorajoituksia. Tulen käsittelemään tätä vaihetta tutkimukseni edetessä.

Opinnäytetyöni on rikosseuraamusalaa koskeva tutkimus, jossa tarkastellaan yhteydenpitorajoitusten omaavia tutkintavankeja ja heidän kokemuksiaan tutkintavankeudesta. Samoin tutkimuksessa käsitellään yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien toimintaan osallistumista ja kuinka rikosseuraamusala voi kehittää omaa toimintaansa tukemaan yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia vankilassa oloaikana. Tutkimukseni tilaajana on Vantaan vankila.

1.1 AIKAISEMPI TUTKIMUSTIETO

Yhteydenpitorajoitusten omaavat tutkintavangit ja heidän mahdollisuutensa osallistua vankilan järjestämään toimintaan on hyvin rajattua tutkintavankeusaikana. Vastaavaa toiminnallista tutkimusta ei Ammattikorkeakoulujen (Theseus) tietokannasta löydy, jossa olisi käsitelty yhteydenpitorajoituksen omaavien tutkintavankien kokemuksia tutkinnallisesta eristämisestä ja toimintaan osallistumisesta samanaikaisesti. Tutkimukselle on siis olemassa erittäin vahva tarve, jossa tutkitaan yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien toiminnallisuutta, sekä sen vaikutusta tutkintavankeusaikana.

Jokelan vankilassa tutkintavankien toimintaan osallistumista on tutkittu (Leppälä ja Nurminen 2021). Tutkintavankien näkemyksiä Jokelan vankilan toiminnoista ja niiden kehittämisestä) opinnäytetyössään. Tästä opinnäytetyöstä oli jätetty yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit pois.

Mikkelin vankilassa (Manninen Teemu 2021. Yhteydenpitorajoituksella olevien tutkintavankien vapaa-ajan toimintojen kehittäminen Mikkelin vankilassa) tutki opinnäytetyössään, miten Mikkelin vankilassa toimintaa voidaan kehittää haastattelemalla yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja, mutta varsinaista toimintaa ei heille tutkimuksen aikana järjestetty.

Oulun vankilassa on laadittu Poliisiammattikorkeakoulun tuottama tutkimus. (Pekkala Reetta 2019. Yhteydenpitorajoitusten toteuttaminen sekä tutkintavankeuslain muutoksen vaikutuksen rajoituksiin). Tutkimuksessa käsitellään yhteydenpitorajoitusten toteuttamista vankilassa ja sen tuomia haasteita.

Turun vankilassa tutkittiin vuonna 2020 vankien toimintaan osallistumista kyselylomakkeella. (Kalla Crista 2020. Turun vankilan suljettujen/eristys osastojen vankitoimintojen kehittäminen

vankien näkökulmasta.) Kyseissä tutkimuksessa vangeille ei fyysisesti järjestetty toimintaa. Tutkimuksessa ilmenee kuitenkin valtava tarve lisätä vankien puolesta vapaa-ajan toimintaa, kuten liikuntaa.

Tutkintavankien oloja ja oikeuksien toteutumista on tutkittu 2017 julkaisemassa tutkimuksessa (Rantala, Tyni, Koskenniemi, Liimatainen & Kääriäinen 2017. tutkintavankien olot ja oikeuksien toteutuminen.), jossa käsiteltiin myös yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja ja heidän kokemuksiaan tutkintavankeusajalta. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella, johon tutkintavangit saivat vastata heille esitettyihin kysymyksiin. Tutkimuksessa käsitellään mm. yhteydenpitorajoitusten vaikutusta tutkintavankien elämään. Kyseessä on laaja kyselytutkimus, jossa tarkastellaan koko Rikosseuraamuslaitoksen vankiloiden tutkintavankeja.

Tyni & Blomster 2012. Vähentävätkö vankitoiminnot uusintarikollisuutta? Tutkivat vankitoimintoja vankeusvangeille ja toimintojen vaikutusta uusintarikollisuuteen. Tutkimuksesta oli jätetty tutkintavangit pois. Tutkimuksen loppupäätelmä oli, ettei varsinainen toiminta vankeusajalla ainakaan tilastollisesti vaikuttanut uusintarikollisuuteen, mutta toimintaan osallistuminen koettiin vankeusvankien osalta mielekkääksi.

2 YHTEYDENPITORAJOITUKSET OMAAVA TUTKINTA-VANKI

Vantaan vankilan yksi tärkeimmistä työtehtävistä on käräjäoikeuden vangitsemien henkilöiden esitutkinnan turvaaminen. Vangituilla henkilöillä, joita kutsutaan yleisemmin sanalla tutkintavanki, voi olla yhteydenpitorajoituksia voimassa, jotka perustuvat pakkokeinolakiin. Yhteydenpitorajoitukset merkitsevät esimerkiksi, ettei vangittuna oleva henkilö saa olla yhteydessä muihin kuin lähiomaisiin. Vangitulla tutkintavangilla voi olla useampia yhteydenpitorajoituksia samanaikaisesti voimassa ja yhteydenpitorajoitusten tulkinta jää usein vankila viranomaisten vastuulle, mikäli niissä esiintyy jotain epäselvyyksiä.

Tutkintavankeus tarkoittaa, että ihminen vangitaan, koska on syytä epäillä, että hän on syyllistynyt rikokseen. (Pakkokeinolaki 806/2011, 2 Luku, 11 §) Tutkintavankeudessa vangitun yhteydenpitoa ulkomaailmaan ja vankilan sisällä voidaan rajoittaa, mikäli tämä on esitutkinnan kannalta tarpeellista. Yhteydenpidon rajoittamisesta päättää kuitenkin tuomioistuin esitutkintaviranomaisen vaatimuksesta. Näissä tapauksissa se on yleensä sen paikkakunnan lähin käräjäoikeus, missä rikoksen epäillään tapahtuneen.

Tutkintavanki saapuu vankilaan aina tuomioistuimen määräämällä vankipassilla esitutkintaviranomaisten toimittamana. Vankipassi on hallinnollinen asiakirja, josta selviää vangitun henkilön henkilötiedot, syyte, teko aika, mahdolliset yhteydenpitorajoitukset, käräjäoikeuden paikka ja passittavan tuomarin nimi. Ennen vankilaan saapumistaan tutkintavankia voidaan säilyttää poliisivankilan säilytystiloissa enintään kymmenen (10) vuorokauden ajan, jonka jälkeen tutkintavanki on siirrettävä Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoimaan vankilaan. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 2 Luku, 1 §) Suomessa miehille tarkoitettuja tutkintavankiloita on yhteensä kolmetoista (13) vankilaa. Nämä vankilat sijaitsevat seuraavissa kaupungeissa; Helsingin, Jokelan, Kuopion, Kylmäkosken, Mikkelin, Oulun, Pelson, Pyhäselän, Riihimäen, Sukevan, Turun, Vaasan ja Vantaan vankila. (Oikeusministeriön asetus tutkintavankiloista) Rikosseuraamusalueet on jaoteltu kolmeen (3) osaan. Etelä-Suomen rikosseuraamusalue, Länsi-Suomen rikosseuraamusalue ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue. (Rikosseuraamuslaitos.fi/ organisaatio) Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella toimii vain Jokelan ja Vantaan vankila, joihin on sijoitettuna yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja. Rikosseuraamusalueet ovat maantieteellisesti sijoitettu niin, että pääasiassa niihin sijoitetaan niitä tutkintavankeja, jotka asuvat rikosseuraamusalueiden sisällä.

Vantaan vankilassa on yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja, jonka käräjäoikeuden tuomarit ovat määränneet. (Pakkokeinolaki 2011/806, 4 Luku). Yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja on vantaan vankilassa päivittäin n. 60–90 henkilöä erikseen nimetyillä osastoilla. Vuonna 2021 (01.01- 31.12.2021) Vantaan vankilassa oli ollut yhteensä 498 tutkintavankia, joilla oli ollut yhteydenpitorajoituksia voimassa. (Vankitietojärjestelmä 18.01.2022) Pakkokeinolaki määrittää keneen yhteydenpitorajoitteena oleva tutkintavanki saa olla yhteydessä ja millä tavoilla. Tämän lisäksi esitutkintaviranomainen voi täsmentää taikka lieventää näitä rajoituksia. 01.01—16.12.2021 Vantaan vankilassa olevilla tutkintavangeilla oli keskimäärin 48,5 päivää yhteydenpitorajoitukset voimassa. (vankitietojärjestelmä 17.12.2021) Yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit on asutettu erillään muista tutkintavangeista, koska se voi vaarantaa esitutkinnan tarkoituksen.

Suomen vankiloissa oli vuonna 2021 yhteensä 1120 tutkintavankia, joilla on ollut yhteydenpitorajoitukset voimassa. Aineisto perustuu tutkintavangeista koostuviin ilmoituksiin, joka täytyy tehdä manuaalisesti ja yksilöllisesti vankitietojärjestelmään. Ilmoituksessa tutkintavanki vapautetaan toiminnoista esitutkinnan turvaamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että uuden tutkintavangin saapuessa vankilaan vankilan virkamies kirjaa tiedon yhteydenpitorajoituksista yksilöllisesti tutkintavankia koskevaan vankitietojärjestelmään.

Nämä tutkintavangit jakautuivat maantieteellisesti seuraavanlaisesti:

Vankila	Tutkintavangit	prosentuaalinen osuus
Hämeenlinnan vankila	10	0,9 %
Jokelan vankila	105	9,4 %
Kuopion vankila	96	8,6 %
Mikkelin vankila	128	11,4 %
Oulun vankila	167	14,9 %
Pyhäselän vankila	12	1,1 %
Riihimäen vankila	2	0,2 %
Turun vankila	45	4 %
Vaasan vankila	55	4,9 %
Psykiatrinen vankisairaala Turku	1	0,1 %
Psykiatrinen vankisairaala Vantaa	1	0,1 %
Vantaan vankila	498	44,5 %
Kaikki yhteensä:	1120	100 %

(Vankitietojärjestelmä 18.01.2021)

2.1 Tutkimuslupa

Sain Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä tutkimusluvan, joka oli voimassa 01.08.- 31.12.2021 välisen ajan. Tutkimuslupa piti sisällään yksilöhaastattelut n. kymmenelle (10) tutkintavangille ja toimintojen järjestämisen yhteydenpitorajoituksen omaaville tutkintavangeille. (liite 5) Päätin kuitenkin supistaa tutkimukseni päättymään jo 02.11.2021, koska

haastateltavien määrä olisi ylittynyt ja toiseksi se ei olisi tuonut mitään lisäarvoa tähän tutkimukseen. Koen, että kolmen (3) kuukauden seurantajakso toimintojen järjestämiseksi on riittävä, joka tuottaa tarvittavan tuloksen toiminnan kehittämiseksi tutkintavankilassa.

Toimintatutkimuksen kohde määrittyy eri tutkimushankkeissa eri tavalla. Toimintatutkimuksessa voidaan tavoitella laajaa yhteiskunnallista muutosta (Fals- Borda 2001), mutta voidaan tavoitella myös suppeammin yksittäisten toimijoiden henkilökohtaista oppimista (ks. esim. Coghlan & Brannick 2005). Toimintatutkimus voidaan nähdä selkeärajaisena yhden organisaation sisäisten toimintatapojen kehittämisenä, mutta myös laajana koko yhteisöä koskevana demokratiaprojektina (Brydon-Miller, Greenwood & Maguire 2003). Toimintatutkimuksen muutostavoitteet voivat olla siis huomattavankin erilaisia. (Toikko & Rantanen 2009, 30)

Tutkintavankilan haasteena on myös, että uusia tutkintavankeja saattaa saapua päivittäin yhdestä- kymmeneen (1–10) henkilöä ja taas vastaavasti vapautua sama määrä yhden päivän aikana. Vaikka tutkin yhdentoista (11) tutkintavangin fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia tutkintavankilassa, niin minulle olisi voinut tutkimuksen aikana käydä niin, että joku vastuuosastollani olevasta tutkintavangista olisi voinut vapautua kesken tutkimuksen. Näin ei kuitenkaan tapahtunut ja sain kerättyä tarpeelliset tiedot tutkintavangeista.

Keskitin tutkimukseni vain kahteen (2) osastoon, joissa näitä tutkintavankeja asuu, koska muuten tutkittavien määrä kasvaisi laajemmaksi, enkä tutkijana ajallisesti pystyisi tarjoamaan kaikille tutkintavangeille aktiivista toimintaan. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 85). Yhteydenpitorajoituksen omaavilla tutkintavangeilla on päiväjärjestyksien mukaan kolme (3) tuntia sellin ulkopuolista aikaa, johon sisältyy yhden (1) tunnin ulkoilu. Pois lukien osasto 31, jossa sellin ulkopuolista aikaa on enemmän. Tämä johtuu siitä, että kyseiselle osastolle on sijoitettu lievempiä yhteydenpitorajoituksen omaavia tutkintavankeja. Jäljelle jääneestä kahdesta (2) tunnista tutkintavangit viettävät tämän ajan osastolla muiden tutkintavankien kesken. (päiväjärjestys, tutkintavankeuslaki) Päiväjärjestys tarkoittaa osastokohtaista viikkoaikataulua, josta selviää tutkintavankien päiväkohtainen rytmi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että yhteydenpitorajoitteena oleva tutkintavanki viettää omassa sellissään 21 tuntia vuorokaudessa

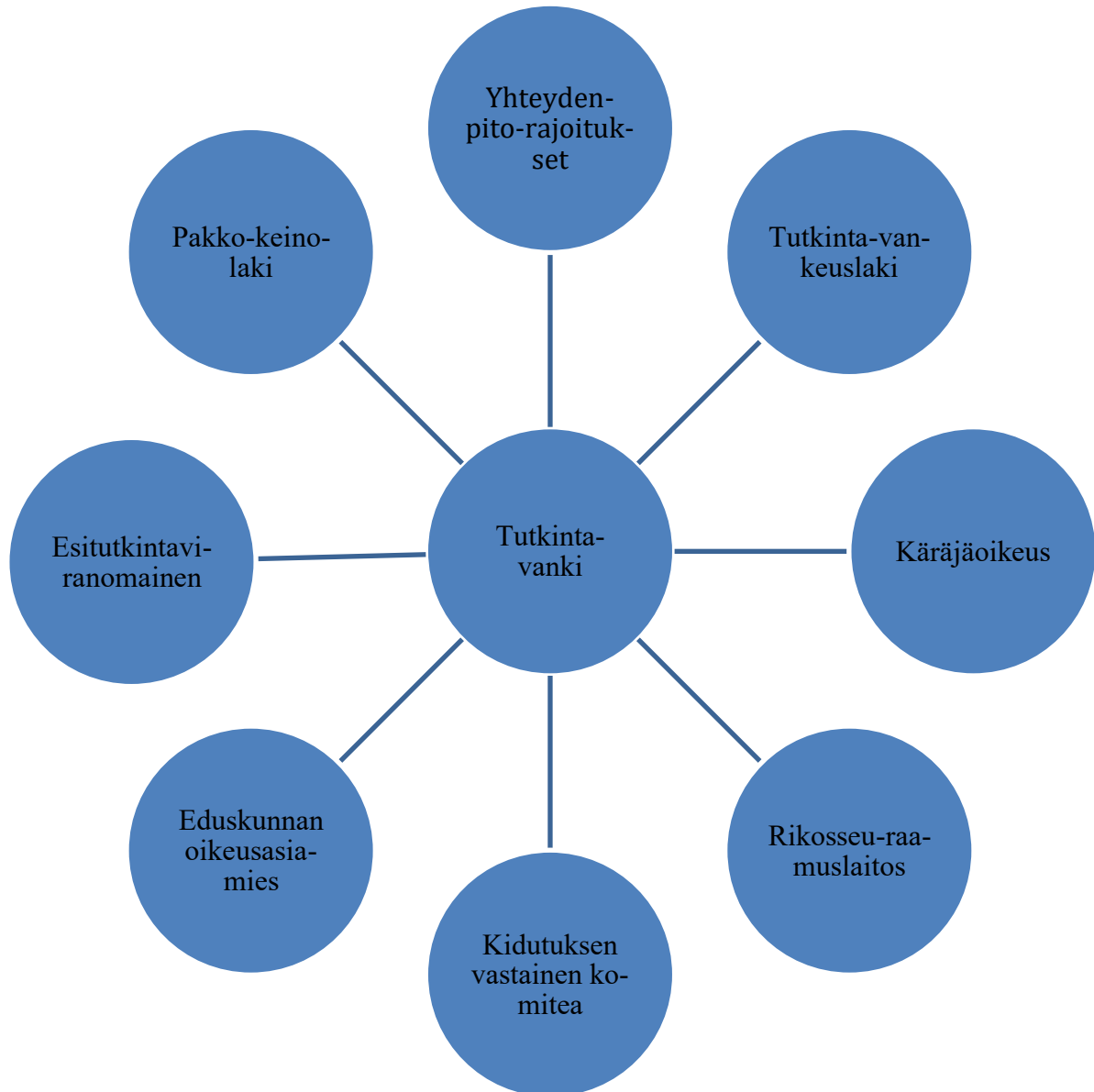
2.2 Tutkimuksen kuvaus

Tein yksilöhaastattelut yhdelletoista (11) aikuiselle tutkintavangille, joilla on yhteydenpitorajoitukset voimassa. Tarkoituksena oli seurata näiden yhdentoista (11) tutkintavangin psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia yhteydenpitorajoitusten aikana. Haastatteluissa pyrin selvittämään,

kuinka yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet heidän hyvinvointiinsa ja millä toimenpiteillä vankila pystyisi näitä haittoja lieventämään. Selvitin myös haastatteluissa, ovatko tutkintavangit tietoisia mitä nämä yhteydenpitorajoitukset sisältävät ja millä tavoin vankila niitä noudattaa. Haastatteluissa saatavia tietoja tulen käyttämään tutkimuksessani. Tutkittavien nimet eivät tule esiintymään tutkimuksessa, vaan tulen käyttämään heistä seuraavia määritelmiä: Henkilö A, henkilö B, henkilö C, jne.... Vangit ovat tutkintavankeja ja lain mukaan syyttömiä, kunnes toisin todistetaan. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 8). Myös tutkintavangeilla on vahva anonyymisuoja, jonka vuoksi heidän nimiään ei voida tutkimuksessa paljastaa. Haastattelin tutkintavankeja yksilöllisesti työhuoneessani, jossa kirjasin heidän vastauksensa suoraan tietokoneelleni haastattelun aikana. Haastattelut ja toimintaan osallistumiset suoritettiin 01.08.- 02.11.2021 välisenä aikana. Haastattelu aineisto ja toimintaa osallistumislomakkeet hävitetään tutkimuksen julkaisun yhteydessä. Käytännön toteutuksessa järjestin tutkijana erilaisia aktiivitoimintoja ja yksilöllisiä/ryhmä vuorovaikutustilanteita, joilla tutkintavankien psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia voidaan vankilassa edesauttaa. (työ, liikunta, sosiaalinen kuntoutus, yksilökeskustelut,) Kaiken tämän toiminnon asetin siihen ajankohtaan, kun tutkintavangit olisivat muuten viettäneet aikaansa sellissään. Lisäsin toiminnallani sellin ulkopuolista aikaa, joka vaikutti suoraan tutkintavankien psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

Tutkimusmenetelmäksi muodostui yksilöhaastattelut ja aineiston kerääminen toiminnallisuuden näkökulmasta, sekä näiden analysointi. (Toikko & Rantanen 2009, 30) Tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa on mukana määrällistä eli kvantitatiivista aineistoa. (Toikko & Rantanen 2009, 123) Laadullinen aineisto perustuu yksilöhaastatteluihin ja näiden tietojen sisällönanalysoimiseen. Määrällinen aineisto taas toimintojen järjestämiseen sekä sen tiedon arviointiin. Tutkijana päädyin toimintatutkimukseen, koska minua kiehtoi olla osa tutkimusta ja nähdä miten järjestämäni toiminta on vaikuttanut tutkintavankeihin.

2.3 Käsitekartta tutkintavangin ympärillä olevista viranomaisista, lainsäädännöstä ja laillisuuden valvonnasta.

2.4 Henkilön kiinniotto, pidättäminen ja vangitsemiseen liittyvä prosessikuvaus.

(Pakkokeinolaki 806/2011, 2 Luku, 1 §, 5 §, 9 § ja Tutkintavankeuslaki 2005/768, 2 Luku, 1 §)

Pakkokeinolaki määrittelee, mitä yhteydenpitorajoitukset tarkoittavat.

Yhteydenpidon rajoittamisen edellytykset;

Esitutinnan ollessa kesken voidaan rajoittaa kiinni otetun, pidätetyn ja tutkintavangin yhteydenpitoa muuhun henkilöön, jos on syytä epäillä, että yhteydenpito vaarantaa kiinniottamisen, pidättämisen tai tutkintavankeuden tarkoituksen. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös syyteharkinnan ja oikeudenkäynnin ollessa kesken, jos on perusteltua syytä epäillä, että yhteydenpito vakavasti vaarantaa tutkintavankeuden tarkoituksen.

Yhteydenpitoa tutkintavankeuslain (768/2005) 8 luvun 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen kanssa ei saa rajoittaa. Yhteydenpitoa lähiomaisen tai muun läheisen kanssa ja yhteydenpitoa tutkintavankeuslain 9 luvun 12 §:ssä tarkoitetun edustuston kanssa voidaan rajoittaa ainoastaan rikoksen selvittämiseen liittyvistä erityisen painavista syistä. Yhteydenpitoa lähiomaiseen saadaan rajoittaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä kiinniottamisen, pidättämisen tai tutkintavankeuden tarkoituksen toteuttamiseksi.

Yhteydenpidon rajoittamisen sisältö;

Yhteydenpitorajoitus voi sisältää rajoituksia kirjeenvaihtoon, puhelimen käyttöön, tapaamisiin tai muihin yhteyksiin säilyttämistilan tai vankilan ulkopuolelle taikka yhdessäoloon tietyn kiinni otetun, pidätetyn tai tutkintavangin kanssa. Yhteydenpitoa ei saa rajoittaa enempää eikä pitempään kuin on välttämätöntä.

Kirjeiden tarkastamisesta ja lukemisesta säädetään tutkintavankeuslain 8 luvussa ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 6 luvussa sekä kirjeiden takavarikoimisesta tämän lain 7 luvussa. (Pakkokeinolaki 806/2011/4 luku. Viitattu 19.11.2021.)

Kuten yllä mainitussa pakkokeinolaissa todetaan, että tutkintavangin yhteydenpitoa vankilan ulkopuolella voidaan rajoittaa hyvin laajasti sekä monipuolisesti. Epäselvissä vankipasseissa ja yhteydenpitorajoituksissa on useasti tulkinnan varaa, joita Vantaan vankilan valvontahenkilökunta joutuu selvittämään. Esitutkintaviranomaisen vastuulle jää näiden yhteydenpitorajoitusten täsmentäminen ja tarkentaminen, millä tavalla he haluavat, että tutkintavankilassa näitä yhteydenpitorajoituksia noudatetaan sekä valvotaan.

2.5 Lupaperusteiset tapaamiset

Käytännön tasolla tutkintavankiin asetetut yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat keneen tutkintavanki saa olla yhteydessä ja millä tavalla. Mikäli tutkintavangilla on ns. kaikki yhteydenpitorajoitukset voimassa, niin hän ei saa olla yhteydessä muihin tutkintavankeihin, hänelle saapuvat ja hänen lähettämät postilähetykset pysäytetään, hän ei saa olla yhteydessä läheisiinsä, eikä käyttää vankilassa internetiä tai sähköpostiaan. Ainoastaan omaan asianajajaan yhteydenpitoa

ei rajoiteta. Tämän kaltaiset yhteydenpitorajoitukset eivät ole harvinaisia, mutta vaikuttavat vangittuna olevan ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen olemukseen merkittävästi. Periaatteessa vankilassa olevalla tutkintavangilla olisi vain yhden (1) tunnin ulkoilu päivässä ja lopun ajan hän joutuisi viettämään yksin sellissään. Yleisellä tasolla käräjäoikeus on kuitenkin antanut yhteydenpitorajoituksen omaavan tutkintavangin pitää joko valvotusti ja valvomatta yhteyttä yhteen tai useampaan lähiomaiseen asianajajan lisäksi.

Vantaan vankilassa käytettävät valvotut tapaamiset ovat: tapaaminen videoyhteydenvälityksellä, joka tarkoittaa ns. Skype -tapaamista, jossa tutkintavanki ja hänen läheisensä voivat tavata toisiaan, siten että vankilaviranomainen on vieressä valvomassa tätä tapaamista. Toiseksi Vantaan vankilassa järjestetään viikonloppuisin valvottuja tapaamisia, joihin tutkintavankien läheiset voivat tulla fyysisesti heitä tapaamaan. Yhteydenpitorajoitusten omaavat tutkintavangit tapaavat läheisiään ns. pleksihuonetapaamisessa, joka on pieni huone. Kyseinen huone on jaoteltu kahtia, siten että huoneen keskellä on lattiasta kattoon oleva pleksilasi. Tutkintavangit ovat pleksihuoneen toisella puolella ja läheiset toisella puolella. Kommunikointi tapahtuu seinässä olevien puhelinten välityksellä. Tutkintavanki ja läheiset näkevät toisensa, mutta eivät pysty koskettamaan. Näitä molempia tapaamisia valvotaan joko fyysisesti paikan päällä olemalla tai kamerajärjestelmän avulla. Yhden Skype tapaamisen kesto on 15 minuuttia ja muiden valvottujen tapaamisten kesto 45 minuuttia.

Tutkintavangeilla, joilla ei ole yhteydenpitorajoituksia, tapaavat ns. normaaleissa tapaamisissa viikonloppuisin. Vantaan vankilassa on kaksi huonetta (iso ja pieni tapaamishuone), joissa tutkintavangit voivat tavata läheisiään. Kyseiset tapaamishuoneet ovat samankaltaisia. Huoneessa menee pitkä pöytä, jossa on pleksilooseeja. Yhdessä pöydässä voi olla samanaikaisesti kuusi tutkintavankia ja heidän tapaajansa. Jokainen tutkintavanki tapaa omia tapaajia omissa pleksilooseeissa. Yhteydenpito tapahtuu looseeissa olevien puhelinten välityksellä. tutkintavangit ja tapaajat eivät pääse koskettamaan toisiaan, mutta näkevät toisensa. Valvotuissa tapaamisissa on kosketuskielto, jolla pyritään ennaltaehkäisemään kiellettyjen aineiden ja esineiden pääsy vankilaan sisään.

Valvomaton tapaaminen tarkoittaa, että tutkintavanki voi hakea lupaa tavatakseen lähiomaista taikka muuta läheistään. Vantaan vankilassa on olemassa yksi huone, joka on tarkoitettu tämänkaltaisia tapaamisia varten. Kyseessä on valvomaton tapaaminen, jossa tutkintavanki ja hänen

läheisensä voivat olla kosketuksissa toisiinsa ja siellä tapahtuvaa valvontaa ei ole. Vantaan vankilassa voidaan järjestää kaksitoista (12) valvomatonta tapaamista viikossa. Yhden (1) valvomattoman tapaamisen kesto on kolme (3) tuntia kerrallaan. (Vantaan vankilan tulo-opas 2021)

2.6 Luvanvarainen internetin ja sähköpostin käyttö.

Tutkintavangille voidaan myöntää lupa internetin ja/tai sähköpostin käyttöön, mikäli asia liittyy; yhteyksien ylläpitämiseen, toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tärkeästä syystä, jollei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 8 Luku, 7 a-7 b)

Käytännössä tämä tarkoittaa, että tutkintavanki hakee erillisellä hakemuksella internetin tai sähköpostin lupaa. Vankilassa lupahakemukset internetin ja sähköpostin luvista päättää vankilan johtaja tai hänen sijaisensa. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 8 Luku, 9 §) Lupahakemukset päätetään aina esittelystä ja esittelijän vastuulle jää asian selvittäminen, voidaanko lupa myöntää. Esittelyssä tulee huomioida, onko tutkintavangin yhteydenpitoa ulkomaailmaan rajattu ja millä tavoin. Epäselvissä tapauksissa esittelijän on otettava yhteyttä esitutkintaviranomaiseen ja selvitettävä voidaanko lupaa myöntää. Useimmiten esitutkintaviranomaiset eivät anna tutkintavangin käyttää internetiä tai sähköpostiaan, koska tämä voi vaarantaa esitutkintaa. Toisinaan, mutta harvakseltaan esitutkintaviranomainen käy hoitamassa tutkintavangin siviiliasioita vankilassa virkakäytössään olevalla kannettavalla tietokoneella.

2.7 Puhelimen käyttö

Tutkintavangilla on oikeus käyttää osastoilla sijaitsevaa yleistä puhelinta, jollei tätä oikeutta ole rajattu pakkokeinolain 806/2011, 4 Luvan perusteella. Yleisesti ottaen jokaiselle uudelle tutkintavangille tehdään ns. puhelintili. Puhelintili tarkoittaa, että uudelle tutkintavangille luodaan vankipuhelinjärjestelmään käyttäjäprofiili, jota hän voi henkilökohtaisesti käyttää. Samassa yhteydessä tutkintavangille annetaan vankilan puolesta 2,00 € puhelinsoittoaikaa. Kyseessä on ns. tulosoittoon tarkoitettu summa, jolla tutkintavanki voi ilmoittaa läheisilleen vankilaan joutumisesta. Muun puheajan tutkintavanki joutuu ostamaan omalla kustannuksellaan vankilan kanttiinista. Erityisistä ja perustelluista syistä tutkintavangille voidaan myöntää myös vankilan puolesta ylimääräistä puheaikaa. Vankipuhelimen tarkoitus on ylläpitää tutkintavankien yhteyksiä läheisiin ja asianajajaan rikosprosessin ajan. Esitutkintaviranomainen voi tarkentaa yhteydenpitorajoitusten ollessa kesken, keneen tutkintavanki saa olla yhteydessä ja

millä tavalla, sekä sallitaanko puhelimen käyttö valvottuna vai valvomatta. Epäselvissä tapauksissa vankilaviranomaisen on selvitettävä ja pyydettyä esitutkintaa suorittavalta viranomaiselta vangin puhelun vastaanottajan nimi ja puhelinnumero.

2.8 Kirjeenvaihto ja postilähetykset

Tutkintavangilla on oikeus lähettää ja vastaanottaa kirjeitä sekä postilähetyksiä, mikäli tätä oikeutta ei ole pakkokeinolain 806/2011, 4 Luku nojalla rajoitettu. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 8 luku, 1 §) Yhteydenpitorajoitteen omaavan tutkintavangin lähettämät ja hänelle saapuvat kirjeet ja postilähetykset voidaan pysäyttää. Käytännössä kyseessä on esitutkinnan turvaaminen, jolla halutaan varmistaa, ettei tutkintavangi haittaa rikoksen selvittämistä. Käytännössä pysäyttämiseksi tarkoitetaan, että tutkintavangin lähettämät ja hänelle saapuvat kirjeet taikka postilähetykset ei saavuta vastaanottajaa. Kun yhteydenpitorajoitukset päättyvät kirjeet ja postilähetykset saavuttavat vastaanottajan.

2.9 Yhteydenpitorajoitusten vaikutus vankilaan tutkintavankeuden aikana.

3 YHTEYDENPITORAJOITUKSIEN HAASTEET

Tutkintavanki saapuu vankilaan tuomioistuimen määräämällä vankipassilla. Esitutkintaviranomainen voi täsmentää yhteydenpitorajoituksia käytännön tasolla liittämällä mukaan yhteydenpitorajoituksen täsmentämisen lomakkeen, jonka Rikosseuraamuslaitos ja poliisihallitus on yhdessä luoneet. Toisinaan poliisi myös toimittaa omasta ATJ-järjestelmästä vastaavan lomakkeen, josta voi selvittää yksityiskohtaisia täsmennyksiä tutkintavangin yhteydenpitorajoituksiin. Vastaavasti muilla esitutkintaviranomaisilla kuten Tullilla tai rajavartiolaitoksella ei vastaavaa lomaketta ole käytössä. Käytännössä Tullin esitutkintaviranomaiset tekevät omalle lomakkeelle vapaamuotoiset täsmennykset, millä tavalla yhteydenpitorajoituksia tulee vankilassa noudattaa.

Yksittäistä tutkintavankia koskevat yhteydenpitorajoitukset kirjataan manuaalisesti Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoivaan vankitietojärjestelmään. Samoin kirjataan, mikäli yhteydenpitorajoitukset lieventyvät taikka poistuvat tutkintavankeuden aikana. Kirjaamisesta vastaavat vankilan vastaanotossa työskentelevät virkamiehet, päivystävä rikosseuraamusesimies tai täytäntöönpanoyksikössä työskentelevät virastosihteerit ja notaarit. Alkuperäinen käräjäoikeuden vankipassi sijoitetaan vangin asiakirjoihin.

Vaikka minulla ei ole varsinaista tutkimustietoa, muuta kuin omakohtainen (20) kahdenkymmenen vuoden työkokemus yhteydenpitorajoitusten tutkintavankien kanssa työskentelystä, niin useasti yhteydenpitorajoitusten täsmentämislomake jää esitutkintaviranomaiselta täyttämättä, tai vastaavasti täytetty täsmentämislomake sisältää lakiin liittyviä pykäläitä, joita ei ole käytännön tasolla avattu riittävän yksityiskohtaisesti. Useimmiten vankilan vastuulle jää selvittää, mitä esitutkintaviranomainen tarkoittaa näillä puutteellisilla tiedoilla. Puutteellisesti täytetty lomake aiheuttaa vankilalle enemmän kysymyksiä kuin se tuottaa vastauksia ja sen vaikutus vankilassa on merkittävä, koska tutkintavankina oleva vanki ja vankilan valvontahenkilökunta on epätietoinen, millä tavalla vankilan tulisi näitä rajoituksia noudattaa.

Varsinkin puutteellisesti täytetty yhteydenpitorajoitusta koskeva tarkentamislomake vaikuttaa vankilassa mm. tutkintavankia koskeviin lupa-asioihin, kuten internet- ja sähköpostilupaan, tai keeneen vankilan ulkopuolella olevaan henkilöön tutkintavanki saa olla yhteydessä, millä tavalla, yhteydenpitorajoituksen yhteystiedot ja kuka valvontaa suorittaa. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 77). Internet -ja sähköposti luvat voivat olla sen kaltaisia, mihin tutkintavangilla tulee esimerkiksi erilaisia laskuja, kuten sähkölasku taikka pu-

helinlasku. Mikäli tutkintavanki ei saa käyttää internetiä tai omaa sähköpostiaan jää hänen laskunsa maksamatta ja se voi vaikuttaa vapaudessa ollessaan luottotietojen menetykseen. Tällöin kysymykseksi muodostuu, kenen velvoite on järjestää tutkintavangin mahdollisuus laskujen maksuun. Toinen kysymys liittyy valtioon ja aiheuttaako valtio lisää kärsimystä, mikäli tutkintavanki saa maksuhäiriömerkinnän laskujen maksamattomuudesta.

Yhteydenpitorajoitteen olevan tutkintavangin puhelimenkäyttöä ja postilähetyksiä koskevat tarkennukset ovat myös useasti hyvin epäselvät. Laki mahdollistaa, että tutkintavangin lähettämät ja hänelle saapuvat postilähetykset saadaan tarvittaessa pysäyttää. Sana tarvittaessa on hyvin laaja käsite ja antaa joko riippumattoman vallan päättää pysäytetäänkö ne vai eikö. Toiseksi tutkintavangin puhelimen käyttöä voidaan myös rajata, että hän saa soittaa vain nimetyille henkilöille, joko valvottuna ja valvomatta. Vankilalla ei varsinaisesti ole mahdollisuutta valvoa tutkintavangin puheluita, muissa tapauksissa kuin tallentamalla puhelut ja näistäkin tapauksista täytyy olla erikseen kirjalliset päätökset, jotka toimitetaan ennen tallentamisen aloittamista tutkintavangille. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 8 Luku, 7 §). Käytännössä puheluiden tallentamiseen liittyvät tilanteet eivät välttämättä liity kyseiseen esitutkintaan. Useasti vankipasseissa on mainittuna henkilöt, joihin tutkintavanki saa pitää yhteyttä, mutta henkilöiden puhelinnumerot jäävät siitä mainitsematta. Esitutkintaviranomainen vastaa kokonaisuudessaan tutkintavangin asian tutkinnasta, jonka vuoksi puuttumattomat puhelinnumerot vaikeuttavat tutkintavangin yhteydenpitoa läheisiinsä. Vankilaviranomainen ei vastaa tutkintavangin esitutkinnasta, vaan vankilan tehtäväksi jää noudattaa käräjäoikeuden määräyksiä.

Vankilan ulkopuoliset henkilöt ovat tutkintavangin lähiomaisia tai muita läheisiä. Vangitsemisoikeuden aikana tutkintavanki voi pyytää käräjäoikeudelta olla näihin henkilöihin yhteydessä. Käräjäoikeus voi määrätä esitutkintaviranomaisen vaatimuksesta, saako tutkintavanki olla näihin henkilöihin yhteydessä ja millä tavalla. Yleiset tavat ovat joko valvotusti ja valvomatta. Valvomatta tapahtuva tapaaminen ei aiheuta epätietoisuutta vankilassa, koska tällöin tutkintavangilla on oikeus tavata kyseistä henkilöä vankilassa ollessaan. (Tutkintavankeuslaki 2005/768, 9 Luku, 1 §) Valvottuna tapahtuva tapaaminen sen sijaan aiheuttaa epätietoisuutta. Vankila ei voi tietää kumpi tämän tapaamisen valvoo, vankila vai esitutkintaviranomainen. Esitutkintaviranomainen haluaa toisinaan itse valvoa näitä tapaamisia tutkinnallisista syistä.

Pelkkään lainsäädäntöön viittaaminen aiheuttaa epätietoisuutta ja vankilan tehtäväksi jää usein selvittää yhteydenpitorajoitusten tarkempaa sisältöä esitutkintaviranomaiselta. Oikeusminis-

teriö on asettanut työryhmän (Pakkokeinolain muutostarpeiden tarkastelu työryhmä), jossa tarkastellaan koko pakkokeinolakia. Työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2021, mutta varsinainen laki tulee vasta voimaan useamman vuoden päästä. Työryhmän tavoitteena on selvittää mm. yhteydenpitorajoitusten tarkempaa sisältöä ja sen vaikutusta vankilaan huomioiden laillisuusvalvojien kannanotot.

Yleisesti ottaen yhteydenpitorajoitteen omaavat tutkintavangit ovat vankilassa sijoitettuina sen kaltaisille osastoille, joissa on muitakin yhteydenpitorajoitteen omaavia tutkintavankeja. Tällä tavalla halutaan varmistaa, että tutkintavankien osastointi on oikeasuuntaista ja myös siellä työskentelevä henkilökunta ovat tietoisia tutkintavankeja koskevista yhteydenpitorajoituksista.

Rikosseuraamuslaitos on laatinut yhdessä eri maiden kanssa kansainvälisiä sopimuksia, joissa otetaan kantaa tutkintavankeusaikaan. Kansainvälisesti eri maiden sopimukset, kuten eurooppalaiset vankeinhoitosäännöt (Rikosseuraamuslaitos. Kansainväliset sopimukset. Eurooppalaiset vankeinhoitosäännöt 2021, 64) määrittävät tutkintavankien ulkopuolisia yhteyksiä vankilasta käsin. Tutkintavangin ulkopuolisia yhteyksiä vankilasta ulospäin voidaan rajata oikeusviranomaisen määräyksestä.

Päätin tutustua Ruotsin, Tanskan ja Viron lainsäädäntöön, millä tavalla näissä maissa toteutetaan tutkintavangin yhteydenpitorajoituksia. Koska en pysty fyysisesti menemään paikanpäälle, niin vaihtoehdoksi jäi teoriatasolla lainsäädäntöön tutustuminen. Viron, Ruotsin, Tanskan ja Suomen lainsäädäntö yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien kohdalla ei erotu selkeästi. Näissä maissa tutkintavanki voidaan eristää muista vangeista ja hänelle voidaan asettaa samankaltaisia yhteydenpitorajoituksia tapaamisten sekä kirjeidenvaihdon suhteen, kuten Suomessakin on. Se, millä tavalla kukin valtio käytännön tasolla näitä yhteydenpitorajoituksia noudattaa, jää epäselväksi.

Käytännön työssäni olen kuitenkin useasti keskustellut ulkomaalaisten tutkintavankien kanssa, jotka ovat kotoisin Virossa, Tanskasta tai Ruotsista ja heidän kertomansa mukaan näissä maissa yhteydenpitorajoitukset omaava tutkintavanki on lähes koko ajan yksin sellissä, eikä hän saa tavata muita tutkintavankeja. Saman kaltaista tietoa sain myös kollegoilta, jotka ovat työskennelleet Ruotsin, Tanskan ja Viron vankiloissa.

4 OSASTOT N1 JA M

Osastot N1 ja M ovat tarkoitettu tutkintavangeille, joilla on käräjäoikeuden määräämiä yhteydenpitorajoituksia voimassa. Näiden osastojen N1 ja M päiväjärjestyksen vahvistaa vankilan johtaja. Päiväjärjestys tarkoittaa päiväkohtaista rytmiä, josta selviää, milloin tutkintavangeilla on päivittäinen ulkoilu, toiminta-aika, kanttiini, sauna, yms. Kyseiset osastot ovat toimintojen suhteen samankaltaisia, joissa molemmilla osastoilla on kolme (3) tuntia sellin ulkopuolista aikaa vuorokaudessa. (Liitteet 6–7) Osastojen tutkintavangeilla on mahdollisuus ulkoilla kerran päivässä yhden (1) tunnin ajan ja loput kaksi (2) tuntia he voivat viettää keskenään aikaa osastolla. Yleensä loput kaksi (2) tuntia tutkintavangit tekevät yhdessä ruokaa, pelaavat keskenään osastolla pelejä tai soittavat puheluita läheisilleen. Kidutuksen vastainen komitea on ottanut kantaa, jossa vankien sellin ulkopuolista aikaa tulisi lisätä (Committee against Torture. Report for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 2020. Viitattu 18.11.2021.)

M-osastolla on yhteensä kahdeksantoista (18) vankipaikkaa ja N1-osastolla yhdeksän (9) vankipaikkaa. M-osaston vankipaikat ovat kahden (2) hengen sellejä, kun taas N1-osastolla vankipaikat ovat yhden (1) hengen sellejä. Osastot sijaitsevat ns. vankilan pienellä puolella. M-osasto sijaitsee katutasolla ja N1-osasto sen yläpuolella. Osastojen tutkintavangit eivät ole keskenään missään vaiheessa tekemisissä toistensa kanssa. Molemmilla osastoilla on tutkintavankien yleiseen käyttöön tarkoitettu keittiö, puhelinhuone, siivous- ja vaatteidenpesuun tarkoitettu huone. Tämän lisäksi N1-osastolla on yhteinen kuntoiluhuone yhdessä N2-osaston kanssa, jossa tutkintavangit voivat käydä erikseen määrättyinä aikoina urheilemassa. Samoin N1 ja N2-osastojen välistä löytyy sauna, jota vain N1 ja N2-osaston vangit voivat käyttää. Poislukien M-osaston tutkintavankien puhdistajien saunavuoro, joka on lauantaisin. Molemmilla osastoilla on puhdistaja vankeja. Puhdistaja vangit ovat sijoitettuna työtoimintaan, joista heille maksetaan päiväkohtainen toimintarahaa. Toimintarahaa maksetaan viideltä (5) päivältä viikossa ja puhdistaja vangeilla on kaksi (2) vapaapäivää viikossa. Puhdistaja vankien työtehtävänä on huolehtia osaston yleistilojen ja sellien siisteydestä. M-osastolla ei ole erikseen määrättyä kuntoiluhuonetta eikä saunaa. M-osaston tutkintavangit ulkoilevat M-osaston ulkoilupihalla, joka on suhteellisen iso. M-osaston ulkoilupihaa voidaan verrata n. $\frac{3}{4}$ osaa jalkapallokentän kokoiseksi. N1-osaston vangit ulkoilevat taas N-osaston ulkoilupihalla, joka eroaa taas huomattavasti matkasellin ulkoilupihasta pienuuden vuoksi. Vastaavasti N1-osaston ulkoilupihaa voidaan verrata sulkapallokentän kokoiseksi.

4.1 Rikosseuraamustyöntekijä osastotyössä

Olen työskennellyt Rikosseuraamusalalla yli kaksikymmentä (20) vuotta, näistä ensimmäiset viisitoista (15) vuotta vartijana, tämän lisäksi n. neljä (4) vuotta rikosseuraamusesimiehenä Vantaan, Jokelan ja Riihimäen vankiloissa. Viimeisen reilun vuoden olen tehnyt rikosseuraamustyöntekijän virkaa Vantaan vankilassa. Reilun 20 vuoden ajan olen työskennellyt tutkintavankien parissa, joilla on yhteydenpitorajoituksia voimassa. Minulla on laaja-alainen näkemys, mitä yhteydenpitorajoitukset tarkoittavat, mitä haasteita ne asettavat vankiloihin ja kuinka eri vankilat näitä noudattaa. Tutkimuksen aikana työskentelen rikosseuraamustyöntekijänä Vantaan vankilassa jossa, minun vastuualueelleni kuuluvat mm. N1 ja M-osaston tutkintavangit. Työtehtäviini kuuluu mm. olla vuorovaikutuksessa tutkintavankien kanssa ja lisätä sellin ulkopuolista aikaa silloin, kuin tutkintavangit olivat muutoin sellissään. Sellin ulkopuolisen ajan lisääminen on suoraan yhteydessä tutkintavankien psyykkiseen ja fyysiseen jaksamiseen vankilassa oloaikana. Osastotyössäni olen jatkuvassa vuorovaikutuksessa tutkintavankien kanssa, joka edellyttää minulta hyviä sosiaalisia taitoja, kokonaisuuksien hallintaa, vankien ohjaamista ja neuvomista, ihmisten arviointikykyä, sekä kykyä tulla toimeen eri persoonien kanssa. (Toikko & Rantanen 2009, 78–79)

Työhöni sisältyy myös dynaamisen turvallisuuden vahvistamista. Vankilassa dynaaminen turvallisuus tarkoittaa:

Dynaamisessa turvallisuuskäsityksessä turvallisuus nähdään kaikkia koskevana ja kaikkeen liittyvänä ajattelutapana. Siinä korostuu vuorovaikutuksen, läsnäolon ja havainnoinnin merkitys. Vankilassa dynaaminen turvallisuus tarkoittaa työskentelymenetelmää, jonka avulla henkilökunta asettaa etusijalle vankien kanssa tapahtuvan päivittäisen kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen aloittamisen ja ylläpitämisen. Dynaaminen turvallisuus perustuu korkeaan ammattietiikkaan ja sillä pyritään takaamaan hyvä järjestys, kuntoutuminen ja vapautteen valmistautuminen. (Rikosseuraamuslaitos. Vesterback Esa 2015. Viitattu 18.11.2021.)

Rikosseuraamuslaitos on kehittänyt vankiloissa tapahtuvaa lähityötä useiden vuosien ajan. Lähityön keskeisenä ajatuksena on lisätä vankilan valvontahenkilökunnan ja vankien välistä vuorovaikutusta, sekä sitä kautta mahdollisuutta vaikuttaa vankien uusintarikollisuuteen. Pyrin tutkintavankeusaikana vaikuttamaan uusintarikollisuuteen siinä määrin, kuin tutkintavankeus antaa siihen mahdollisuuden. On kuitenkin huomioitava, että tutkintavanki on syytön, kunnes hän saa lainvoimaisen tuomion.

Lähityön tarkoitus puheissa tulee esille lähityön merkitys vankituntemuksen saamiseksi. Vankituntemus karttuu, kun ollaan tekemässä vankien kanssa, puhutaan ja tarkkaillaan vankeja. Vankituntemus on tärkeää ennen kaikkea turvallisuuden kannalta. Kun vanki tunnetaan, huomataan muutokset käyttäytymisessä. (Ylisassi, Sepänen, Uusitalo, Kalavainen & Piispanen 2016, 27)

Aloitin rikosseuraamustyöntekijänä Vantaan vankilassa marraskuussa 2020 ja tämä tehtävä oli silloin vankilassani uusi, jota emme kukaan tienneet, kuinka tämän kaltaista virkaa tutkintavankilassa tulisi tehdä. Sain vankilan johdolta mahdollisuuden vaikuttaa ja kehittää tehtäväkuvaani ja mihin tämän tehtävän työaikani sijoitetaan. Ehdotin johdolle, että mielestäni tärkein kohde-ryhmä on yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit ja niiden mielenterveydestä huolehtiminen tutkintavankeuden aikana. Tein erilaisia suunnitelmia, jossa havainnoin koko vankilan eri toiminnot ja milloin minkäkin osaston tutkintavangit ovat näiden toimintojen aikana. Kun pystyin hahmottamaan millä tavalla koko vankila toimii, niin pystyin suunnittelemaan, mitä toimintoja pystyn järjestämään ja missä. (Toikko & Rantanen 2009, 143–144)

Näissä toiminnoissa minun piti varmistaa, etteivät yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit pääse vaarantamaan esitutkintaa, mutta samalla luoda luottamusta heidän kesken. Tutkintavankeudessa saattaa olla ns. samasta rikosasiasta vangittu myös muitakin henkilöitä ja kärräjäoikeus on saattanut määrätä, etteivät he saa olla yhteydessä toisiinsa. Yhteydenpito toisiin tutkintavankeihin saattaa vaikuttaa esitutkintaan, jonka vuoksi vastuulleni jäi tämän turvaaminen toimintojen aikana.

Toimintojen lisäksi minun työtehtäviini kuuluu laaja-alaisesti eri lupa-asioiden valmistelut, kuten; valvomattoman ja lapsitapaamisen esittelytehtävät, internet- ja sähköpostilupien esittelytehtävät, vangin rangaistusajansuunnitelman etenemisen arviointi ja ohjaus, sidosryhmäyhteistyö eri viranomaisten kesken, sekä erilaisia tiedoksiantoja. Näiden lisäksi tein kaikille osastolla oleville tutkintavangeille tulohaastattelun, joka kesti 30 minuutista- 90 minuuttiin. Tulohaastattelussa käydään läpi tutkintavangin yhteydenpitorajoitukset ja niiden sisältö, tämänhetkinen sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, nykyinen koulutus ja työtilanteen selvittäminen, päihteiden ja huumausaineiden käyttö siviilissä, ajattelu ja asenne maailma, sekä turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä. Tulohaastattelun tarkoitus on oppia tuntemaan tutkintavankia paremmin, tiedottaa vankilan oloista ja palvelukartoittaa hänen tarpeensa.

Ensimmäinen kuusi kuukautta uudessa virassa oli haastavaa, mutta antoisaa, jossa pääsin kehittämään omaa työkuvaani tutkintavankilan näkökulmasta. Toimintoja ja omaa tehtäväkuvaani luodessani pidin yllä jatkuvaa vuorovaikutusta vankilan johdon kanssa, joka antoi viime

kädessä hyväksynnän toiminnalleni. Haluankin kiittää heitä saamastani mahdollisuudesta vaikuttaa omaan työhöni. Ensimmäisten kuukausien aikana havaitsin myös, että vaikka minulla oli johdon ja lähiesimiesten tuki eteenpäin uudistusta viedessäni, niin siihen totuttelua vaati myös osaston vartijat kuin osaston tutkintavangitkin. (Jalkanen 2020, 19)

Vakiintuneista työtavoista luopuminen aiheutti haasteita niin vartijoiden kuin tutkintavankien parissa. Tutkintavangit eivät olleet tottuneet siihen, että valvontahenkilökunnan työntekijä on jatkuvassa vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Samoin alkuvaiheessa osastolla työskentelevät vartijat ihmettelivät, kuinka paljon olen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tutkintavankien kanssa ja järjestämäni toimintapäiväjärjestyksen ulkopuolella aiheutti aluksi hämmennystä. Osastolla työskentelevät vartijat eivät olleet tottuneet siihen, että yhteydenpitorajoitteen omaaville tutkintavangeille järjestetään mitään toimintoja. Tämä johtaa juurensa siihen, että vastaavanlaista toimintaa ei ollut aikaisemmin Vantaan vankilassa yhteydenpitorajoituksen omaaville tutkintavangeille järjestetty. Yhteydenpitorajoituksien omaavilla tutkintavangeilla on suppea päiväjärjestys, joka rajaa heidän osallistumistansa mihinkään toimintaan. Toiseksi vartijat olivat myös huolissaan tutkintavankeuden tarkoituksesta ja kuinka pystyn turvaamaan, etteivät tutkintavangit pääse myötävaikuttamaan omaan rikosprosessiinsa. Olen tämän huolen osoittanut omalla toimellani aiheettomaksi. Kaikissa toiminnoissani olin huomionnut jo etukäteen laitosturvallisuuden, muun vankiliikenteen ja samassa jutussa olevat tutkintavangit. (Toikko & Rantanen 2009, 143–144)

4.2 Toiminnot

Järjestin 01.08.- 02.11.2021 välisenä aikana yhteensä seitsemänkymmentä (70) toimintoa yhteydenpitorajoitukset omaaville tutkintavangeille, jotka olivat M tai N1: osastoilla. Toimintoja käsittelen yhtenäisenä käsitteenä, jossa kaikki toiminta on yhtenäistetty toisiinsa. (Toikko & Rantanen 2009, 81, 89) Näistä yleisemmät toiminnot olivat: liikuntahalli, kuntosali ja sosiaaliseen kuntoutukseen liittyviä toimintoja. (Liitteet 8–10). Kun vetäytynyt vanki saadaan aktivoitua ulos sellistä, hänen kuntoutumisensa edellytykset ja jopa fyysinen kuntonsa voivat parantua. (Ylisassi, Seppänen, Uusitalo, Kalavainen & Piispanen 2016, 101)

Tämän lisäksi tein viiden (5) tutkintavangin kanssa klapitöitä vankilan ns. koirapihalla, johon tulevaisuudessa rakennetaan lisärakennus tutkintavangeille. Lisärakennuksen tarkoituksena on lisätä vankipaikkoja, koska esitutkintaviranomaisten hallussa olevien tutkintavankien säilössä-

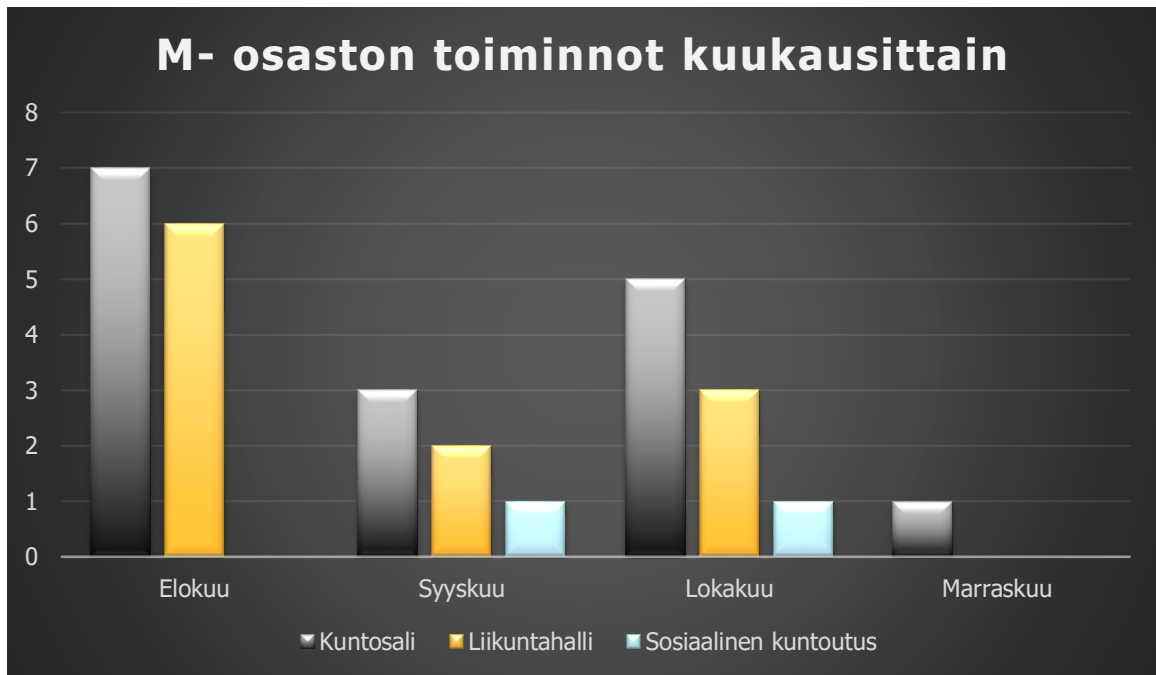
pito ajallisesti vähenee vuonna 2025. Tämä johtuu lainsäätäjien ja laillisuusvalvojen tahtotilasta, sekä kidutuksen vastaisen komitean raporteista, jonka tarkoitus on vähentää poliisivankilan säilössä olevien tutkintavankien määrää.

Nämä toiminnot järjestin työajallani silloin, kun tutkintavangit olisivat muuten viettäneet aikaansa sellissään ollessaan. Järjestämäni toimintaan oli mahdollisuus kaikilla tutkintavangeilla osallistua, jotka siihen halusivat. Osastolle N1 järjestin yhteensä neljäkymmentäyksi (41) toimintoa, joista viisi (5) toimintoa kuului sosiaaliseen kuntoutukseen, kaksikymmentä (20) liikuntahallin käyttämiseen ja kuusitoista (16) kuntosalin käyttämiseen. Osastolle M järjestin kaksikymmentäyhdeksän (29) toimintoa, joista kaksi (2) toimintoa kuului sosiaaliseen kuntoutukseen, yksitoista (11) liikuntahallin käyttämiseen ja kuusitoista (16) kuntosalin käyttämiseen. Yhden (1) toiminnon kesto oli keskimäärin yksi-kaksi (1–2) tuntia/toiminta. Toimintaan osallistumisen yritin järjestää mahdollisimman tasaisesti molemmille osastoille, mutta liikuntatilojen ja sosiaalisen kuntoutuksen tilojen käyttämistä hyödynsivät myös muut vankilassa työskentelevät virkamiehet yhdessä muiden osastojen vankien kesken, joka aiheutti omat haasteensa tasapainoilun suhteen ja samoin käytettävissäni oleva työaikani oli rajallista. Toimintoihin osallistuminen oli tutkintavangeille täysin vapaaehtoista ja tutkintavankeja tiedotettiin tutkimuksesta ennen tutkimuksen aloittamista. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 2). Tutkintavankila on suljettu instituutti, jossa toimintoja voidaan järjestää vain rajallisesti ja varsinkin kun kyseessä on tutkintavankila, jossa toimintoja on vielä rajallisesti verrattuna suljettuun tai avovankilaan.

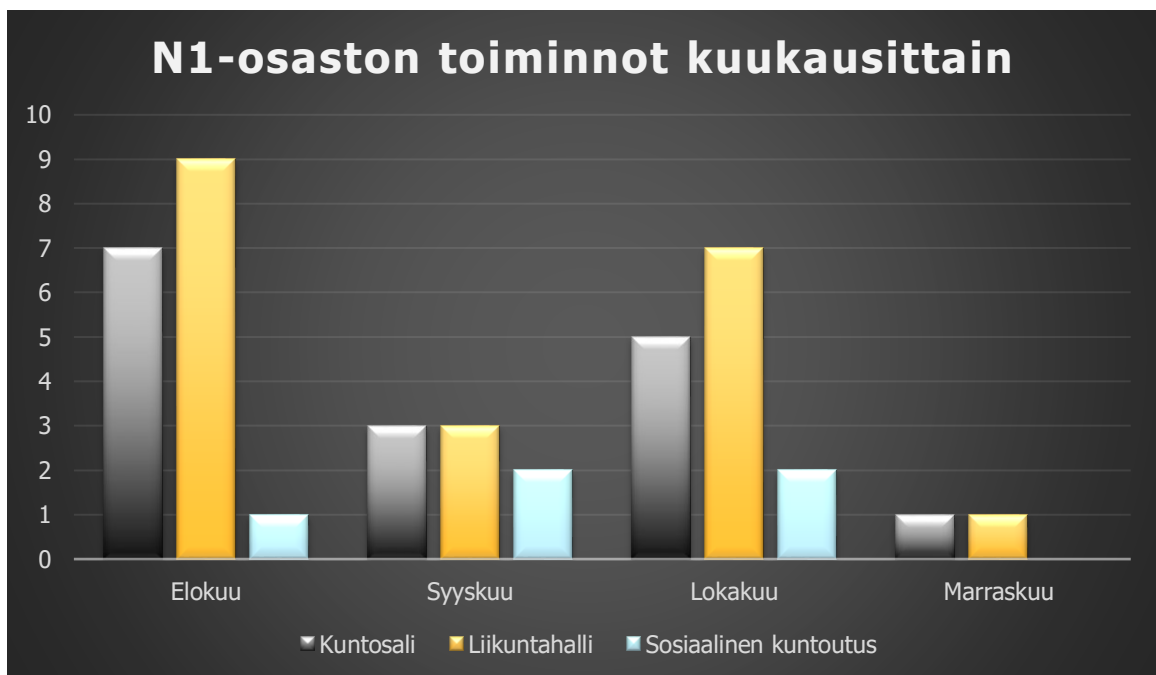
Sosiaalisissa kuntoutuksen toiminnoissa on kyse yhteisöllisyydestä, niin liikuntahallilla kuin ryhmämuotoisissa toiminnoissa. Näissä toiminnoissa tutkintavangit toimivat yhdessä ryhmässä, jossa huomioidaan myös muut tutkintavangit. Minun tehtäväkseni jäi järjestää, ohjata, neuvoa ja valvoa näitä toimintoja. Tarpeen mukaan toimin myös fasilitaattorina, jotta saan ryhmän toimimaan keskenään.

Tutkijana minulle kuului suunnitella, toteuttaa ja valvoa näiden toimintojen toteutumista. Olin itse paikalla ohjaamassa, neuvomassa ja valvomassa, että toiminnot sujuvat, eivätkä ne vaaranna laitosturvallisuutta taikka esitutkintaviranomaisen suorittamaa tutkintaa. (Toikko & Rantanen 2009, 143–144)

Toimintojen aikana 01.08- 02.11.2021 M-osaston päivävuus oli enintään kymmenen (10) tutkintavankia ja N1-osastolla yhdeksän (9) tutkintavankia/päivä.

01.08.-02.11.2021 Toimintojen määrät M-osasto. Yhteensä Kaksikymmentyhdeksän (29) toimintoa, joista viisitoista (15) liittyi kuntosaliin, yksitoista (11) liikuntahalliin ja kaksi (2) sosiaaliseen kuntoutukseen.

01.08- 02.11.2021 Toimintojen määrät N1-osasto. Yhteensä neljäkymmentäyksi (41) toimintoa, joista kuusitoista (16) liittyi kuntosaliin, kaksikymmentä (20) liikuntahalliin ja viisi (5) sosiaaliseen kuntoutukseen.

4.3 Työtoiminta

Järjestin työtoimintaa mahdollisuuksien mukaan 01.08.- 02.11.2021 välisenä aikana. Työtoiminta sisälsi tukkipuiden siirtämistä, niiden halkaisua, työskentelyalueen siistimistä ja kirveellä halkomista. Työtoimintaa tehtiin ulkona ns. vankilan koirapihalla, jossa työvälteenä toimi halkomiskone, kirveitä, kottikärryt ja lava, johon halotut puut siirrettiin. Työtoimintaa järjestettiin yhteensä seitsemäntoista (17) kertaa ja työpäivän pituus oli joka kerta kaksi (2) tuntia päivässä. Työtoiminta järjestettiin arkisin klo.11:00- 13:00 välillä, jolloin yhteydenpitorajoitteen olevat tutkintavangit olisivat olleet muutoin sellissään. Työtoimintaan osallistuminen oli täysin vapaaehtoista tutkintavangeille ja heitä tiedotettiin myös asiasta (Liite 11).

Koska pystyin vain järjestämään toiselle osastolle työtoimintaa, niin N1-osaston tutkintavangit valikoituivat parhaiten kohderyhmään. N1-osastolle olevat tutkintavangit olivat enemmän kiinnostuneita osallistumaan työtoimintaan, kuin M-osastolla olevat tutkintavangit. (Jalkanen 2020, 42)

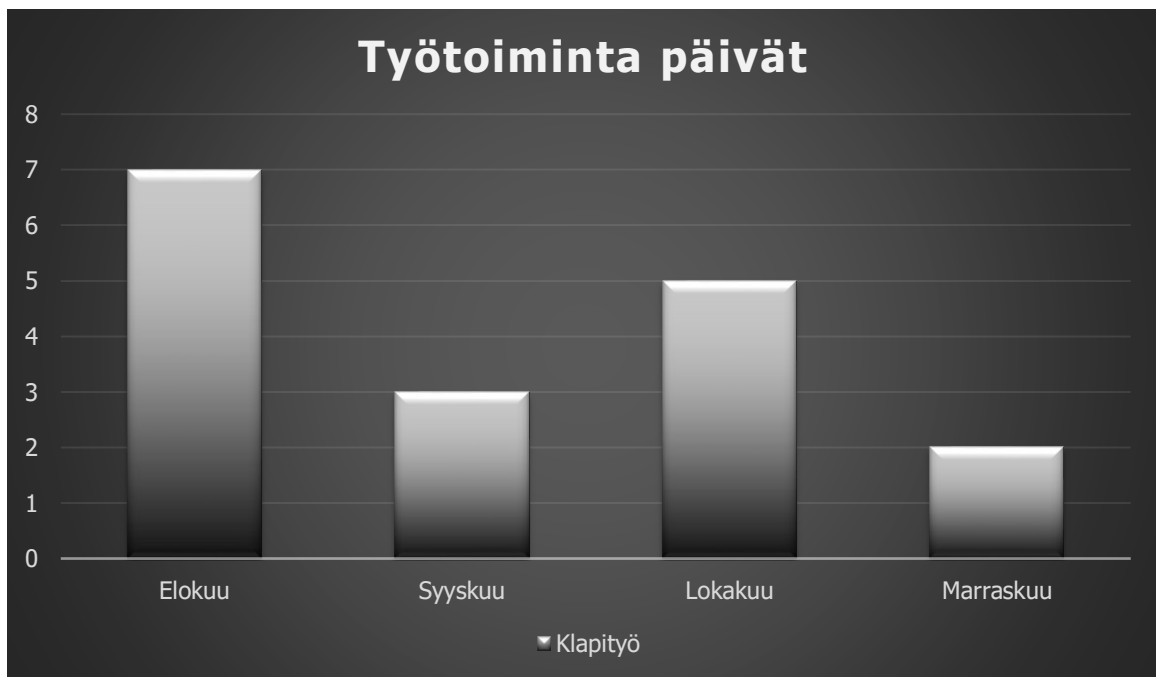
Molemmilla osastoilla oli (liite 11) mukainen esite, mutta vain N1 osaston tutkintavangit ottivat kirjallisesti yhteyttä ja halusivat työtoimintaan mukaan. Syynä, minkä vuoksi en pystynyt tarjoamaan molemmille osastolle työtoimintaa johtuivat henkilöstöresursseista, määrällisesti olevista työvälteenä ja työajan kohdentamisesta. Minulla oli 01.08- 02.11.2021 välisenä aikana yhteensä neljäkymmentäneljä (44) työpäivää. Syyskuussa oli myös vuosiloma, jonka johdosta se näkyy kokonaismäärässä toimintojen järjestämisen suhteen.

Työtoiminnassa oli N1-osastolta yhteensä viisi (5) tutkintavankia/ työtoiminta päivä. Vaikka osastolla oli enemmän kuin viisi tutkintavankia, niin minua sitoi työturvallisuuteen liittyvät velvoitteet. Minulla oli käytettävissä vain viisi (5) paria turvakenkiä ja viidet (5) työhaalarit, jonka johdosta myös tämä rajaa osallistujien määrää. Toiseksi työtoiminta paikalla ei riittänyt työtä kuin viidelle tutkintavangille. Halukkaita työtoimintaa olisi ollut enemmänkin.

Jokaisella tutkintavangilla oli oma roolinsa työtoiminnoissa. Kaksi tutkintavankia halkoi kirveellä puita ja laittoivat halotut puut lavalle, kaksi muuta tutkintavankia siirsi raskaita tukkeja halkomiskoneelle halkaisua varten ja yksi tutkintavanki siirsi halkomiskoneella olevia halottuja

puita hihnalla kohti lavaa eteenpäin. Minä käytin halkomiskonetta ja varmistin samalla, että työturvallisuusohjeita noudatetaan.

Työtoiminnassa oltiin ulkona säävarauksella. Sateisina päivinä töitä ei tehty, koska käytettävissämme ei ollut sadevaatteita. Ketään työtoimintaan halukasta tutkintavankia ei tarvinnut erikseen motivoida, vaan kaikki olivat joka kerta halukkaita tähän toimintaan osallistumaan. Vaihtoehtona tosin olisi ollut viettää tämä aika yksin sellissään. Työtoiminnan tarkoitus oli aktivoida tutkintavankia sellin ulkopuoliseen toimintaan, jolla voidaan vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa vankilassa oloaikana. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 152–153).

01.08-02.11.2021 Työtoiminta määrät. Elokuussa oli seitsemän (7) työtoimintapäivää, Syyskuussa kolme (3), Lokakuussa viisi (5) ja Marraskuussa kaksi (2). Yhteensä seitsemäntoista kertaa (17).

5 YKSILÖHAASTATTELUT

Tein yksilöhaastattelut yhdelletoista (11) tutkintavangille, joissa selvitin millä tavalla tutkintavangit ovat kokeneet järjestämäni toiminnan osastoilla ja miten järjestämäni toiminta on vaikuttanut heidän hyvinvointiinsa. Kyseiset haastateltavat asuivat tutkimuksen aikana osastoilla M ja N1. Haastattelut suoritettiin 25.08- 23.10.2021 välisenä aikana. Haastattelut suoritettiin Vantaan vankilassa minun työhuoneessani. Lyhin haastattelu kesti 15 minuuttia ja pisin 39 minuuttia. Haastatteluiden keskimääräinen kesto oli 27 minuuttia ja 45 sekuntia/ haastateltava. Haastattelukysymyksiä oli yhteensä seitsemäntoista (17), joista käsittelen kahdeksaa (8) tässä tutkimuksessa. Nämä kahdeksan (8) kysymystä vastauksineen valikoitui tutkittavan aineiston perusteella oleellisemmaksi.

Haastatteluissa selvitin myös, miten poliisivankilan kokema eristys eroaa Vantaan vankilan kokemuksesta. Millä tavalla tutkintavangit ovat kokeneet minun läsnäoloni osastoilla ja millä tavoilla järjestämäni toiminta on vaikuttanut heidän kokonaisvaltaiseen hyvinvointiinsa. Tutkijana halusin tuoda kaikkien haastateltavien vastaukset näyttille, että tutkimukseni on läpinäkyvää ja kaikki tutkintavangit saavat oman puheenvuoronsa tässä tutkimuksessa.

Ennen haastattelun alkamista kävin haastateltavien kanssa läpi tiedotteen tutkimuksesta, joka oli muutenkin esillä osastoilla koko tutkimuksen ajan. Tämän jälkeen kävimme haastattelusopimuksen läpi, jonka haastateltava allekirjoitti sen. Haastateltava sai kopion haastattelusopimuksesta ja minulle jäi alkuperäinen kappale. Haastattelun aikana kirjasin jokaisen haastateltavan vastaukset autenttisesti ylös ja tuon heidän vastauksensa tässä tutkimuksessa näkyväksi.

Kuvaile omin sanoin, millaista oli olla poliisivankilassa ja miten se vaikutti sinun hyvinvointiisi?

No ahdistavaa oli ja voimattomuuden tunne, kun en voinut asialle mitään. (Henkilö A)

No olihan se aluksi aika ahdistaa, kun sinne viedään ja sit kun ei tiedä mistä on oikein kyse. Päällimmäisenä oli ahdistunut olo. (Henkilö B)

Aika eristettyä...varsinkin kun yhteydenpitorajoitukset kyllä mun mielestä lähiomaisiin saisi olla yhteydessä mistä rikoksesta huolimatta. Mä oon muutama kerran ollut kiinni niin se ahdistus ei ollut niin kova, mutta kyllä se vitutti ja ihmetytti, odotin vaan sitä minkä vuoksi mut on otettu kiinni. (Henkilö C)

No onhan se paljon ankeempaa kun täällä (Viittaa Vantaan vankilaan), ei saa olla kontakteissa muiden ihmisten kanssa. Sitten se ympäristö siellä on ihan

väritön, ihan valkoista vaan. Kyllä se hyvinvointi lisäänty kun pääs tänne Vantaalle (Henkilö D)

No sanotaan ku oon ensimmäistä kertaa. Se oli aika järkytys ja kulttuuri sokki. Betoninen huone ja sänky, onneks oli oma vessa. kaikilla ei ollut niitäkään. (Henkilö E)

Hmm. Onhan se hyvin niin kuin eihän se kovin mieluusa ympäristö ole, kun ei päässyt suihkuun ja epähygieninen. No joo en saanut lääkkeitä hetki alkuunsa. En tuntenut oloani hyvin kohdelluksi. En tarkoita vartijoita, mutta oli sellanen eristetty olo. (Henkilö F)

Niin no. En mä tiedä silloin eka kerralla se oli rankkaa ja sit kun pääs vantaalle niin se vähän helpotti. No se että on kopissa 23 tuntia päivässä, eikä pääse juttelee kenenkään kanssa. Vartijat toi vaan ruuan kopille ja siinä se sitten oli jo. (Henkilö G)

No olihan siellä... aika perseestä olla. Täydet eritykset ja ulkoilut kanahäkissä yksin. Varmaan se että oot yksin siellä niin siellä on vaan aikaa olla omien kanssa. (Henkilö H)

No emmä.. siellä oli ihan hyvä olla. Ihan perus, hyvä oli olla. (Henkilö I)

Hmm. no ensimmäinen sana on: tylsää olla poliisivankilassa ja jos mietitään just tätä kertaa kun olin poliisivankilassa ja olen lähtökohtaisesti tyytyväinen että näin kävi. Tällä tarkoitan sitä, että sain sen päihteiden käytön katkaistua. (Henkilö J)

Suurin osa tutkintavangeista viittaa tylsyyteen, ahdistukseen ja epävarmuuteen, minkä he ovat kokeneet poliisivankilassa ollessaan. Yksinäisyys ja ihmisen täydellinen eristys on vaikuttanut heidän psyykkiseen hyvinvointiinsa. Sosiaalinen vuorovaikutus poliisivankilassa tapahtuu vain hetkittäin ja sekin pääosin viranomaisten kesken. Poliisivankilassa tutkintavanki eristetään täysin muista kuin viranomaisista, eikä hän saa pitää yhteyttä muihin tutkintavankeihin. Poliisivankilassa tutkintavangin eristäminen on täysivaltaista. Tutkintavanki joutuu viettämään kaksikymmentäkolme (23) tuntia vuorokaudessa omassa sellissä ja yhden tunnin ajan hän pääsee ulkoilemaan. Poissulkien kuulustelut, joita mahdollisesti tehdään poliisivankilassa. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 15).

Tutkintavangit kertovat myös kokeneensa masennuksen olotilaa poliisivankilassa ollessaan. Tutkintavankeuden alkuvaiheessa vangit joutuvat olemaan pienessä sellissä ilman viihdykkeitä ja samalla se vaikuttaa jokaisen mielialaan. (Koppala 2015, 123)

Yhdelle tutkintavangille kokemus oli ensimmäinen, joka voi järkyttää ja olla traumaattinen kokemus. (Haapasalo 2017, 356). Yksi tutkintavanki taas kertoo, ettei sillä ollut mitään vaikutusta hänen hyvinvointiinsa.

Millä tavalla poliisivankilan kokema eristys eroaa Vantaan vankilan kokemuksesta?

No siellä ei ollut mitään aktiviteettiä ja virikkeitä. poliisivankilassa sä olet vain itsekseksi, ei ollut edes radioita. Vantaalla on radio, tv, liikuntamahdollisuudet ja pääsee myös sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden ihmisten kanssa. (Henkilö A)

No kyllähän se aika paljon eroaa, kun siellä poliisivankilassa ollaan erityksessä ja kaikki on karsittu minimiin. Ovet on kiinni koko ajan ja ei pääse jutteleen kenenkään kanssa. aluksi mulla ei ollut omaa vessaa ja telkkaria. Ulkoilu on siellä katolla niin se oli sellanen kanahäkki. Vantaalla on telkkari ja oma vessa sekä ovet on enemmän auki. Sitten kun on näitä toimintoja, että pääsee salille ja liikuntahalliin, bingoo ja kuuntelee musiikkia. Se on ollut vaihtelua näihin päiviin. Sitten kun saa soitella läheisille. (Henkilö B)

Poliisivankilassa ei pääse näkemään ketään muita henkilöitä, muuta kuin asi-anajajan ja tutkijan ja siellä ei ole televisiota eikä radioita. Vantaan vankilaan tullessaan mieli parani heti, kun pääsi näkeen muita ihmisiä ja sellissä oli telkkari. Sai sen arkirytmien käyntiin niin. Kun täällä vankilassa pääsee näkemään muita, jossain vankiloissa ei pääse näkeen ketään. Mä en tajua miten se se voi vaikuttaa tutkintaan vaikka näkiskin muita. Vantaan vankilassa pääsee näkeen muita niin se vaikuttaa omaan hyvinvointiin. (Henkilö C)

No ehkä eniten siitä ettei ole ovet auki ollenkaan, eikä saa olla muiden vankien kanssa tekemisessä. (Henkilö D)

No lähinnä se, että kaikki poliisivankilassa oli eristetty, ei ollut mitään virikkeitä. Ulkoilu oli pienessä kopissa. Ruoka tuotiin luukusta. Lähinnä se kun ei ollut mitään virikkeitä. Täällä (Viittaa Vantaan vankilaan) on ollut paljon helpompaa. Viihtyisimmät huoneet, oma suihku, ulkoilutilat on isommat ja vähän pystyy olemaan yhteydessä muiden kanssa. Muut vangit pystyy kertomaan miten asiat täällä menee. (Henkilö E)

Täällä kohdellaan nin kuin... sosiaalinen puoli, että saa olla yhteydessä muihin ja täällä kohdellaan niin kuin ihmisenä. Sain heti ton oman terveystoimintoihin. Täällä otettiin tosissaan kaikki lääkityskin. Sosiaalinen puoli ja vuoro-vaikutus muiden ihmisten kanssa on huomattavasti parempaa. (Henkilö F)

No siellä oot yksin koko ajan ja täällä (vantaan vankilassa) pääsee juttelee toisten vankien kanssa ja myös hengaileen. (Henkilö G)

No siis täällä saa olla muiden vankien kanssa tekemisessä. Ovet ovat auki muutamana tunnin päivässä auki, mikä on hyvä. Poliisivankilassa saa olla vain ulkoilussa ja kuulusteluissa. Poliisivankilassa ulkoilut järjestetään yksin. (Henkilö H)

No miten se. Täällä on sentään aktiviteetteja ja Pasilassa oltiin vaan yksin koko ajan. (Henkilö I)

No täällä vantaan vankilassa on toimintaa mikä on hyvä ja pääsee sosiaalisesti olemaan ihmisten kanssa. Just toi että pääsee salille ja hallille urheilleen. Kyllä täällä on paremmat oltavat. En mä tiedä Pasilassa on ainut plussa, että saa

vähän vahvempaa lääkitystä ja on kanttiini joka päivä. Kaikki noi bingot ja muut on kans plussaa. Vaikka meillä ei ole kuin 2–3 tuntia aikaa olla tossa yhdessä niin se on parempi kuin ei mitään. Tulee sellainen hyvä olo, kun saa olla muiden kanssa tekemisessä. (Henkilö J)

Poliisivankilassa se erityis on ihan totaalinen. Ei mitään mahdollisuutta kommunikoida kenenkään kanssa. Vantaalla on niin ku osastoilla kanssa asuvat ja sitten henkilökunta kenen kanssa voi kommunikoida. (Henkilö K)

Tutkintavangit kertovat, että poliisivankilassa kaikki toiminnot suoritetaan yksin ja siellä elämä on ahdistavampaa kuin Vantaan vankilassa. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 44). Poliisivankilassa yhteydenpitorajoitteen omaavat tutkintavangit on eristetty muista tutkintavangeista ja varsinainen vuorovaikutus tapahtuu ainoastaan viranomaisen ja asianajajan kesken. Poliisivankilassa tutkintavankien asuinolosuhteet ovat myös epämiellyttävämpiä, kuin Vantaan vankilassa. Vantaan vankilassa tutkintavangit saavat olla myös muiden tutkintavankien kanssa tekemisessä, jolla on suuri vaikutus heidän hyvinvointiinsa. Vantaan vankilan henkilökunnan kesken tutkintavangit mainitsevat, että vuorovaikutus on luontaisempaa kuin poliisivankilassa ollessaan. Myös toiminnot koettiin positiiviseksi asiaksi, joka lisäsi tutkintavankien hyvinvointia Vantaan vankilassa.

Tutkintavankeuden tarkoitus ei ole kuitenkaan aiheuttaa lisää kärsimystä. (Haho 2020, 10) Vapauden menetys on jo riittävä rangaistus. Tutkintavankeudessa oleva ihminen on eri elämänvaiheessa, erinäisistä syistä. On huomioitavaa, että osa tutkintavangeista on myös syyttömiä. Vaikka Vantaan vankila ei pystykään täydellisesti toteuttamaan tuomioistuimen määräämiä yhteydenpitorajoituksia, niin henkilökunnan ja tutkintavankien väliset suhteet koetaan hyväksi. Vankilaviranomaiset pyrkivät kuitenkin päivittäisessä työssä turvaamaan esitutkinnan, vaikka tutkintavangit ovatkin keskenään tekemisessä toistensa kanssa. Esitutkintaa voidaan turvata mm. osastosijoittelulla, tutkintavankien käytössä olevalla osastopuhelimen puhelinnumeroiden rajaamisella ja kirjeenvaihdon/ postilähetysten pysäyttämällä.

Onko sinulle ollut selvää mitä nämä yhteydenpitorajoitukset koskevat ja millä tavalla vankila niitä noudattaa?

On, kyllä mä tiedän, kun en ole ensimmäistä kertaa, mutta ensimmäisellä kerralla ei ollut. Eka kerralla en tiennyt kehen saan olla yhteydessä ja miten. Ei mulle kerrottu silloin. Vasta käräjillä sain tietää. (Henkilö A)

On ollut joo. Perusteltu sillä sotkemis -tai jatkamisvaaralla. Jos se tutkinta on vielä kesken. Vartijat on antanut lisätä vaan avustaja numeron. Sitten On käynyt niin, että rajoitukset on lieventynyt niin muiden numeroiden lisääminen saattoi kestää parikin päivää. (Henkilö B)

No siis on. Kyllä mutta mä viittaa samalla tähän mun juttuun ja se vaan perustuu viesteihin. Mä en tajua miten mulla voi olla vielä yhteydenpitorajoitukset kun mä en pysty enää vaikuttaa mun juttuun. Poliisit vaan haluaa vetoaa siihen että tutkinta on kesken ja pitää noi rajoitukset sen takia, mutta mä en tajua miten mä siihen enää pystyisin vaikuttaa. Eilen just mietin että miten voi olla näin kovat rajoitukset vaikka asia perustuu vain viesteihin. Mun mielestä poliisit tekee tahallaan kiusalla sitä että pitää tiukat rajoitukset voimassa käräjille saakka, koska henkilöllä on menneisyyttä. (Henkilö C)

Joo kyllä mulle on ollut selvää. (Henkilö D)

Joo on ollut selvää. Mun mielestä näitä on hoidettu vankilan puolesta niin kuin kuuluukin. (Henkilö E)

On. Eihän siinä muuta kuin etten pääse soittamaan tyttöystävälle. (Henkilö F)

No onhan ne se tutkinnan suojaaminen ja ettei voi vaikuttaa siihen miten se tutkinta etenee. Kyllähän sen ymmärtää. (Henkilö G)

Joo on ollut. Mä saan olla mun lähiomaisiin yhteydessä. (Henkilö H)

Eipä oikein ole ollut. Mietii vaan että mitä se (yhteydenpitorajoitukset) tarkoittavat. (Henkilö I)

Kyllä mielestäni joo. Mulla on sellaiset rajoitukset, etten saa olla kenenkään yhdessä sotkemisvaaran takia. (Henkilö J)

On ollut selvää ja joo ja joo, kyllä kyllä. (Henkilö K)

Suurin osa tutkintavangeista tiedostaa, mitä yhteydenpitorajoitukset tarkoittavat ja millä tavalla vankila niitä noudattaa. Ainoastaan yksi vanki mainitsee, ettei tiedä mitä termi yhteydenpitorajoitukset tarkoittavat. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 68). Tutkijana tämä minua hiukan hämmentää, koska olen työskennellyt useita vuosia yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien parissa ja joudun päivittäin tulkitsemaan, kehen tutkintavanki saa olla yhteydessä ja millä tavalla. Toisaalta tämä voi johtua siitä, että olen tehnyt melkein jokaiselle tutkimukseen osallistuneelle tutkintavangille tulohaastattelun, jossa käyn yhteydenpitorajoituksen sisällön ja niiden vaikutuksen tutkintavankiin vankilassa oloaikana. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 77).

Yleensä tämä hämmennys johtuu tulkinnanvaraisuudesta, kehen tutkintavanki saa olla yhteydessä ja millä tavalla. Vuosien varrella on tullut useita tapauksia eteen, jossa olen joutunut selvittämään, mitä tutkintavangin yhteydenpitorajoitukset kenttätasolla tarkoittavat ja kuka näitä valvoo. käräjäoikeuden tuomari saattaa yleisesti ottaa vain kantaa, mitä yhteydenpitorajoituksia tutkintavangille asetetaan pakkokeinolain nojalla ja varsinainen täsmentäminen jää esitutkintaviranomaisen tehtäväksi. Oikeusasiamies on ottanut tähän kantaa ja nykyisen kannan mukaan

vankilan virkamiesten on selvitettävä esitutkintaviranomaiselta taikka passittavalta käräjäoikeudelta, keneen tutkintavanki saa olla yhteydessä ja millä tavalla. (Oikeusasiamies Jääskeläinen Petri 06.06.2021. Tutkintavangin yhteydenpitorajoituksen sisältö ja valvonta. EOAK/7510/2020)

Millä tavalla yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet sinun elämäsi ja oletko huomannut sen vaikutusta psyykkiseen hyvinvointiisi?

No en mä tiedä, ei oikein mitenkään. tässä tää. Oon saanut kuitenkin soittaa kelle haluan. No joo onhan se ahdistaa kun ei saa olla yhteydessä kehen haluaa ja saa soittaa vaan aamupäivästä. Onhan se eri asia että saa olla yhteydessä ulkopuolelle vanhempiin ja tyttöystävään, kuin jutella vaan toisen vangin kanssa. (Henkilö A)

Oli se tosi ahdistaa kun ei tiennyt mitä lähiomaisille kuuluu. iltaisin oli tosi ahdistava olla yksin kun iltaisin miettii mitä tonne ulkomaailmaa kuuluu. Tosi ahdistavaksi koin sen. Oli ihan eri fiilis, kun sai soittaa lähiomaisille niin se vaikutti heti omaan jaksamiseen. Kyllä se on huomannut. No just se että iltaisin ahdistaa kun oli yksin niin kyllähän se masentaa. Tekee tavallaan surulliseksi. (Henkilö B)

No vaikuttaahan se hyvinvointiin täällä. Että pääsisin näkemään enemmän muita vankeja ja olemaan kavereihin yhteydessä siviilissä. Mulle on kaverit tosi tärkeitä siviilissä, ollaan päivittäin yhteydessä monta kertaa päivässä ja nyt joutuu poliisin kautta välittää niitä. Kyllähän se vaikuttaa. Ehkä vähän joo. Just sillain kun ei saa olla yhteydessä muuhun maailmaan. (Henkilö C)

No eniten toi vaimo. Tai no kirjeitse saa mutta menee parikin viikkoa. Välillä tulee sellaisia aallonpohjasia. Niin että menee pari viikkoa kun saa vasta kirjeen vaimolta, että välillä tulee epävarma olo kun ei kuule mitään toisesta ja alkaa epäilleen, että onko toinen tässä suhteessa vai ei. Mutta sitten tuleekin se kirje ja epävarmaus lähtee. Nämä kirjeet menevät tutkijan kautta, niin silloin siinä menee yleensä 2-3 viikkoa. Kyllä ne välillä. Välillä tulee epävarma olo ja masentaa. Se etten saa kavereille soittaa niin se ei vaikuta, mutta kun ei saa vaimoon olla muulla tavoin yhteydessä kuin kirjeitse. (Henkilö D)

No mä en ole pystynyt olemaan kaikkiin ystäviin ja tai perheenjäseniin yhteydessä. En edes ole pystynyt kertomaan työpaikalle, että olen täällä. Ei sillein että olen kuitenkin saanut olla yhteydessä läheisiini. Mutta sitten taas toi erityis vaikuttaa. Tarkoitin sitä sellissä viettämää aikaa, kun siellä tulee oltua liikaa omien mielen asioiden kanssa. Henkilö E)

No oon aika sosiaalinen ihminen niin tottakai se on vaikuttanut. Niin kuin negatiivisesti sen osalta. Se on niin kuin erikoista kun poliisin pitäisi helposti rajata kehen voi olla yhteydessä ja kehen ei niin mun mielestä se on erikoista että saa olla yhteydessä vain lähiomaisiin. En tajua miten etten voisi olla yhteydessä sellaisiin ihmisiin jotka ei ole tässä jutussa. No kyllähän ne jättää aika yksinäiseksi olon, mutta ei mun kohdalla vaikuttavaa vaikutusta. (Henkilö F)

No ei ne nyt tällä kertaa vaikuta, kun saan olla muihinkin yhteydessä paitsi asianomistajiin. Sit hän on tietenkin tämä eristysosasto. No eristysosastolla ollaan eristyksessä eikä voi hengaila osastolla koko päivää. No en tällä kertaa, mutta viime kerralla kun oli tiukemmat rajoitukset että sai olla vaan äitiin yhteydessä, niin silloin koin sen rankemmalta. (Henkilö G)

No silleen ettei saa olla kavereihin ja muihin tuttuihin yhteydessä. Eipä se oikeastaan muuten. Mä en jaksa sillain ruveta valittaa, kun oon ite tehnyt rikoksen, niin osasin odottaa yhteydenpitorajoituksia, sun muuta. eiii..Et varmaan enemmänkin toi että istuu tuolla kopissa monta tuntia yksin, niin joutuu miettimään omaa elämää ja valintoja. Silloin kun olin poliisivankilassa ja karanteeni osastolla niin silloin oli vähän vaikeampaa. Pahinta oli se, että sä oot yksin koko ajan. Se ahdisti mua, kun joutui sosiaalisesti eristäytymään. (Henkilö H)

Eipä oikein mitenkään. Kyllä sitä on mutsin kanssa saanut kaikki selville, mitä tuolla siviilissäkin tapahtuu. En ole. (Henkilö I)

En mä tiedä tai osaa sanoa, ei se ole kiva ettei saa soittaa kelle haluaa. Että voisi soitella kelle haluaa, mutta ymmärrän kyllä etten saa olla ulkomaailmaan yhteydessä. Onhan se vaikuttanut silleen että mä oon eristettyjen osastolla, ois mukavempi olla avoimella osastolla. No ehkä Pasilassa (poliisivankilassa) kun tuli niitä henkisii romahduksia, mutta sitten vantaalla ei enää niinkään. Iltaisin saattaa ahdistaa kun ajattelee asioita liikaa, mutta kai se on ihan normaalia. (Henkilö J)

Oikeestaan ainut tapa on kun en saa muutamiiin läheisiin ystäviin olla yhteydessä. Niin sitä stressaa mikä se tilanne sen kyseisen ihmissuhteen tilanne sen ihmissuhteen kohdalla on. Mä mietin liikaa sitä, että mitäköhän se toinen ihminen miettii kun en pidä siihen yhteyttä vaikka se ei tiedä että oon vankilassa. Mä siis mietin liikaa ja se aiheuttaa mulle stressiä. On ne myös.. on sillä tavalla hyvä vaikutus, että ne on karsinut turhia juttuja pois ja on voinut keskittyä kokonaisvaltaisesti omaan tilanteeseen. Positiivisesti että on jäänyt turha sählääminen pois ulkomaailmaan ja voi keskittyä paremmin omaan hyvinvointiin. (Henkilö K)

Suurin osa tutkintavangeista kertoo, että yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet heidän psyykkiseen hyvinvointiinsa. Ahdistus, masennus, epävarmuus ja epätietoisuus mitä siviilielämässä tapahtuu aiheuttavat psyykkistä pahoinvointia. Tutkintavangit eivät ole saaneet pitää yhteyttä ystäviinsä taikka läheisiinsä. Ainoastaan yksi tutkintavangi mainitsee, etteivät yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet hänen elämäänsä millään tavalla. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 72).

Yhteydenpitorajoitusten vaikutus on niin psyykkistä, kuin fyysistä, kun tutkintavangin liikkumista, sellin ulkopuolista aikaa ja yhteyksiä läheisiin rajoitetaan voimakkaasti. (Haho 2020, 67) mainitsee, että Ihmisen psyykkinen toimintakyky koostuu hänen elämänhallinnastansa, mielen-

terveyden ja psyykkisen hyvinvoinnin kokemuksistaan. Ajattelemisen, kyky havainnoida, luovien ratkaisujen löytäminen, riittävät voimavarat sekä itsensä käsittäminen tietynlaisena suhteessa ympäristöön ovat esimerkkejä toiminnoista, jotka kuvaavat ihmisen psyykkistä hyvinvointia.

Yhteydenpitorajoituksen omaava tutkintavanki ei pääse soittamaan, tapaamaan taikka olemaan kirjeitse yhteydessä läheisiinsä samalla tavalla kuin vankeusvanki. (Linderborg, Blomster, Sasu & Muiluvuori 2012, 70)

Mikä on ollut erityisen raskasta tässä hetkessä, kun sinulla on yhteydenpitorajoitukset voimassa?

En mä tiedä... mua ei ahista sillain mikään. Läheisille tää on varmasti raskaampaa kuin mulle. Tyttöystävä kokee tän raskaana, kun ei saa olla kanssakäymisessä mun kanssa. (Henkilö A)

Epätietoisuus oikeastaan ja just miten kaikki nämä arkiset laskut, vakuutukset, yms. miten ne menee. kun jos ne tulee sähköpostiin tai mitä pitää ottaa huomioon kotopuolessa. (Henkilö B)

Stressaaminen tulevasta. Siis minkä takia on joutunut kiinni. ja just siitä mikä huoli läheisillä on kun ei saa olla yhteydessä. Niin kuin sillain että tutkija valvoisi kaikki puhelut ja tapaamiset. (Henkilö C)

No just toi vaimo ja sit en tiedä onko se raskaana. Mä saan vasta seuraavassa kirjeessä tietää, onko raskaana vai ei. Tuomari sanoi viime vangitsemisoikeudessa, että jos vaimo on raskaana niin sitten pitää käsitellä uudestaan tämä asia. (Henkilö D)

No mä en pysty sanoon tohon mitään. Mä pystyn hyvin olemaan yhteydessä läheisiin, mutta toi sellissä oloaika on kaikista pahin. (Henkilö E)

No omien asioiden hoito on lähestulkoon mahdotonta. Vanhemmat on jo sen ikäisiä ettei niitä halua hirvesti vaivata. (Henkilö F)

No eipä nyt tällä kertaa ollut mitään. No kopissa istuminen on vähän raskasta, mutta siihenkin oon tottunut. (Henkilö G)

No varmaan se tietämättömyys, kun sä et tiedä mitä tuolla ulkopuolella tapahtuu. Ei se niin raskasta ole, kun pääsee kuitenkin muiden vankien kanssa olemaan yhdessä muiden vankien kanssa. Just kaikki, kun on työpaikka ja oma asunto niin nekin stressaa omalta osaltaan. (Henkilö H)

Eipä tässä mikään ole ollut raskasta. (Henkilö I)

Mä en tiedä, mä oon jotenkin jo sopeutunut elämään tämän kanssa. Ehkä se että saa olla vain yhteen ihmiseen yhteydessä. Oisihan se hyvä jos ois tapaamiset ja vois nähdä kaikkia muita ja että ovet vois olla auki aamusta- iltaan. (Henkilö J)

Selvittämättömät asiat joidenkin ihmisten kanssa. Viitataan siviilielämään. (Henkilö K)

Osa tutkintavangeista mainitsee epätietoisuuden tulevasta ja siviilielämän huolet. Toiset taas ovat sopeutuneet tilanteeseen, eivätkä stressaa tulevasta. Voidaan ajatella, että useat tutkintavangit ovat olleet vankilassa jo useamman kuukauden, jonka johdosta he ovat jo sopeutuneet tilanteeseen ja odottavat omaa vuoroaan oikeusjärjestelmässä. Useat tutkintavangit kuitenkin mainitsevat, että sellissä vietetty aika koetaan raskaana. Tutkintavangit viittaavat siihen, että he joutuvat viettämään vuorokaudessa 21 tuntia omassa sellissä, jossa viihdykkeinä on vankilan puolesta vain radio ja televisio.

Tutkintavankien olot ja oikeuksien toteutuminen (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 72). tutkimuksessa tutkintavangit kertoivat, että omien laskujen maksut ja taloudelliset menetykset tutkintavankeusaikana voivat vaikeuttaa merkittävästi siviilielämää.

Miten järjestämäni toiminta on vaikuttanut sinun hyvinvointiisi vankilassa oloaikana, ja mikä siinä on ollut mielekästä, sekä mikä on ollut motivaatiosi osallistua toimintaan?

Onhan se mukavaa käydä palloiluhallissa, kuntosalissa ja bingo pelaamassa. On ollut kyllä kivaa. ja ne matotkin on ollut kiva tehdä. Niitä mä tykkäsin tehdä. Kaikki liikunta on aina mukavaa. Onhan se mukavaa, kun on jotain muuta ajateltavaa kuin oikeudenkäynti. Olen päässyt hetkellisesti irtautumaan näissä oikeudenkäynti asioista. Varmaa aika sama, kun vastasin äskeiseen. Pääsee pois niistä ajatuksista ja silleen. (Henkilö A)

positiivisesti on vaikuttanut. Saa vähän muuta ajateltavaa tai oikeistaan ei tarvi ajatella mitään, vaan pääsee tuonne vähän touhuamaan. No ainakin toi liikuntahalli, kun on päässyt pelaan ja punttisali, kun punttisalilta tulee niin nukkuu paremmin yön ja seuraava päivä on parempi. Mun mielestä on ainakin hyvä ollut. On se kiva kun pääsee touhuamaan. Mielellään otan kaiken siitä kaiken irti, enkä mene sinne vaan istuskelemaan. Sen kerran, kun niitä järjestetään niin pitää ottaa kaikki siitä irti. (Henkilö B)

Hyvin on vaikuttanut. öö.. Erittäin iso plussa kun pääsee kuntoilemaan ja se on sellainen henkireikä täällä, kun muuten oot yksin tuolla sellissä ja mietit asioita. Mun mielestä tällainen pitäisi olla joka talossa, vaikka yhteydenpitorajoitukset ovat voimassa. Kaikki järjestämät toiminnot ovat hyviä, kun ei tarvi miettiä liikaa. Mitä enemmän ovet on auki niin sitä parempi. Välillä tulee mietittyä liikaa ja ajatukset alkaa juoksemaan. Nää toiminnot vaikuttaa omaan hyvinvointiin. Nämä toiminnot auttaa mua selkeyttämään omaa ajatuksia kun on sosiaalista kanssakäymistä ja tekemistä muiden kanssa. Bingo, työtoiminta, liikuntahalli ja kuntosali ja kaikki toiminta mitä täällä järjestetään myös musiikin kuuntelu. Ööhh.. ihan heti valmis kaikkeen kun ovi aukeaa. Oon aikasemminkin ollut vankilassa ja tällästä ei ole ollut, niin tää on ollut erittäin positiivinen vaikutus. (Henkilö C)

Kyllä se paljon, Saa muuta mietityttävää ja ei ole niin ikävystynyttä. No puuhommat ja kaikki urheilu. No liikunta lisää hyvinvointia. No varmaan se liikunta ja että saa muuta mietityttävää, ei tarvi koko ajan maata sellissä. (Henkilö D)

On tekemistä, aika kuluu nopeimmin. Mieli on paljon virkeämpi kun saa jotain tekemistä, kuin vaan miettiä asioita. Mun mielestä niistä on ollut suuri apua, päivät kuluu nopeimmin Ja fyysisesti ja henkisesti voi paremmin. No urheilu on ollut mielekästä. Saa vähän liikuntaa ja on ollut hauskaa. ja kyllä toi työtoimintakin on ollut, kyllä sitä on odottanutkin aina v-loppuisin, että pääsee tekemään. Siellä saa raitista ilmaa. Sen takia että saisi päiviin sisältöä ja ne on ollut ihan mukavaa hommaa. sit siinä on vähän sosiaalistakin toimintaa. (Henkilö E)

No onhan se piristänyt huomattavasti niin fyysisesti kuin henkisesti. No...liikunta ja työ ja...ne on antanut sekä henkistä että fyysistä parempaa oloa. no sata prosenttia, no. ihan tykkään liikunnasta ja fyysisesti työstä. Oman kehon ja mielen hyvinvoinnin takia. (Henkilö F)

No kyllähän se sillain positiivisesti, kun pääsee salilla käymään ja on bingoa, se on hyvä. No en mä tiedä, ehkä se bingo kun siitä voi voittaa jotain herkkua. No kun ei jaksa olla kopissa ja on kivaa kun on muiden vankien kanssa tekemisessä siinä. (Henkilö G)

Hyvin mun mielestä. Siellä liikuntahallissa mä en ole käynyt mutta toi biisikilpailu, niin positiivista on tällänen toiminta. Tai oon mä kerran käynyt siellä liikuntahallissa. Mä sanoisin että toi kuntosali. Siellä on kuitenkin sellaset laitteet millä pystyy tekeen jotain. Mun mielestä hyvin. Salin jälkeen on hyvä fiilis, kun tulee pois salilta ja että on vähän paikat kipeet, niin tietää että on tehnyt jotain. Se on myös vaikuttanut mun unen laatuun. Mä nukun silloin paremmin, kun on ollut kuntosali. Varmaan se että päästää kaikki samaan aikaan salille. Tykkään siitä, että pystyy reenaamaan myös muiden kanssa samanaikaisesti, ei se yksin olisi niin hauskaa. (Henkilö H)

Pääsi tuolta kopista ulos. Vähän jotain muuta tähän arkeen. Liikuntasalit ja työt. Menee päivät paremmin ja on iloisemmat päivät. Täysi kymppi. Oman itteni takia ja muiden takia haluan osallistua toimintaan. (Henkilö I)

No kyllä mä koen, että se on vaikuttanut positiivisesti mun mielenterveyteen, kun on saanut käydä reenaamassa ja kaikkea noita pelejä. Kyllä toi dopamiinitila nousee, kyllä se tekee hyvää, että pääsee tekeen jotain. Vaikuttaa mun mielenterveyteen, myös se että pääsee tuolta sellistäkin aikaisemmin pois. No siis kuntosali ja liikuntasali on auttanut minua mielenterveysasioissa, viittaa näihin päihteiden vieroitusoireisiin, kun saa hyvän olon tunnetta aivoihin. Oli hauskaa myös heitellä sitä hernepussia, siis kaikki tekeminen on ihan kivaa. just se että pääsee sieltä sellistä aikaisemmin. Kyllä se on lisännyt mun viihtymistä tuolla osastolla kun on aktiviteettejä. No siis jos miettii liikuntaa motivaatio on se että tykkään liikkua ja että pääsee oikeasti liikkumaan. Osastoilla tapahtuviin aktiviteetteihin se että se virkistää psyykkistä puolta, on jotenkin parempi olla ja että pääsee sosiaalisesti olemaan muiden ihmisten kanssa. (Henkilö J)

Mukavaa piristystä tähän vankilan suhteellisen harmaaseen arkeen ja on lisännyt yhteisöllisyyttä myös osastolla, joka vaikuttaa myös yksilö tasolla. No erityisesti liikuntatoiminta. On sellaista voimaantumisen kokemista niin fyysisellä kuin psyykkisellä tasolla. On saanut sellaista tervettä hyvää oloa. Tervettä uupumusta. Kyllä sitä nukkuu eri tavalla kun on sali takana. Se että on mahdollisuus harrastaa liikuntaa niin vaikuttaa kokonaisvaltaisesti koko kehoon. Eikä ole sellaista passiivisuutta, kun se olisi sellainen vihollinen tällä hetkellä. Mä oon erittäin motivoitunut. Se on se hyvinvointi omasta kehosta ja mielestä, uni, liikunta. (Henkilö K)

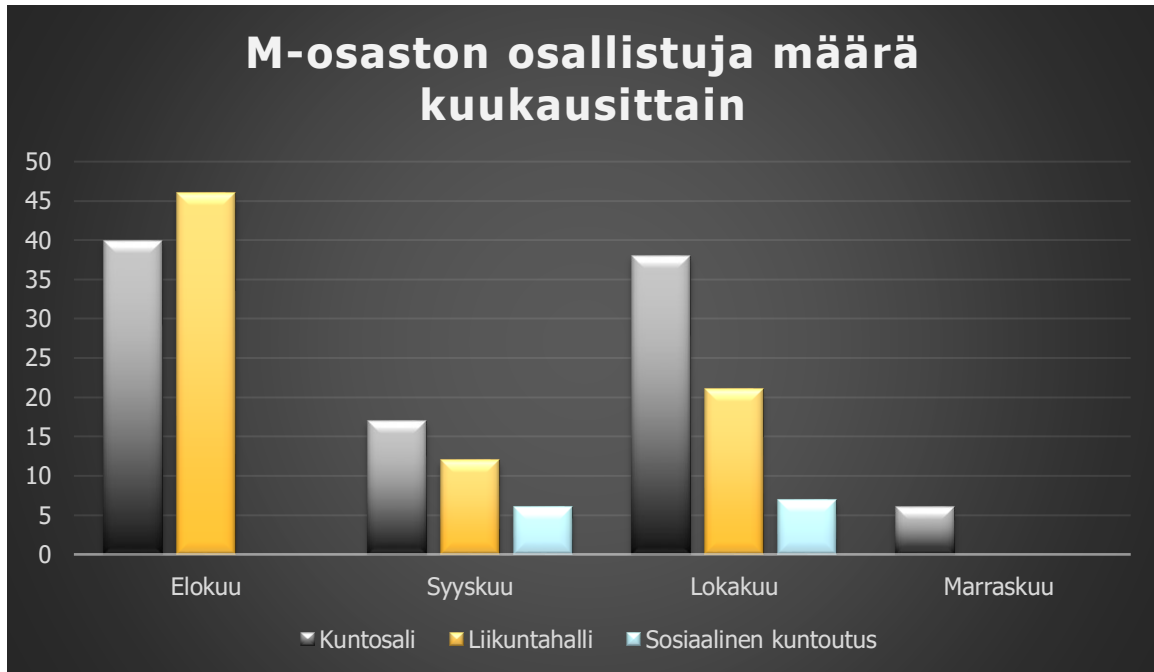
Kaikki tutkintavangin kertovat, että toiminnallisuus on vaikuttanut heidän hyvinvointiinsa. Useat jopa mainitsevat nukkuvansa yöt paremmin, kun edellisenä päivänä on harrastanut liikuntaa. (Partinen & Huutoniemi 2020, 155) Yhteydenpitorajoitukset omaavien tutkintavankien sellin ulkopuolinen aika on rajallista, jonka vuoksi tutkintavangit kertoivatkin olevansa valmiita osallistumaan mihin tahansa toimintaan, kun se lisää sellin ulkopuolista aikaa ja pystyy huolehtimaan omasta psyykkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista.

Tutkintavangit, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet järjestettyihin toimintoihin kokevat oman psyykkisen hyvinvoinnin lisääntyneen. (Tyni 2015, 109) Mahdollisuus päästä pois sellistä ja lisätä omaa mielenterveyttään koetaan positiiviseksi asiaksi.

Toimintaa ohjatessani niin liikuntahallilla kuin sosiaalisessa kuntoutuksessa seurasin tutkintavankien välistä ryhmädynamiikkaan ja miten se toimi. Vankien kuntosalilla en ollut mukana tutkintavankien kanssa, koska he olivat jo valvonnan alaisena kameroiden suhteen ja toiseksi tutkintavangit halusivat urheilla keskenään ilman minun läsnäoloani. Toimintojen järjestäjänä, joudun ohjaamaan vaativaa asiakasryhmää, joka vaatii minulta hyviä pedagogisia taitoja. (Jalkanen 2020, 41–42)

Vaikka tutkintavangit pääsevätkin kerran päivässä ulkoilemaan ja harrastaa supistettua liikuntaa, niin useat tutkintavangit mainitsevat, että järjestämäni toiminta urheilla kuntosalilla tai liikuntahallilla on vieneet ajatukset myös pois edes hetkeksi vankila ympäristöstä. (Toikko & Rantanen 2009, 101) Fyysinen aktiivisuus lisää ihmisen toimintakykyä ja auttaa voimaan paremmin. (Hansen & Sundberg 2014, 11) Liikunnalla on useissa tutkimuksissa havaittu olevan positiivisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Liikunta aiheuttaa mielihyvän tunteita ja ihmisen kokonaisvaltaisesti voimaan paremmin. (Haho 2020, 150), (Beedie ym. 2018, 34)

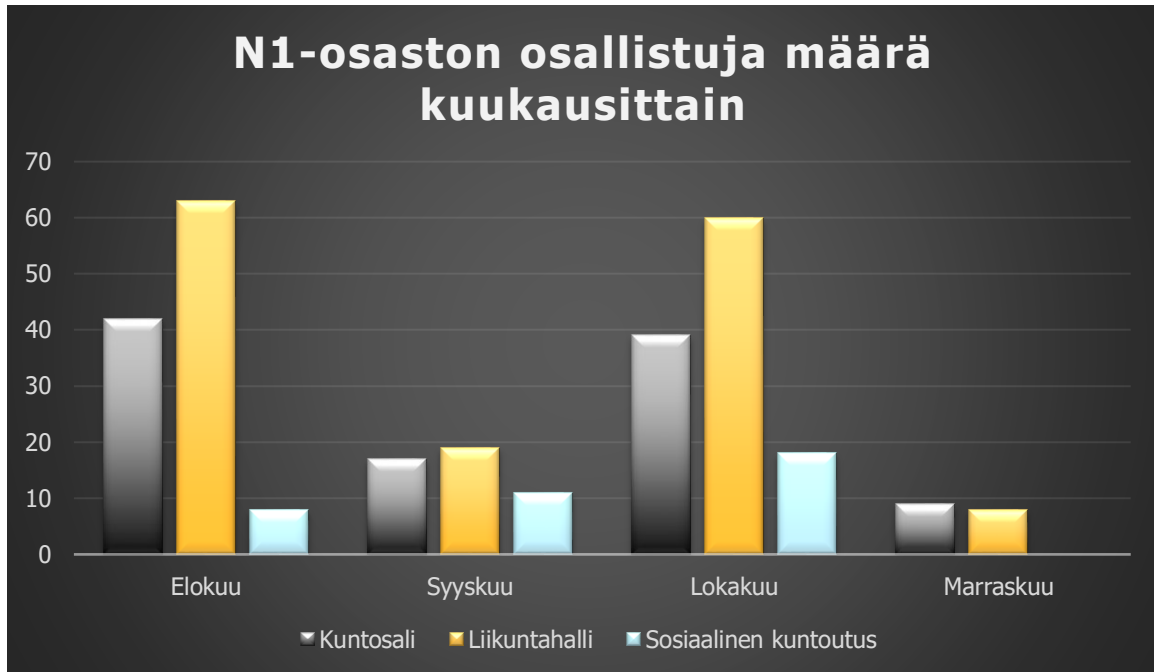
Vankilaympäristön laadulla, vankilan toiminnoilla ja henkilöstön suhtautumisella on suuri merkitys siinä, miten nopeasti vangin stressioireet vähenevät ja hänen hyvinvointinsa paranee. Esimerkiksi mielekkäät toimintamahdollisuudet vähentävät itsemurhariskiä. (Haapasalo 2017, 357)

01.08.-02.11.2021 M: osaston osallistuja määrä tutkintavangeittain.

Elokuussa yhteensä neljäkymmentä (40) tutkintavankia osallistui kuntosalille ja neljäkymmentäkuusi (46) liikuntahallille. Syyskuussa yhteensä seitsemätoista (17) tutkintavankia osallistui kuntosalille, kaksitoista (12) liikuntahallille ja kuusi (6) sosiaaliseen kuntoutukseen. Lokakuussa yhteensä kolmekymmentäkahdeksan (38) tutkintavankia osallistui kuntosalille, kaksikymmentäyksi (21) liikuntahallille ja seitsemän (7) sosiaaliseen kuntoutukseen. Marraskuussa yhteensä kuusi (6) tutkintavankia osallistui kuntosalille. Yksi tutkintavanki on voinut osallistua useampaan toimintaan saman kuukauden aikana.

Kokonaisuutena elokuussa osallistui yhteensä kahdensankymmentäkuusi (86) tutkintavankia toimintoihin, Syyskuussa kolmekymmentäviisi (35), Lokakuussa kuusikymmentäkuusi (66) ja marraskuussa kuusi (6).

01.08.-02.11.2021 N1: osaston osallistuja määrä tutkintavangeittain.

Elokuussa yhteensä neljäkymmentäkaksi (42) tutkintavankia osallistui kuntosalille, kuusikymmentäkolme (63) liikuntahallille ja kahdeksan (8) sosiaaliseen kuntoutukseen. Syyskuussa seitsemäntoista (17) tutkintavankia osallistui kuntosalille, yhdeksäntoista (19) liikuntahallille ja yksitoista (11) sosiaaliseen kuntoutukseen. Lokakuussa kolmekymmentyhdeksän (39) tutkintavankia osallistui kuntosalille, kuusikymmentä (60) liikuntahallille ja kahdensantoista (18) sosiaaliseen kuntoutukseen. Marraskuussa yhdeksän (9) tutkintavankia osallistui kuntosalille ja kahdeksan (8) liikuntahallille.

Kokonaisuutena elokuussa satakolmetoista (113) tutkintavankia osallistui toimintoihin, Syyskuussa neljäkymmentäseitsemän (47) henkilöä, Lokakuussa sataseitsemäntoista (117) henkilöä ja marraskuussa seitsemäntoista (17). Yksi tutkintavanki on voinut osallistua useampaan toimintaan saman kuukauden aikana.

Miten olet kokenut minun läsnäolonni osastolla ja onko minun työroolini auttanut/selventänyt sinua koskevia yhteydenpitorajoituksia?

Mä en tiedä oonko kysynyt sulta yhteydenpitorajoituksista. Mukava jätkä oot. (Henkilö A)

On se sillain auttanut, että autoit siinä numerot saatiin lisättyä ja sulta voi kysyä aina neuvoa, mitä peruspamput ei tiedä. (Henkilö B)

Siis on..ja se etä sä oot ollut alusta saakka tulohaastattelun ja oot osastolla töissä, niin jos tulee jotain kysyttää niin on helppo kääntyä sinun puoleen. Jos on jotain kysyttää niin sä oot ottanut asian hoitaakseen. Sä hoidat asiat ja se vaikuttaa kanssa tosi paljon. (Henkilö C)

hmm. ei mua ainakaan häiritse että sä olet osastolla. Mun mielestä on hyvä, että henkilökunnan ja vankien välit kapenee. (Henkilö D)

Joo oot selventänyt asioita. Joo oon kokenut positiivisesti sun läsnäolon ja oot helposti lähestyttävä, jos on jotain kysyttävää. (Henkilö E)

On auttanut tosi paljon. Mun mielestä on iso asia että oot ollut tavattavissa ja helposti lähestyttävissä. Sanotaan näin että sun läsnäolo säästää paljon aikaa ja sitten tuolla osastolla huomaan että ilmapiiri on rennompaa ja että voidaan luottaa suhun. Sä et oo minkään lapun takana, se että oot töissä ja näkee sut niin se on tärkeää. (Henkilö F)

Niin en osaa sanoa. No onhan se sillain hyvä, ettei ole mikään peruspamppu, joka vaan sulkee ja avaa ovia vaan tekee meidän kanssa asioita. (Henkilö G)

Mun mielestä hyvä, että joku henkilökunnasta tulee, istuu tuohon meidän kanssa ja kyselee että miten menee. (Henkilö H)

Auttais varmaan jos oisin kysynyt. Hyvin se auttaa kun oot paikalla. Ei täällä muuten olisi mitään tekemistä. (Henkilö I)

No en osaa sanoa noista rajoituksista.. Sun läsnäolo osastolla, mä en oo tottunut siihen että vartija henkilökuntaa on osastolla mutta toi on positiivista ja on hyvä kysyä sulta miten asioita hoidetaan. Ja saa suoraan vastuksen sulta, miten asiat hoidetaan. (Henkilö J)

Alkuun oon ollut hyvin hämmentynyt, kuinka paljon aikaa sä vietät tuolla aikaa. Hämmennys ja ihmetys. En oon tottunut siihen, että henkilökunta viettää noin paljon aikaa osastolla. On positiivista että oot osastolla. (Henkilö K)

Kaikki haastattelevat tutkintavangit ovat sitä mieltä, että valvontahenkilökunnan rooli vuorovaikutustilanteissa on vain positiivinen asia. Osalla tutkintavangeista on kestänyt hieman aikaa tottua siihen, että vietän paljon aikaa heidän kanssaan osastotyössä. Muutos vaatii niin vankien, kuin henkilökunnan oman ajatusmaailman muuttamista. Jatkuvassa vuorovaikutuksessa oleminen tutkintavankien kanssa on lähentänyt henkilökunnan ja tutkintavankien välistä kuilua. (Linderborg, Blomster, Sasu & Muiluvuori 2012, 54) Tutkimuksessaan; Laatu-aikaa vankilassa mainitseekin, että pääasiassa valvontahenkilökunnan ja vankien väliset vuorovaikutussuhteet koetaan hyviksi.

Aktivoiva lähityö tutkimuksessa (Ylisassi, Seppänen, Uusitalo, Kalavainen & Piispanen 2016, 23–24) mainitsevat, että; Lähityö on myös läsnä olemista, tarkkailua ja havaintojen tekemistä. Lähityöhön kuuluu vangin opastamista erilaisissa asioissa. Päivärytmiin opettaminen on keskeistä lähityössä. Laajimmillaan lähityöksi määriteltiin kaikki, mitä vankien kanssa päivittäin tehdään

Olen työssäni jatkuvassa vuorovaikutuksessa kahden eri osaston tutkintavankien kanssa, joka vaati myös minulta työntekijänä sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä ja tulla toimeen eri persoonien kanssa. Työtäni on helpottanut se, että olen tehnyt jokaiselle tutkintavangille tulohaastattelun ja tätä kautta oppinut tuntemaan heidät ihmisenä. (Suominen ym.2014. 27)

Lähityön tarkoitus on taata turvallisuus, pitää yllä päiväjärjestystä ja hankkia vankituntemusta. (Ylisassi, Seppänen, Uusitalo, Kalavainen & Piispanen 2016, 101)

Ryhmädynamiikan mukaan ryhmätutkimuksen tärkein tutkimuskohde oli ennen kaikkea kiinteys eli koheesio, jota voidaan tarkastella muun muassa sosiometrisen mittauksen avulla. (Suoninen ym. 2014. 198–199) Tällä viitataan omaan lähityöhön ja tutkintavankien välisiin toimiin. Myös tiivis koheesio tutkintavankien ja henkilökunnan kesken rakentaa luottamusta ja jolla on myös vaikutuksia mm. tutkintavangin sopeutumiseen vankilaan. On kuitenkin muistettava rajat, jossa toinen osapuoli edustaa virkamiestä ja toinen hetkellisesti vapautensa menettänyttä tutkintavankia.

Sosiaalipsykologiassa ihmissuhde tai sosiaalinen suhde määritellään kahden tai useamman ihmisen väliseksi jatkuvaksi yhteydeksi, joka noudattaa omia erityisiä muotojaan. Suhdetta luonnehtii osapuolten tietoisuus omasta vaikutuksesta ajatuksiin, tunteisiin ja käyttäytymiseen sekä myös suhteen ajallisesta ulottuvuudesta eli sen historiasta ja todennäköisesti myös tulevaisuudesta. (Suoninen Eero & Pirttilä-Bacman Anna- Maija & Lahikainen Anja Riitta & Ahokas Marja. 2014, 141)

Jokaisen työntekijän on entistä tietoisemmin kyettävä mallintamaan vuorovaikutuksessa vankiin normaalisuutta eli sosiaalisuutta ja sosiaalistumisen tukevaa arvo maailmaa. Työntekijän on tarkoitus olla mallina asiakkaalle siitä, mitä on normaali sosiaalinen kanssakäyminen. (Puolakka 2020, 137)

6 TULEVAISUUS NÄKÖKULMA

Millä tavalla sinun mielestäsi vankila pystyisi tulevaisuudessa lieventämään yhteydenpitorajoitusten aiheuttamia haittoja?

Toi korona on kyllä vaikuttanut aika paljon tähän hommaan. Kehan (Viittaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön) rajoitukset vaikuttavat asiaa. Mä haluan, että tämä toiminnan jatkuvuus tulisi jatkua, että ihmiset pääsevät liikkumaan ja tekemään asioita. Just sen takia, että asioita ei tarvitsi miettiä omassa mielessä mm. oikeudenkäynti ja läheiset. (Henkilö A)

Niin varmaan justiinsa noi toiminnot mitä on päässyt tekemään ja just toi, että ovet on auki enemmän ja just toimintoja lisää. (Henkilö B)

Sillä just että on toimintaa tätä vastaavaa toimintaa mitä on just kertonut. Pääsee välillä ulos tuolta sellistä muutakin kuin ulkoilu. ne on pieniä asioita mutta niin isoja. (Henkilö C)

No just että keksii tekemistä, tällästä ohjelmaa. Tarkoitan että tällaisia toimintoja, mitä enemmän toimintaan niin sitä vähemmän on oma mieli negatiivisissa asioissa. (Henkilö D)

Mun mielestä tämä toiminta mitä täällä on järjestetty niin se toimii. Se ettei tarvitse miettiä koko ajan asioita, niin se on aika isokin juttu. (Henkilö E)

No tuota...Mä tiedän että teidän kädet on sidottu mutta risen ja esitutkintaviranomaisten välinen yhteistyö pitäis olla rennompaa. Ei niin jäykkää. Siihen tulis tavallaan sitä, tuntuu että on aika iso kuilu poliisin ja risen puolella. Tuntuu että poliisit on aika jähmeitä. Ja nämä toiminnot on tosi tärkeitä just siihen sosiaalisuuteen ja auttaa siihen pois pääsemiseen kun menee takaisin yhteiskuntaa, ettei eristetä sosiaalisesti muista. Mä veikaan, että se on sidoskissa siihen, että tuleeko ihminen tänne uudestaan. Mun läheiset on ollut tosi hyvillään siitä, että mä voin paremmin täällä näiden toimintojen kanssa. Se on myös tuonut mulle hyvän olon, että nekin voi mun takia paremmin. (Henkilö F)

No en tiedä, vois olla ovet enemmän auki. En tajua miksi niiden pitää olla vaan pari tuntia auki. Se että saisi olla muiden kanssa enemmän tekemisessä. (Henkilö G)

Tota..En mä silleen koe, että mulle ois tullu muuta kuin epä tietoisuus asioista miten nämä asiat menee. Mun mielestä voisi olla näitä toimintoja enemmän. (Henkilö H)

En osaa sanoa. Liikunta aktiiviteistä olisi kyllä iso apu. (Henkilö I)

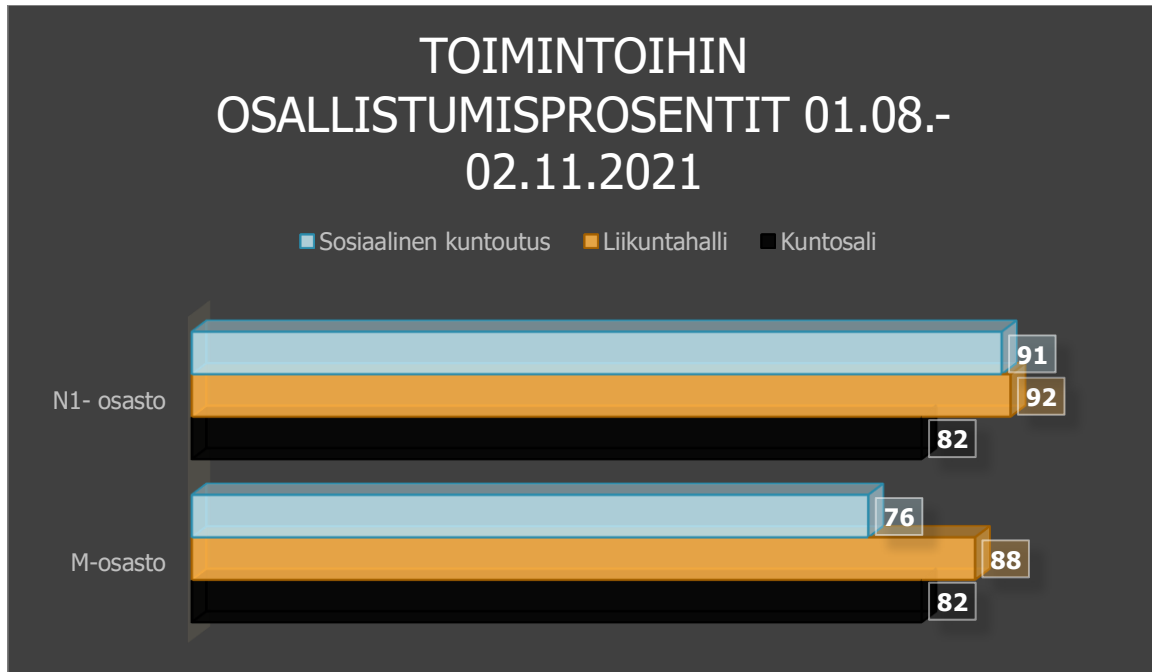
No siis.. Just niin kuin lisäämällä tämän kaltaisia toimintoja. Lisäämällä aktiiviteetteja, kyllä mä koen että se on lisännyt mun viihtyvyyttä tuolla osastolla. Mä koen että se vaikuttaa mun mielenterveyteen positiivisella tavalla. Koska on just vaihtelevuutta mikä virkistää. (Henkilö J)

No järjestämään tollasta osaston kesken tapahtuvaa toimintaa, jossa olisi sosiaalista kanssakäymistä, joka on vähintään yhtä tärkeää joka on yhtä tärkeää kuin fyysinen läsnäolo. Se että osallistuu fyysisesti myös liikunta tapahtumiin on yhtä tärkeää kun sen tekee yhdessä. (Henkilö K)

Tutkintavangit kertoivat, että kaipaavat sellin ulkopuolista aikaa ja erityisesti järjestettyä toimintaa, missä pystyvät yhdessä muiden tutkintavankien kanssa harrastaa toimintoja. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 86–87). Tutkimuksessaan mainitsivatkin, että eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussaan toimintoja tulisi myös järjestää yhteydenpitorajoituksen omaaville tutkintavangeille.

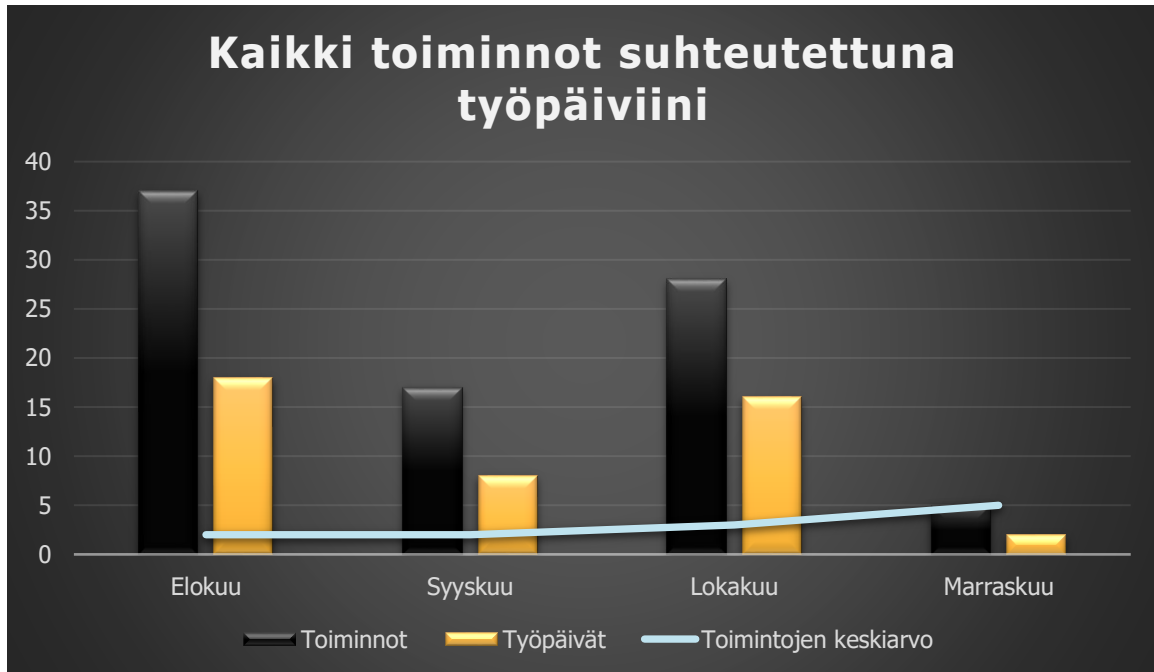
Laatuaikaa vankilassa tutkimuksessa (Linderborg, Blomster, Sasu & Muiluvuori 2012, 71) selvitettiin myös vankien osallistumista ohjelmatoimintoihin (Työ, opiskelu ja ohjelmatoiminta). Vangeista 39 % toimintaan osallistumisesta oli vaikuttanut myönteisesti heidän ajatteluunsa.

Useamman tutkintavangin kohdalla heidän hyvinvointinsa on parantunut ja myös läheiset ovat huomanneet saman asian. Tutkintavangeista voidaan sanoa, että he ovat ”oman alansa” asiantuntijoita ja näiden asiantuntijoiden johtaminen/ohjaaminen tarvitsee kohtuullisen ammattitaitoista pedagogista osaamista. Tutkintavangeille on tärkeää viettää sosiaalista vuorovaikutusta toisten vankien ja henkilökunnan kanssa, koska se estää eristäytymistä ja yksinäisyyden kokemaa tunnetta. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen vahvistavat luottamuksen rakentamista ja sen seuraukset voivat kantaa jopa parempaan tulevaisuuteen. (Beedie, Bedford, Hancox, Jimenez, Ligouri, Middlekamp, Ntoumanis, O’Rourke, Qusted, Rieger, Riekk, Rinta, Thogersen-Ntoumani, Wolfhagen 2018, 23)

M-osaston tutkintavankien keskiarvo toimintoihin osallistumisesta oli kahdensankymmentäkaksi (82) % ja N1 osaston kahdeksankymmentäkahdeksan, kolmekymmentäkolmesadasosaa (88,33) %. Merkittävää eroavaisuutta ei löydy kummankaan osaston tarkastelusta.

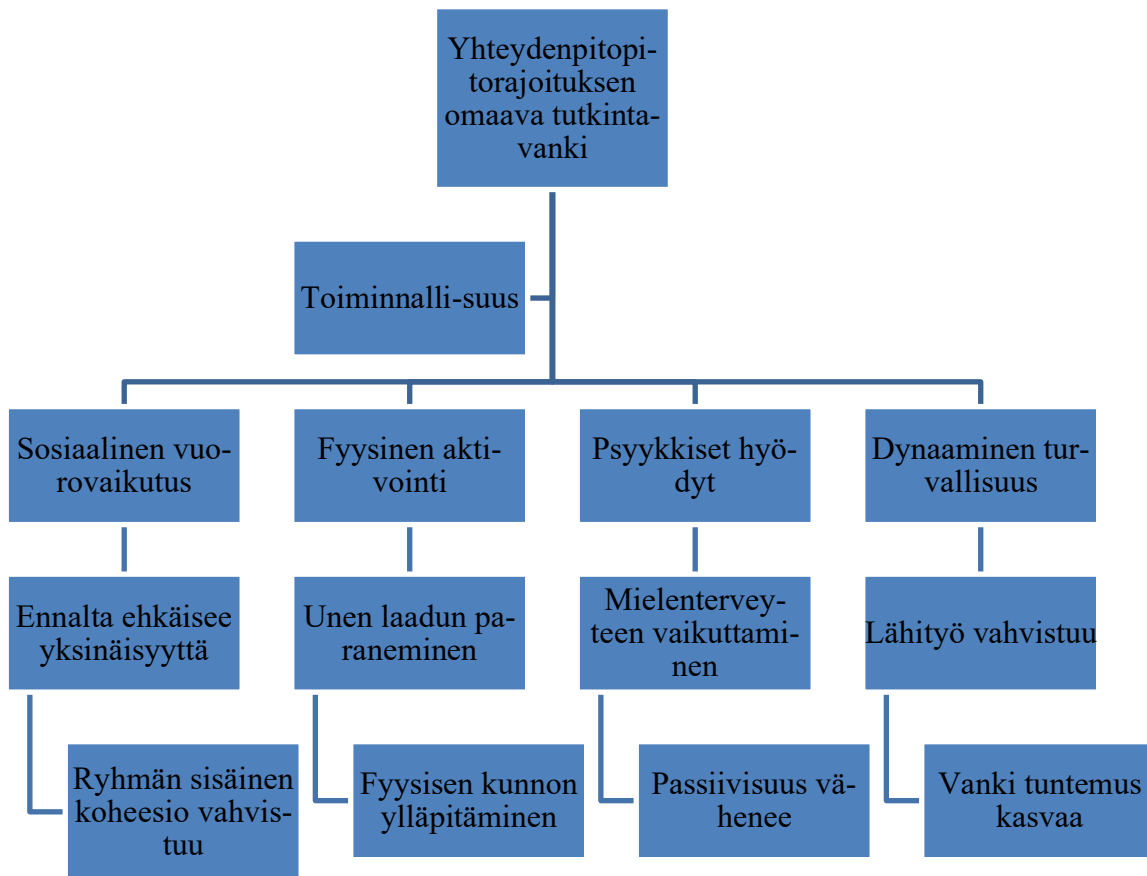
Suurin osa tutkintavangeista oli halukas osallistumaan järjestämäni toimintaan. Käytännössä toimintojen ulkopuolelle jäi osastoittain 1–2 tutkintavankia/ toiminto. Vaikka N1-osastolla on puolet vähempi vankipaikkoja, niin tutkimuksen aikana M-osasto ei missään vaiheessa ollut täynnä tutkintavankeja. En kysynyt tutkintavangeilta tarkempaa syytä, mikseivät he halunneet osallistua toimintaan, koska jo osastotyössäni he kertoivat minulle, etteivät tällä kertaa halua osallistua. Yleensä ne tutkintavangit, jotka eivät halunneet osallistua toimintaan halusivat eristää itsensä omaan selliin ja vältellä sosiaalista kanssakäymistä. (Haho 2020, 67). Toisaalta jokaisella on omat yksilölliset syyt olla osallistumatta. Syyt voivat liittyä omaan sen hetkiseen terveydentilaan, sosiaaliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa taikka omaan mielen-terveyteen. (Heiskanen & Saaristo 2011, 65)

Järjestin 01.08- 02.11.2021 välisenä aikana keskimäärin yksi, yhdeksänkymmentäkahdeksan (1,98) toimintoa/työpäivä. neljäkymmentän neljä (44) työpäivää, seitsemänkymmentä (70) vapaa-ajan toimintoa ja seitsemäntoista (17) työtoimintapäivää.

Työpäiväni pituus vaihteli työvuorojeni mukaan. Yleisesti yhden työpäiväni pituus oli joko yhdeksän (9) tai kymmenen (10) työtuntia. Yhdeksän (9) tunnin työpäivät olivat yleensä viikonloppuisin ja ajoittuivat klo. 08:00- 18:00 välille. kymmenen (10) tunnin työpäivä oli klo. 07:00- 18:00 välillä ja sijoittui arkipäiviin. Lopun työajan keskitin tulohaastatteluun, lupavaraisiin esitelytehtäviin, sidosryhmäyhteistyöhön, tiedoksiantoihin, vuorovaikutukseen tutkintavankien kanssa ja toiminnan suunnitteluun.

6.1 Toiminnan vaikuttavuus tutkintavankilassa

Yllä olevasta rakenteesta voidaan havainnoida, kuinka laajasti toiminnallisuus vaikuttaa yhteydenpitotoimitteena oleviin tutkintavankkeihin. Toiminnallisuutta lisäämällä voidaan ennaltaehkäistä yhteydenpitotoimituksista koituvia haittoja, vähentää tutkintavankien passiivisuutta ja lisätä vankilaviranomaisen sekä tutkintavankien välistä vuorovaikutussuhdetta. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 152–153).

7 POHDINTA

Useammalla tutkintavangilla, joilla on pakkokeinolain nojalla olevia yhteydenpitorajoituksia voimassa, eivät he saa pitää yhteyttä muihin tutkintavankeihin. Käytännössä tätä olisi täysin mahdotonta toteuttaa Vantaan vankilassa nykyisellä osastoinnilla. Tutkintavangeilla on tutkintavankeuslain nojalla oikeus yhden (1) tunnin ulkoiluun päivässä. Vantaan vankilassa on neljä (4) erillistä ulkoilupihaa, joissa yhteydenpitorajoitukset omaavat tutkintavangit ulkoilevat. Ulkoilupihat sijaitsevat M-osastolla, N-osastolla ja ns. kattoulkoiluna 4-kerroksen yläpuolella. 4-kerroksen kattoulkoilupihoja on kaksi (2) kappaletta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tutkintavankeja jouduttaisi yksittäin ulkoiluttamaan vuorokauden jokaisena tuntina, mikäli yhteydenpitorajoituksia pitäisi täsmällisesti noudattaa. Mielestäni tämä ei ole inhimillistä, eikä taroituksenmukaista. Vantaan vankilassa oli vuonna 2021 keskimäärin n. 60–90 yhteydenpitorajoituksen omaavaa tutkintavankia vuorokaudessa. Nykyiseltään käytettävissä oleva vankitietojärjestelmä on vuodelta 2005, johon täytyy manuaalisesti kirjata, milloin yhteydenpitorajoitukset alkavat ja milloin nämä poistuvat. Yksittäinen virkamies tekee nämä kirjaukset ja toisiaan näitä kirjauksia jää kirjaamatta. Tämän johdosta ei pystytä tarkkaa lukumäärää todentamaan, kuinka monta yhteydenpitorajoituksen omaavaa tutkintavankia on ollut päivittäin Vantaan vankilassa keskiarvoisesti. Rikosseuraamuslaitokseen on vuoden 2022 aikana tulossa uusi asiakastietojärjestelmä, joka toivon mukaan nykyaikaistaa tiedonhakua. Toiseksi usealle tutkintavangille, joille on määrätty yhteydenpitorajoitukset eivät saisi olla yhteydessä muihin tutkintavankeihin. Pidän tätä täysin kohtuuttomana, varsinkin niissä tapauksissa, joissa esitutkinta ei millään tavalla vaarannu, eivätkä muut tutkintavangit liity tutkittavan rikosasian kokonaisuuteen.

Osastojen päiväjärjestyksiin tulisi lisätä tutkintavangeille mahdollisuus aktiivitoimintoihin osastojen valvontahenkilökunnan ohjaamina. Tutkimuksessa esiintyvät tutkintavangit tuovat hyvin vahvasti esille sen, että he kaipaavat päiväkohtaisesti virikkeitä ja aktiviteettia. Ihminen on luotu liikkumaan, eikä vain passiivisesti makaamaan. Pakkokeinolaki ei estä järjestämästä tutkintavangeille toimintaa taikka työtä. Tutkintavankeuslaki ottaa vain kantaa siihen, ettei tutkintavanki ole velvollinen osallistumaan toimintaan. (Tutkintavankeuslaki) Usein unohdetaan se, että tutkintavangit haluavat osallistua toimintaan, mutta vankilalla ei ole mahdollista järjestää tätä toimintaa. Johtuuko toiminnan järjestämisen jättäminen kyvyttömyydestä, haluttomuudesta taikka toiminnan rajallisuudesta tutkintavankeusaikana.

Pohdin järjestämiäni toimintoja, kun tutkintavankien osallisuus on kummankin osaston kohdalla yli 80 %. Tutkintavangit ovat siis halukkaita osallistumaan toimintoihin ja myös tutkintavankeuslaki 2005/768, 4 Luku antaa siihen mahdollisuuden. (Rantala, & Tyni & Koskenniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 152–153.) Mielestäni on kaikkien edun mukaista, että myös yhteydenpitorajoitteen omaaville tutkintavangeille järjestetään toimintaan, myös esitutkintaviranomaisen silmistä. Fyysisesti ja psyykkisesti toimiva ihminen kykenee rationaaliseen ajatteluun, kuten olen aikaisemmin jo todennut, josta voi olla myös hyötyä esitutkinnan edetessä.

Tutkintavankeus aiheuttaa monenlaisia haasteita vankilaviranomaisille. Ensinnäkin ihminen, joka tuodaan vankilaan, on syytön, kunnes oikeus toisin toteaa. Joka tarkoittaa, että tutkintavanki saatetaan vapauttaa vankilasta minä hetkenä hyvänsä. Jonka vuoksi olisi tärkeää, että tutkintavankien psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia edistetään jo tutkintavankeuden aikana. Toiseksi yhteydenpitorajoitusten käytännöntason haasteet ja vankipassien tulkinvaraisuus muodostaa toisen suuren haasteen. Vankilan virkamies, joka subjektiivisesti tulkitsee käräjäoikeuden vankipassia voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa suuremmat taikka lievimmät yhteydenpitorajoitukset tutkintavangille, kuin käräjäoikeus on ne määrännyt. Ylimalkainen lakiteksti tai oleellisten tietojen puuttuminen aiheuttaa epätietoisuutta, miten yhteydenpitorajoituksia tulee vankilassa noudattaa.

Toisaalta pohdin myös sitä, että mitä hyötyjä tutkintavangin eristämisestä on yhteiskunnalle taikka toisaalta mitä haittoja? Esitutkintaviranomainen tarkastelee omaa rooliaan rikosprosessin tutkinnan näkökulmasta, jossa hänen tehtävänsä on selvittää, onko kyseinen yksilö syyllistynyt rikokseen vai ei. Esitutkintaviranomainen haluaa näillä yhteydenpitorajoituksilla varmistaa, ettei tutkintavanki pysty sotkemaan taikka vaarantamaan esitutkintaa. Vankilaviranomaisen tehtäväksi jää näiden yhteydenpitorajoitusten soveltaminen. Vantaan vankilassa ei pystytä tällä tavoin yhteydenpitorajoituksia noudattamaan suuren tutkintavankeus määrän vuoksi, kuten tuomioistuin on ne määrännyt.

Ymmärtääkseni muissa vankiloissa, kuten Jokelan taikka Mikkelin vankilassa yhteydenpitorajoitteena oleva tutkintavanki viettää pääsääntöisesti kaiken aikansa yksin. Mikkelin ja Jokelan vankiloissa ei kuitenkaan ole näin suurta volyymiä yhteydenpitorajoitteen omaavaa tutkintavankia, jonka johdosta yhteydenpitorajoituksia pystytään tarkemmin noudattamaan. Vantaan vankilassa tämä ei ole mahdollista, jonka johdosta joudumme päivittäin soveltamaan omaa toimintaamme.

Pohdin, mitä haittoja yhteydenpitorajoitukset voivat aiheuttaa yksilölle, niin pahimmassa tapauksessa tämä voi jättää pysyvän trauman ja viranomaisvastaisuuden. Ihminen katkeroituu ja saattaa kostaa kokemaansa vääryyttä muita henkilöitä vastaan. Oletan, että myös esitutkintaviranomaiselle olisi myös etua siitä, että vankilassa oleva tutkintavanki on aktiivinen, eikä passiivinen. Tällä tarkoitan ihmisen psyykkisen ja fyysisen toimintakunnon ylläpitämistä. Kuten olen jo aikaisemmin todennut ja tutkintavankien haastatteluista selviää, että mitä aktiivisempi ihminen on, niin sitä paremmin hän voi. Tämä voi myös edesauttaa rikoksen selvittämistä, koska ihmisen ajattelukyky toimii selkeämmin.

Yhdellä haastatteluun osallistuvilla tutkintavangilla oli tutkimuksen aikana pisimmillään ollut jo yhteydenpitorajoitukset voimassa 7 kk. ja lyhemmillään eräällä tutkintavangilla oli ollut 2,5 vk. Tällöin haastateltavien keskiarvoksi saadaan 2,5 kk. Vankitietojärjestelmän mukaan Vantaan vankilassa yhteydenpitorajoitusten keskiarvoksi vuonna 2021 oli muodostunut 48,5 päivää/ tutkintavanki. Käytännössä tämä tarkoittaa n. 1,5 kk. jossa tutkintavangin yhteyksiä ulkomaailmaan rajataan. Siinä ajassa tutkintavanki saattaa menettää asuntonsa ja luottotiedot, mikäli hänen siviiliasioitaan ei pystytä vankilan puolesta hoitamaan. (Rantala, & Tyni & Koskeniemi & Liimatainen & Kääriäinen 2017, 72).

Rikosseuraamuslaitos pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintaansa ja vähentämään yksintyökentelyä. Täytyy huomioida, että tätä tutkimustani tehdessäni ja koko rikosseuraamustyöntekijäurani, jota olen tehnyt n. vuoden ajan, niin olen kaiken toiminnan järjestänyt, suunnitellut ja toteuttanut yksin. En ole missään vaiheessa tutkimukseni aikana kokenut tutkintavankien kohdalta uhkaa taikka painostusta. Mielestäni tämä antaa osviittaa siihen, että sosiaalinen vuoro-vaikutus ja ihmisten käsittelytaidot ovat aktivoivan lähityön kannalta ratkaisevassa asemassa. (Ylisassi, Seppänen, Uusitalo, Kalavainen & Piispanen 2016, 115)

Oikeusministeriö on mietinnössään (Oikeusministeriön mietintöjä pakkokeinolain uudistamisesta 2022) ottanut kantaa, että tutkintavangin yhteydenpitorajoitukset tulisi olla yksiselitteisiä, eikä niissä tulisi olla tulkinnan varaa. Mietintö on positiivinen asia, jolla on myös vaikutuksia tutkintavangin oikeuksiin pitää yhteyttä läheisiinsä ja tämä myös selkeyttää vankilaviranomaisen roolia yhteydenpitorajoitusten toteuttajana.

8 SUOSITUKSET

Annan tutkimukseni loppu vaiheessa yksitoista (11) suositusta, joilla tutkintavankien yhteydenpitorajoituksista koituvia haittoja voidaan lieventää, sellin ulkopuolista aikaa lisätä, Vankilaviranomaisten ja esitutkintaviranomaisten välistä yhteistyötä tiivistää, sekä tutkintavankien oikeuksien tiedottamista kehittää. Suositukset perustuvat tutkimuksesta saataviin tietoihin ja oma kohtaiseen kokemukseen käytännöntyön toteuttajana. Jatkotutkimuksena näkisin, että yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien toiminnallisuutta ja siihen osallisuutta tulisi tarkastella kaikkien rikosseuraamuslaitoksien tutkintavankiloiden kesken. Jatkotutkimus toisi tarkempaa tietoa, miten eri tutkintavankilat järjestävät yhteydenpitorajoituksen omaaville tutkintavangeille toimintaa ja mitä vaikutuksia tällä on tutkintavankien psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

1. Sellin ulkopuolisen ajan lisääminen.

Vantaan vankilassa omilla osastoilla olevat yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit ovat pääsääntöisesti keskenään tekemisessä koko ajan. En näe syytä sille, miksei tutkintavankien sellin ulkopuolista aikaa voida jo vankilan puolesta lisätä. Tällä hetkellä osastojen M ja N1 viettävät toiminta-aikansa ja ulkoilutkin yhdessä osastoittain päiväjärjestyksien mukaisesti. Mielestäni toiminta-aikaa niin ohjattua, kuin ohjaamatontakin tulisi lisätä siten, että tutkintavangit voivat viettää sellin ulkopuolista aikaa nykyisestä 3 tunnista -> 4–6 tuntiin vuorokaudessa. Osastoille on yleensä asutettu sellaiset tutkintavangit, jotka eivät ole samassa rikostutkinnassa mukana.

2. Päiväjärjestyksien tarkentaminen.

Nykyisistä osastojen päiväjärjestyksistä puuttuu ajallisesti saunojen käyttö, sellin puhtaanapito (siivous) ja kirjasto-aika. Näen tarpeellisenä, että myös päiväjärjestyksissä olisi maininta, milloin kyseiset toiminnot järjestetään. Näiden lisäksi edellä mainitut toiminnot tulisi ajallisesti irtautua jo nykyisellään olevasta toimintoajasta. Kyseiset ajat tulisi sijoittaa päiväkohtaiseen päiväjärjestykseen, eikä päiväjärjestyksen alapuolelle, kuten nykyisessä päiväjärjestyksessä on maininta. Mainitulla tavalla pystytään lisäämään tutkintavankien sellin ulkopuolista aikaa.

3. Lähityön edistäminen.

Pakkokeinolain nojalla olevien tutkintavankien toiminnallisuuteen osallistumista tulisi lisätä myös osastolla työskentelevien vartijoiden toimesta. Ohjattu toiminta osallistuttaa ja lisää yhteisöllisyyden tunnetta. Tällä on myös vaikutusta dynaamiseen turvallisuuteen, sekä ennalta ehkäisevä vaikutus järjestyshäiriöiden ja epätietoisuuden syntymiseen. Samoin osastovartijat pystyvät tiedottamaan paremmin vankilan arjesta, sekä ohjaamaan tutkintavankia oikean palvelun pariin. Lähityö edistää myös vankituntemuksen kasvua, jolla on vaikutusta myös tutkintavangin lupa-asioihin, sekä oikeuksista tiedottamiseen.

4. Yhteydenpito toiseen tutkintavankiin.

Käräjäoikeuksien tulisi erittäin tarkasti harkita tutkintavangin yhteydenpitorajoituksia ja varsinkin niissä tapauksissa, joissa tutkintavanki ei saa olla muiden tutkintavankien kanssa tekemisessä. Vantaan vankilassa olevat ns. saman jutun tutkintavangit, joilla on yhteydenpitorajoituksia toisiin tutkintavankiin eivät asu samalla osastolla. En näe syytä siihen, mikseivät tällöin saisi olla tekemisessä osaston muiden tutkintavankien kanssa. Vankilassa on myös omat haasteet mm. osastointien kanssa ja mikäli useita tutkintavangeja on samanaikaisesti pidettävä erossaan muista tutkintavangeista, niin tämä on lähestulkoon mahdotonta. Tutkintavangit pääsevät kommunikoimaan toistensa kanssa sellissä sijaitsevista tuuletusikkunoiden kautta, sellin oven rajoista huutelemalla, ulkoilupihoilta huutelemalla, välittämällä viestiä teksti-tv:n kautta, välittämällä viestiä tapaamisissa, soittamalla, taikka välittämään tietoa toisen vangin kautta. Täydellistä eritäytymistä toisista tutkintavangeista on mahdotonta estää.

5. Viranomaisyhteistyö.

Jokaisen esitutkintaviranomaisen tulisi ottaa käyttöön rikosseuraamuslaitoksen ja poliisihallituksen tekemä yhteydenpitorajoituksia koskeva täsmentäminen lomake. Tällöin rikosseuraamuslaitoksella ja esitutkintaviranomaisilla on yhtenäinen näkemys, mitä yhteydenpitorajoitukset käytännössä vankilassa tarkoittavat. Tällä hetkellä yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat vankien lupa-asioihin ja läheisien yhteydenpitoon.

6. Yhteydenpitorajoitusten tarkentaminen.

Nykyistä yhteydenpitorajoitusten täsmentämistä koskevaa lomaketta tulee myös tarkentaa. Lomakkeeseen tulisi lisätä yksityiskohtaisia kohtia, miten vankiloiden tulee näitä yhteydenpitorajoituksia noudattaa. Esimerkkinä voidaan ottaa vankien lupa-asioita, tapaamisia, puheluita ja yhteydenpitoa läheisiin koskevat epäselvyydet.

7. Vankilassa työskentelevät nimetyt virkamiehet.

Vankilan on syytä pohtia tulisiko vankilan puolesta olla nimetyt henkilöt, jotka hoitavat viestintää vankien yhteydenpitorajoituksista yhdessä esitutkintaviranomaisiin. Tällä hetkellä tutkintavankien yhteydenpitorajoituksista kirjaavat täytäntöönpanon notaari, virastosihteerit, vankilan päivystäjänä toimiva rikosseuraamusesimies ja valvonnan henkilökunta. Yhtä tutkintavankia koskeva tieto voi tulla täytäntöönpanon sähköpostiin lauantaiamulla, mutta sitä päästää varsinaisesti käsittelemään vasta seuraavana arkipäivänä. Tämä johtuu siitä, että vankilassa täytäntöönpanon virkamiehet työskentelevät pääsääntöisesti vain arkisin. Mikäli vankila nimeäsi tietyt virkamiehet hoitamaan tehtävään, niin tällöin reaaliaikainen tieto tutkintavankien yhteydenpitorajoituksista olisi nopeasti saatavilla. Tällä tavalla myös kohdennetaan työaikaa ja vältetään päällekkäisiä työtehtäviä.

8. Toimintaan osallistuminen.

Vankilan tulisi pohtia voisiko se järjestää uusia nykyaikaisia toimintoja myös yhteydenpitorajoituksen oleville tutkintavangeille. Nykyisillään olevat toiminnot liittyvät fyysiseen toimintakykyyn ja sosiaaliseen kuntoutukseen liittyviä toimintoja. Erityisesti mahdollisuus ansaita taloudellista etuutta tekemällä vankilatyötä, voidaan tutkintavankien osallisuutta toimintaan kasvat-
taa. Samoin työtoiminta mahdollistaa tutkintavangin aktiivisen toiminnallisuuden, josta myös vankila hyötyy. Useasti tutkintavangeilta löytyy monipuolista työhistoriaa, jota pystytään hyödyntämään myös vankilan tarpeisiin.

9. Yhdenvertainen kohtelu.

M-osaston muillekin tutkintavangeilla tulisi tarjota yhdenmukaisesti mahdollisuus viikoittaiseen saunavuoroon, kuten N1-osastollakin on. Tällä hetkellä M: osaston puhdistaja vangeilla on saunavuoroon etuoikeus, koska ovat työtoimintaan sijoitettuna. Rikosseuraamuslaitos on yhdenmukaistamassa toimintaansa, joten käytännön tasolla yhteydenpitorajoitusten omaavien tutkintavankien toimintamahdollisuudet tulisi olla samanarvoisia osastosta riippumatta.

10. Suljettujen osastojen uudelleen järjestäminen.

Vantaan vankilan tulisi pohtia suljettujen osastojen uudelleen järjestämistä. Tällä hetkellä suljetut osastot ovat toimintojen suhteen samankaltaisia. Näkisin, että vankilalla voisi olla erias-
teisia suljettuja osastoja. Tutkintavangit, joilla on ns. kaikki yhteydenpitorajoitukset voimassa

tulisi sijoittaa omalle osastolle ja niillä tutkintavangeilla, joilla on lievempiä yhteydenpitorajoituksia omalle osastolle. Osastojen toiminnallisuutta ja sijoittamista tulisi tarkastella laitosturvallisuusnäkökulmasta.

11. Tutkintavangin tiedottaminen.

Yhteydenpitorajoitteen olevalle tutkintavangille tulisi tarjota myös kirjallinen tieto, mitä yhteydenpitorajoituksia heillä on voimassa ja miten ne vaikuttavat vankilaan tutkintavankeusaikana. Tämän kaltaiselle menetelmällä tutkintavangeille tarjotaan tietoa heidän oikeuksistaan ja voidaan välttää epätietoisuutta. Vaikka suurin osa haastatteluun osallistuneista tutkintavangeista kertoivatkin, että tiedostavat mitä yhteydenpitorajoitukset sisältävät, mutta kirjallisesti tuotettava sisältö lisää luottamuksen rakentamista tutkintavankien ja vankilaviranomaisten kesken. Viitaten Rantalan ja Tynin tutkimukseen (Tutkintavankien olot ja oikeuksien toteutuminen 2017) useat yhteydenpitorajoituksen omaavat tutkintavangit eivät tieneet, minkä vuoksi heillä on ollut yhteydenpitorajoituksia ja miten nämä vaikuttavat vankilassa oloaikana.

9 LÄHTEET

Blomster Peter & Tyni Sasu 2012. Vähentävätkö vankitoiminnot uusintarikollisuutta? https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101725/YP62012_Tyni.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Committee against Torture. Report for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 2020. Viitattu 25.10.2021. [rm.coe.int/1680a25b54](https://www.rm.coe.int/1680a25b54).

Enberg - Viljakainen, Nina & Haapa-Aho, Eveliina & Valkiala, Petri 2020. Syrjäytymisvaarassa olevien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Haapasalo Jaana 2017. Kriminaali psykologia. PS-kustannus Jyväskylä. 2 Uudistettu painos.

Haho Annu 2020. Mitä kärsimys opettaa elämästä. Livonia Print Ltd., Latvia. Tuuma.

Hansen, Anders & Sundberg, Carl Johan & Leskinen, Terhi Mäkelä 2015. Liikunta paras lääke. Kustannus- Mäkelä Oy.

Heiskanen Tarja & Saaristo Liisa 2011. Kaiken keskellä yksin. PS-kustannus Jyväskylä.

https://e-justice.europa.eu/content_mutual_recognition_of_pretrial_measures-96-fi.do

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170341>

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25>

<https://www.kriminalomsorgen.no/lover-og-forskrifter.237911.no.html>

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM058:00/2020>

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12772547>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hakteslag-2010611_sfs-2010-611

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2017/10353>

<https://rm.coe.int/1680a3f709>

<https://rm.coe.int/european-prison-rules-978-92-871-5982-3/16806ab9ae>

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016809ee581

Jalkanen Juha 2020. Pedagogien johtajan kirja. Otavan kirjopaino Oy. PS-kustannus.

Jääskeläinen, Petri. Oikeusasiamies. Viitattu 26.10.2021. www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/7510/2020.

Kainulainen Sakari & Saari Juho 2021. Suomalainen Vanki. Tampere. Vastapaino.

Koppala Aku 2015. Masennus. Suuri serotoniinihujaus. Tallinna Raamatütrükikoja: Basam Books.

Kääriäinen Henri 2018. Tutkintavankien kokemus oikeudenmukaisuudesta tutkintavankeudessa. Pro gradu tutkielma. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto.

Leppänen heidi & Nurmela Kaisa 2021. Tutkintavankien näkemyksiä Jokelan vankilan toimintoista ja niiden kehittämisestä. Opinnäytetyö. Laurea.

Lindström Janika & Kuparinen Kristiina 2017. Sosiaalityötä muurien sisä -ja ulkopuolella. Ammattilaisten näkemyksiä vankien parissa tehtävästä sosiaalityöstä. Artikkelikokoelma Laurea.

Manninen Teemu 2021. Yhteydenpitorajoituksella olevien tutkintavankien vapaa-ajan toimintojen kehittäminen Mikkelin vankilassa. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu.

Middelkamp Jan 2018. Motivointi ja käyttäytymisen muutos. Fitra Oy.

Pakkokeinolaki. Viitattu 19.11.2021. www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806.

Partinen Markku & Huutoniemi Anne 2020. Nuku Hyvin. Docendo. 2 painos.

Pekkala Reetta 2019. Yhteydenpitorajoitusten toteutuminen sekä tutkintavankeuslain muutoksen vaikutukset rajoituksiin. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu.

Puolakka Pia 2020. Narsistit vankilassa. Deadline kustannus oy.

Oikeusministeriön julkaisuja. Pakkokeinolain muutostarpeiden tarkastelu 2022. Työryhmämietintö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163783/OM_2022_1_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Rantala Kati, Tyni Sasu, Koskenniemi Lauri, Kääriäinen Henri 2017. Tutkintavankien olot ja oikeuksien toteutuminen. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Helsingin Yliopisto. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/224593/Tutkimuksia_4_Kati_Rantala_ym_20174.pdf?sequence=6&isAllowed=y

Rikosseuraamuslaitos. Kansainväliset sopimukset. Eurooppalaiset vankeinhoitosäännöt 2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/saannokset/kansainvalisetsopimukset.html>

Rikosseuraamuslaitos. Linderborg Henrik & Blomster Peter & Tyni Sasu & Muiluvuori Marja-Leena 2012. Laatuaikaa Vankilassa.? Tutkimus vankilaelämän laatuun vaikuttavista tekijöistä. https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-risenjulkaisusarja/6Cf08G4co/1_12_Laatuaikaa_vankilassala.pdf

Rikosseuraamuslaitos. Ylisassi Hilikka & Seppänen Laura & Uusitalo Hanna & Kalavainen Susanna & Piistanen Päivi 2016. Aktivoiva Lähityö. Viitattu 25.10.2021. www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-risenjulkaisusarja/qmR5zNYVd/RISE_2_2016_Aktivoiva_lahityo_WEB.pdf.

Rikosseuraamuslaitos. Vantaan vankila tulo-opas 2021. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjajhyteystiedot/vankilat/vantaanvankila.html>. Viitattu 18.01.2021.

Rikosseuraamuslaitos. Tyni Sasu 2015. Vankeinhoidon vaikuttavuus. Onko kuntoutuksella tilastollisia vaikutuksia?

Rikosseuraamuslaitos. Westerback Esa 2015. Viitattu 18.11.2021. www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-muut/0DlbMQzPN/Turvallisuuslinjaukset_2015.pdf.

Saari Juho 2016. Yksinäisten Suomi. Gaudeamus Oy. Printon Trükikoda, Tallinna.

Sinkkonen Jari 2021. Psykopatian monet kasvot. 1 Painos. Duodecim.

Smith Peter Scharff 2017. Punishment Without Conviction? London: Palgrave. <https://www.dignity.dk/wp-content/uploads/Annex-A-Peter-Scharff-Smith-Punishment-Without-Conviction.pdf>.

Stefanius Nina 2018. Vahingoittunut mieli vankilassa: mielenterveys ja sen hoito vankilaympäristössä. Kandidaatin tutkielma. Oulun Yliopisto.

Suoninen Eero & Pirttilä- Bacman Anna- Maija & Lahikainen Anja Riitta & Ahokas Marja. 2014. Arjen sosiaalipsykologia. Sanoma Pro Oy.

Toikko Timo & Rantanen Teemu 2009. tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen yliopistopaino Oy. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tutkintavankeuden vaihtoehdot ja järjestäminen 2016. Oikeusministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75331/OMML_34_2016_Tutkintavankeuden_vaihtoehdot.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tutkintavankeuslaki. Viitattu 26.10.2021. www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050768.

Tyni Sasu 2015. Vankeinhoidon vaikuttavuus. Onko kuntoutukselle tilastollisia perusteita? Akateeminen väitöskirja. Iät-suomen yliopisto. https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-risenjulkaisusarja/11CTvAnMd/RISE_1_2015_Vankeinhoidon_vaikuttavuus_-_Onko_kuntoutukselle_tilastollisia_perusteita_Sasu_Tyni_vaitoskirja_net.pdf

Vankeuslaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050767>.

Vankitietojärjestelmä. Viitattu 16.12.2021 ja 18.01.20200.

10 LIITTEET

1. Tutkittavan informointi mallipohja.
2. Humanistinen Ammattikorkeakoulu tietosuojaseloste.
3. Tutkittavan suostumus.
4. Tutkittavan haastattelukysymykset.
5. Tutkimuslupa.
6. Päiväjärjestys M-osasto.
7. Päiväjärjestys N1- osasto.
8. Liikuntahalli.
9. Kuntosali.
10. Sosiaalisen kuntoutuksen toiminnot.
11. Työtoiminta.

1. Tutkittavan informointi mallipohja

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittäminen tutkintavankilassa.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan, miten yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat tutkintavankeihin ja millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksen omaavien van-

kien hyvinvointia voidaan vankilassa edesauttaa. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, koska teillä on kärjääoikeuden määräämiä yhteydenpitorajoituksia voimassa. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta oikeuksiinne/ kohteluunne. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa yhteydenpitorajoituksen omaavien vankeiden psyykkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista ja millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksesta koituvia haittoja voidaan vankilassa lieventää.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus on osa opintojani, jossa opiskelen ylemmässä ammattikorkeakoulussa Yhteisöpedagogin YAMK-tutkintoa. Tutkimuksesta vastaa Humanistinen ammattikorkeakoulu ja toimeksiantajana on Vantaan vankila. Tutkijana toimii rikosseuraamustyöntekijä Mikko Tasanto. Humanistinen ammattikorkeakoulun rooli tutkimuksessa on tukea tutkimuksen tekijää.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimus järjestetään 01.08.- 31.12.2021 välisenä aikana. Tällä aikavälillä tehdään yksilöhaastatteluja ja erilaisia ryhmätoimintoja. Haastattelut toteutetaan anonyymisesti, jolloin ketään vankia ei voida tutkimuksessa tunnistaa. Toimintoihin osallistuminen on myös vapaaehtoista, eikä tästäkään voida ketään vankia tunnistaa.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimuksen on tarkoitus valmistua keväällä 2022 ja kyseessä on opinnäytetyö, joka julkaistaan avoimesti Thesus-tietokannassa.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija:

Nimi: Mikko Tasanto

Puh.0295- 683259

Sähköposti: mikko.tasanto@humak.fi

Opinnäytetyönohjaajan yhteystiedot:

Pia Lundbom

Humanistinen Ammattikorkeakoulu

Pia.Lundbom@humak.fi

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

[Mikäli tutkimuksessa ei käsitellä henkilötietoja, tämän osion voi jättää tiedotteesta pois]

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla korkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on [valitse jokin/jotkin seuraavista]:

Korkeakoulu	☒	
	☐	
Toimeksiantaja	☐	Toimeksiantajan nimi:
Muu yhteistyötaho	☐	Yhteistyötahon nimi:

Opinnäytetyöntekijä

Yhteisrekisterinpitäjien vastuut [tarvittaessa]

Jos kyseessä on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen artiklan 26 mukainen yhteisrekisteri, kuvaa tähän kunkin rekisterinpitäjän vastuut.

Jos yhteisrekisterinpitäjiä on muita kuin korkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä (esim. toimeksiantaja), tee erillinen yhteisrekisterinpitäjäyys sopimus. Sopimus pohjan saat oman korkeakoulusi tietosuojavastaavalta.

Vastuunjaossa tulee ilmetä ainakin seuraavat asiat:

1. Kuka vastaa henkilötietojen käsittelystä koko niiden elinkaaren ajan? (kuka päättää esim. henkilötietojen säilytysajasta ja kuka poistaa ne, kun säilytysaika on umpeutunut?)
2. Kuka valitsee/päättää henkilötietojen käsittelyssä käytettävistä työvälineistä (tietojärjestelmät/ohjelmistot)? Kuka vastaa henkilötietojen käsittelyssä käytettävien työvälineiden ja/tai tallennuslaitteiden tietoturvasta? Kuka laatii henkilötietojen käsittelysopimukset järjestelmätoimittajien kanssa? Muut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet)?
3. Kuka vastaa rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta?
4. Kuka vastaa rekisteröidyn informoinnista?
5. Kuka vastaa GDPR:n artiklan 14 mukaisesta rekisteröidyn informoinnista, jos/kun henkilötietoja ei ole saatu rekisteröidyltä itseltään? (jos tiedot saadaan

vain rekisteröidyltä eli tutkittavalta itseltään, ei tätä kohtaa tarvitse huomioida)

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisteripitäjän yhteys henkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteys henkilön nimi:

Organisaatio:

Puh.

Sähköposti:

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

[Kerro mitä henkilötietoja kerätään (tutkittavasta kerättävät tietotyypit).]

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietojanne vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä

[Kirjaa tähän, mikäli tietoja kerätään muualta esim. muista rekistereistä; mitä tietoja ja mistä, millä perusteella (esim. viranomaisrekisterit).]

Vankitietojärjestelmästä henkilöiden nimi, joka muutetaan haastattelun aikana esim. Henkilö A. Tällöin henkilöä ei voida tunnistaa. Vankitietojärjestelmä kertoo keitä henkilöitä on haastattelun ja toimintaan osallistumisen aikana paikalla. Henkilöistä ei dokumentoida mitään muuta tietoa humakin salattuun verkkoympäristöön, josta hän olisi tunnistettavissa. Toimintaan osallistumisesta kirjataan vaan, kuinka monta prosenttia osastoilta on ollut halukas osallistumaan toimintaan. Tämä dokumentoidaan ryhmätietona.

Tai:

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

[Kirjaa tähän, mitä työvälineitä käytät kerätessäsi henkilötietoja: esimerkiksi e-lomake (jos teet kyselytutkimuksen e-lomakkeen avulla), korkeakoulun/ tutkimuksen tilaajaorganisaation/ työnantajaorganisaation sähköpostijärjestelmä (jos lähetät sähköpostitse tutkittaville linkin osallistua kyselyyn), korkeakoulusi verkkolevyasema (jos tallennat keräämäsi kyselytutkimuksen vastaukset henkilökohtaiselle verkkolevyasemalle), Excel-taulukkolaskentaohjelma (jos analysoit/koostat/luokittelet vastauksia Excelin avulla) jne.

Teen haastattelulomakkeen ja toimintaan osallistumislomakkeen. Haastattelu ja toimintaan osallistumislomakkeen vastaukset kirjataan Humakin salattuun verkkoympäristöön.

HUOMAA: Henkilötietoja sisältävän kyselytutkimuksen työväline on valittava huolella ja kiinnitettävä huomiota työvälineen tietoturvaominaisuuksiin. Useat pilvipalvelupohjaiset kyselytyövälineet (kuten Google Forms) eivät sovellu arkaluonteisten henkilötietojen keräämiseen, koska tiedot tallentuvat EU/ETA-alueen ulkopuolella oleville palvelimille. Opinnäytetekijän ja ohjaajan vastuulla on selvittää, mitkä työvälineet ovat tietoturvallisia. Ota yhteyttä oman korkeakoulusi tietohallintoon ja/tai tietosuojavastaavaan.]

Kuvaa, miten henkilötiedot on suojattu, esim. käyttäjätunnus + salasana, käyttäjien rekisteröinti, fyysinen sijainti (lukittu + kulunvalvottu tila) jne.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on selvittää keitä henkilöitä on tutkimuksen aikana paikalla... kuvaa tähän selkokielellä, mitä tarkoitusta varten tietoja kerätään. Eli avaa lyhyesti tutkimuksen/projektin/opinnäytetyön tarkoitus.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

[Kirjaa tähän henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste:

- Tieteellisen tutkimuksen käsittelyperusteena on yleensä *yleisen edun mukainen tehtävä*. Voi olla myös suostumus.
- Opinnäytetyössä käsittelyperuste on yleensä *suostumus*

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Käsittelyperuste vaikuttaa siihen mitkä rekisteröidyn oikeudet tutkittavalla on käytettävissä. Ks. kohta ”Rekisteröitynä teillä on oikeus”.]

Tutkimuksen kesto aika (henkilötietojenne käsittelyaika)

[Kirjaa tähän kuinka kauan tutkimus kestää.]

Tutkimus kestää 01.08- 31.12.2021 välisen ajan.

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

[Kerro tässä kohdassa mitä henkilötiedoille tehdään tutkimuksen päättymisen jälkeen, hävitetäänkö henkilötiedot vai arkistoidaanko ne, mihin ja miten pitkäksi aikaa.]

Tutkimuksen päätettyä haastattelumateriaali ja toimintaan osallistumislomakkeet hävitetään.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

[Kerro tässä luovutetaanko tietoja tutkimusryhmän ulkopuolelle: kenelle, mitä tietoja ja mitä tarkoitusta varten. Huomioi luovutukset myös henkilötietojen käsittelijöille.]

Tietojanne ei luovuteta eteenpäin.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

[Kerro mikäli tietoja siirretään kolmanteen maahan. Esim.

Tietojanne ei siirretä/siirretään EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Jos siirretään, niin yksilöi siirrettävät tiedot, siirron tarkoitukset ja kohteet sekä se, millä tietosuojasetuksessa mainitulla perusteella siirto tehdään.]

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

[Valitse seuraavista kahdesta sopivampi sen mukaan, mikä on henkilötietojen käsittelyperusteesi ja ota pois ylimääräiset tekstit. Luettelo oikeuksista sekä tieto miten niitä käytetään riittää.

Jos käsittelyperusteena on yleisen edun mukainen tehtävä, niin valitse oikeuksiksi seuraavat:]

- saada tietoa henkilötietojen käsittelystä

- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta tai käsittelyn rajoittamisesta
- oikeus vastustaa tietojen käsittelyä
- oikeus olla johtumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi ilman lainmukaista perustetta
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

[Jos käsittelyperusteena on *suostumus*, niin valitse seuraavat:]

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

[Kerro, miten aineisto pseudonymisoidaan ja/tai anonymisoidaan omassa tutkimuksessasi:

Esim. jotenkin näin:]

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Yksittäisille tutkittavalle annetaan tunnuskoodi ja häntä koskevat tiedot säilytetään koodattuina tutkimusaineistossa. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa ilman koodiavainta. Koodiavainta, jonka avulla yksittäisen tutkittavan tiedot ja tulokset voidaan tunnistaa, säilyttävät [kuka/ketkä, miten kauan] eikä tietoja anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan ryhmätasolla eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

Huom! Älä lupaa anonymiteettiä, ellei se ole mahdollista esim. aineiston pienen koon, haastatteluiden suorien lainausten, tutkittavien julkisen roolin (esim. haastateltu viranhaltijana, artistina) tms. vuoksi.

Tutkimusaineistoa ja tutkimuksen yhteydessä kerättyjä näytteitä säilytetään (missä) ja (XX) vuotta, jonka jälkeen ne hävitetään (hävitystapa on kuvattava). (Tai vaihtoehtoinen toimintatapa.)

Tutkijan on syytä selventää tutkittavalle, käytetäänkö kerättyjä tietoja/näytteitä tutkimukseen myöhemmin. (Esim. Tutkimuksessa kerättyjä tietoja voidaan käyttää myöhemmin

opinnäytetöissä. Tutkittavilla on oikeus halutessaan saada tieto siitä ketkä ovat saaneet aineiston käytettäväkseen.)

Jos käsittelyperusteena on suostumus ja aineistoa halutaan käyttää jatkotutkimuksissa, tulee tähän pyytää nimenomainen suostumus. Jos tarkoituksena on tehdä kansainvälistä yhteistyötä, se on mainittava ja selvennettävä tietojen luottamuksellisuus ja suojaus sekä mahdolliset sopimukset tietojen käsittelystä.

2. Humak tietosuojaseloste.

Opinnäytetyön

tietosuojaseloste

Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) artikkelit 13 ja 14

Yleistä

Tässä tietosuojaselosteessa kerrotaan, miten Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu Oy:n (Humak) opiskelija [Mikko Tasanto] (Rekisterinpitäjä) käsittelee tutkimukseen tai

opinnäytetyöhön osallistuvan henkilön Mikko Tasanto) henkilötietoja opinnäytetyötä varten suoritettavan tutkimuksen toteuttamiseksi. Tämän tietosuojaselosteen tarkoitus on tarjota sinulle tietoa käsitellyistä henkilötiedoistasi, mistä henkilötietojasi kerätään, miten henkilötietojasi käsitellään ja mitkä ovat oikeutesi rekisteröitynä.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Epäselvissä tilanteissa voit ottaa yhteyttä Rekisterinpitäjään:

[Mikko Tasanto]

[mikko.tasanto@humak.fi, 0295-683259]

tai

opinnäytetyön ohjaajaan Humakissa:

[Pia Lundbom]

[Pia.Lundbom@humak.fi]

tai

Humakin tietosuojatoimistoon

security@humak.fi

[OHJE: Jos kyseessä on yhteishankkeena tehtävä tutkimus ja kyse on siis yhteisrekisterinpitäjyydestä, kirjaa tähän osapuolet ja vastuunjako. Lisäksi tulee laatia sopimus yhteisrekisterinpitäjyydestä.]

1. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ja oikeusperusteet

Henkilötietoja kerätään Humakissa opiskelevan Rekisterinpitäjän opinnäytetyötä varten suoritettavan tutkimuksen toteuttamiseksi osana tutkintoon johtavaa koulutusta. Opinnäytetyön nimi, jota varten tutkimus tehdään, on [Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittäminen tutkintavankilassa.

[Tutkimuksen kesto on [01.08.-31.12.2021].

Oikeusperusteet:

rekisteröidyn suostumus

rekisteröidyn kanssa solmitun sopimuksen täyttämiseksi tai sopimusta edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi

rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö

tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi yleiseen etuun perustuen: [tarvitsen vankitietojärjestelmästä henkilön nimen ja mitä yhteydenpitorajoituksia teillä on voimassa. Teidän nimenne ei tule esille tutkimuksen aikana taikka teitä ei voida tunnistaa myöskään yhteydenpitorajoitusten perusteella. Haastatteluissa tulette olemaan Henkilö A, henkilö B, jne. kuvaile tutkimuksen tarkoitusta siten, että tutkimukseen osallistuva henkilö ymmärtää, millä perusteella hänen henkilötietojaan käsitellään]

tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi yleiseen etuun perustuen

rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen: [kuvaile oikeutettu etu, jonka perusteella henkilötietoja käsitellään]

2. Käsitellyt henkilötiedot

Tutkimuksen suorittamiseksi käsitellään seuraavia henkilötietojasi:

nimi ja yhteystiedot (osoite, puhelinnumero, sähköposti)

syntymäaika

sukupuoli

henkilötunnus

[Henkilön nimi, yhteydenpitorajoitukset jotka löytyvät vankitietojärjestelmästä. Haastatteluissa ei kuitenkaan haastateltavan nimeä tule ilmi. muita tietoja, jotka eivät ole erityisiä eli alla listattuja henkilötietoja]

Lisäksi käsitellään seuraavia erityisiä henkilötietoja:

terveydentilaan liittyvät tiedot

poliittisiin tai vakaamuksellisiin mielipiteisiin liittyvät tiedot

rotua tai etnistä alkuperää ilmentävät tiedot

rikostiedot

ammattiliiton jäsenyys

geneettiset tai biometriset tiedot

seksuaalista käyttäytymistä tai suuntautumista koskevat tiedot

Henkilötiedot kerätään Rekisteröidyltä itseltään.

TAI

Henkilötietoja kerätään [Henkilötiedot kerätään vankitietojärjestelmästä.nimeä lähde, jos henkilötietoja kerätään muualta kuin rekisteröidyltä itseltään].

3. Henkilötietojen käsittelijät

Rekisterinpitäjän lisäksi henkilötietoja Rekisterinpitäjän lukuun käsittelee [opinnäytetyön ohjaaja: ohjaajan nimi] / [muut mahdolliset käsittelijät].

[OHJE: Jos opinnäytetyön ohjaaja tai muu taho käsittelee henkilötietoja Rekisterinpitäjän lukuun, tietosuoja-asetus vaatii laatimaan käsittelysopimuksen. Helpointa siis olisi, jos henkilötietoja ei menisi opinnäytetyön ohjaajan tai muiden käsiteltäväksi eikä käsittelysopimusta siis tarvittaisi.]

4. Henkilötietojen säilytysaika

Henkilötietoja käsitellään edellä kohdassa 1 mainitun tutkimuksen keston ajan. Tutkimuksen päättymisen jälkeen henkilötiedot poistetaan.

[OHJE: Täytä tämä kohta sen perusteella, kuinka kauan tietoja on välttämätöntä käsitellä tutkimuksen toteuttamiseksi. Henkilötietojen käsittelyaika ja poistamisen ajankohta voi siis olla jokin muu kuin edellä esitetty. Jos henkilötietojen säilytysaikaa ei voida etukäteen määrittellä, määrittele ne kriteerit, joiden perusteella säilytysaika määräytyy.]

5. Henkilötietojen luovuttaminen ja siirto

Henkilötietoja ei luovuteta toiselle rekisterinpitäjälle ilman Rekisteröidyn antamaa suostumusta. Rekisterinpitäjällä voi kuitenkin poikkeuksellisesti olla velvollisuus luovuttaa tietoja kolmannelle osapuolelle lain tai viranomaisen vaatimuksesta.

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

[OHJE: Ehto on laadittu sillä oletuksella, että itse opinnäytetyöhön ei kirjata tutkimukseen osallistuneiden nimiä. Jos näin kuitenkin tapahtuu, tähän on saatava Rekisteröidyn suostumus tai oltava muu oikeusperuste ja em. tekstissä on mainittava asia ja muokattava tekstiä tarvittaessa tilanteen mukaan muutoinkin.]

6. Automatisoitu päätöksenteko

Automatisoitua päätöksentekoa tai profilointia ei suoriteta.

7. Henkilötietojen suojaaminen

Rekisterinpitäjä on varmistanut henkilötietojen asianmukaisen turvallisuuden ja luottamuksellisuuden tason sekä teknisillä että organisatorisilla toimenpiteillä. Rekisterinpitäjä suojaa henkilötietoja katoamiselta, väärinkäytöltä, luvattomalta pääsylvä sekä muutosten, luovuttamisen ja tuhoamisen varalta.

Rekisterinpitäjä on huolehtinut, että tallennettuja henkilötietoja sekä käytettäviin järjestelmiin kohdistuvia käyttöoikeuksia ja muita henkilötietojen turvallisuuden kannalta arkaluonteisia tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja vain niiden henkilöiden toimesta, joiden työkuvaan tietojen käsitteleminen kuuluu, ja että nämä henkilöt ovat sitoutuneet noudattamaan

salassapitovelvollisuutta tai heitä sitoo asianmukainen lakisääteinen salassapitovelvollisuus.

Henkilötiedot anonymisoidaan aina, kun se on mahdollista tutkimuksen tarkoitukseen nähden. Pääsyä henkilötietoihin rajoitetaan minimoimalla niitä käsittelevät henkilöt. Henkilötietoihin on pääsy ainoastaan käyttäjätunnuksella ja salasanalla. Henkilötietoja suojataan lisäksi Humakin tietoturvakäytännöin ja -menetelmin.

8. Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyllä on alla kuvatut oikeudet asiakasrekisterissä olevien henkilötietojen osalta.

Oikeus tarkastaa itseään koskevat tiedot

Rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa, mitä tietoja hänestä on tallennettu asiakasrekisteriin.

Tarkastuspyynnön voi osoittaa kirjallisesti Rekisterinpitäjän tässä tietosuojaselosteessa ilmoittamaan osoitteeseen.

Oikeus tietojen oikaisemiseen

Rekisteröity vastaa Rekisterinpitäjälle antamiensa tietojen oikeellisuudesta. Mikäli Rekisteröity tai Rekisterinpitäjä havaitsee puutteellisuuksia tai virheellisyyksiä tiedoissa, tulee tällainen virheellinen tieto oikaista ja korjata ilman aiheetonta viivytyttä.

Oikeus tietojen poistamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus tulla unohdetuksi ja poistattaa tiedot rekisteristä. Mikäli tiedon säilyttämiselle on olemassa laillinen peruste, ei Rekisterinpitäjällä kuitenkaan ole velvollisuutta poistaa tietoa.

Oikeus käsittelyn rajoittamisen ja vastustamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus rajoittaa häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä. Rekisterinpitäjällä voi kuitenkin olla laillinen peruste tietojen käsittelyyn, jolloin Rekisteröidyllä on oikeus ainoastaan pyytää häntä koskevien henkilötietojen säilyttämisen rajoittamista.

Rekisteröidyllä on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu yleisen edun toteuttamiseen tai julkisen vallan käyttämiseen. Rekisterinpitäjä ei saa tällöin enää käsitellä henkilötietoja, ellei Rekisterinpitäjä voi osoittaa, että käsittelyyn on huomattavan tärkeä perusteltu syy, joka syrjäyttää Rekisteröidyn edut tai on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Rekisteröidyllä on oikeus saada Rekisterinpitäjälle antamansa koneellisesti luettavassa muodossa olevat suostumuksen tai sopimussuhteen nojalla käsiteltävät henkilötiedot siirrettyä toiselle rekisterinpitäjälle, mikäli se on teknisesti mahdollista ja turvallista.

Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojaviranomaiselle, mikäli se havaitsee, että Rekisterinpitäjä on toiminut tietosuojalainsäädännön vastaisesti käsitellessään henkilötietoja.

9. Muutokset ja laatimispäivämäärä

Rekisterinpitäjä varaa oikeuden tehdä muutoksia tähän tietosuojaselosteeseen.

Tämä tutkimus- ja opinnäytetyön tietosuojaseloste on laadittu 1.6.2021

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan, miten yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat tutkintavankeihin ja millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksen omaavien vankeiden hyvinvointia voidaan vankilassa edesauttaa. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, koska teillä on käräjäoikeuden määräämiä yhteydenpitorajoituksia voimassa. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Pehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta oikeuksiinne/ kohteluunne. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Teillä on kuitenkin oikeus poistaa itsestänne koostuva tutkimustulos, mikäli näin haluatte.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa yhteydenpitorajoituksen omaavien vankien psyykkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista ja millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksesta koituvia haittoja voidaan vankilassa lieventää.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus on osa opintojani, jossa opiskelen ylemmässä ammattikorkeakoulussa Yhteisöpedagogin YAMK-tutkintoa. Tutkimuksesta vastaa Humanistinen ammattikorkeakoulu ja toimeksiantajana on Vantaan vankila. Tutkijana toimii rikosseuraamustyöntekijä Mikko Tasanto. Humanistinen ammattikorkeakoulun rooli tutkimuksessa on tukea tutkimuksen tekijää.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimus järjestetään 01.08.- 31.12.2021 välisenä aikana. Tällä aikavälillä tehdään yksilöhaastatteluja ja erilaisia ryhmätoimintoja. Haastattelut toteutetaan anonyymisesti, jolloin ketään vankia ei voida tutkimuksessa tunnistaa. Toimintoihin osallistuminen on myös vapaaehtoista, eikä tästäkään voida ketään vankia tunnistaa.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimuksen on tarkoitus valmistua keväällä 2022 ja kyseessä on opinnäytetyö, joka julkaistaan avoimesti Thesus-tietokannassa.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle.

3. Tutkittavan suostumus.

Tutkimuksen nimi: Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittäminen tutkintavankilassa.

Tutkimuksen toteuttaja: Humanistinen Ammattikorkeakoulu, Tutkija: Mikko Tasanto 0295-683259, Mikko.tasanto@om.fi

Ohjaava opettaja: Pia.Lundbom, pia.lundbom@humak.fi

Minua **[tutkittavan nimi]** on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on **[selvittää pakkokeinolain nojalla eristettyjen vankien kokemuksista Vantaan vankilassa ja selvittää millä toimenpiteillä yhteydenpitorajoituksia voidaan lieventää.]**

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan

suostumuksen, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus:

Nimenselvennys:

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

4. Tutkittavan haastattelukysymykset.

Tutkittavien haastattelu kysymykset:

Henkilö:

Paikka: Työhuone

Aika:

1. Kuvaile omin sanoin, millaista oli olla poliisivankilassa ja miten se vaikutti sinun hyvinvointiisi?

-

2. Millä tavalla poliisivankilan kokema eristys eroaa Vantaan vankilan kokemuksesta?

-

3. Saitko poliisivankilassa ollessasi olla yhteydessä läheisiinsä?

-

4. Onko sinulle ollut selvää mitä nämä yhteydenpitörajoitukset koskevat ja millä tavalla vankila niitä noudattaa?

-

5. Kuinka kauan sinulla on ollut yhteydenpitorajoitukset voimassa?

-

6. Millä tavalla yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet sinun elämääsi?

-

6 A. Oletko huomannut että yhteydenpitorajoitukset ovat vaikuttaneet psyykkiseen hyvinvointiisi?

-

7. Minkä vuoksi sinulle on määrätty yhteydenpitorajoitukset?

-

8. Mikä on ollut erityisen raskasta tässä hetkessä, kun sinulla on yhteydenpitorajoitukset voimassa?

-

9. Miten järjestämäni toiminta on vaikuttanut sinun hyvinvointiisi vankilassa oloaikana?

-

10. Mikä erityisesti järjestämäni toiminta on ollut mielekästä ja millä tavoin se on sinuun vaikuttanut?

-

11. Mikä on ollut motivaatiosi osallistua järjestämääni toimintaan?

-

12. Oletko huomannut eroa omassa hyvinvoinnissasi niiltä päivinä kun olen järjestänyt toimintaa vs. kun toimintaa ei ole järjestetty? jos olet niin mitä erityisesti?

-

13. Mikä minun järjestämä toiminta on erityisesti auttanut sinua? ja millä tavalla olet kokenut sen?

-

14. Miten olet kokenut minun läsnäoloni osastolla ja onko minun työroolini auttanut/selventänyt sinua koskevia yhteydenpitorajoituksia?

-

15. Millä tavalla sinun mielestäsi vankila pystyisi tulevaisuudessa lieventämään yhteydenpitorajoitusten aiheuttamia haittoja?

-

16. Vapaa sana, mistä tahansa aiheesta?

5. Tutkimuslupa

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Tutkimuslupa

13/332/2021

15.6.2021

Mikko Tasanto
Yhteisöpedagogin koulutus YAMK
Humanistinen ammattikorkeakoulu
/Rikosseuraamustyöntekijä Vantaan vankila

Hakemuksenne 27.4.2021

Tutkimuslupahakemus

Olette hakeneet Rikosseuraamuslaitokselta tutkimuslupaa Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogin koulutuksen (YAMK) opinnäytetyötä varten. Opinnäytteen ohjaajana toimii yliopettaja Pia Lundbom.

Tutkimuksen aihe

Yhteydenpitorajoitusten omaavien vankien kokemukset tutkinnallisesta eristämisestä ja toiminnan kehittäminen tutkintavankilassa.

Tutkimuksen toteutus

Yksilöhaastattelut vuoden 2021 aikana noin kymmenelle Vantaan vankilan aikuiselle vangille, joilla on yhteydenpitorajoitukset voimassa. Tutkimuksessa seurataan näiden 10 vangin psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia yhteydenpitorajoituksien aikana. Käytännön toteutuksessa järjestetään erilaisia aktiivitoimintoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla vankien psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia voidaan vankilassa edesauttaa.

Vankitietojärjestelmästä (Vati/Roti) tarvitaan tiedot niiden vankien valinnasta, joita haastatellaan. Lisäksi tarvitaan tiedot vankeihin kohdistuvista yhteydenpitorajoituksista.

Lupahakemus

Haette tutkimuslupaa haastatteluihin ja vankitietojärjestelmien (Vati/Roti) käyttöön. Tutkimuksesta on tehty tietosuojaseloste ja vaikutustenarviointi.

Osoite
Lintulahdenkatu 5
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi

Tutkimuslupa

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

13/332/2021

15.6.2021

Päätös

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö myöntää teille tutkimusluvan haastatteluihin ja yhteydenpitorajoituksia koskevaan aineistoon. Yhteydenpitorajoituksia koskevan aineiston muodostamisesta tulee sopia erikoistutkija Sasu Tynin tai erikoistutkija Marja-Liisa Muiluvuoren kanssa.

Vankien osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista ja heiltä tulee pyytää yksilöity kirjallinen suostumus osallistumisesta tutkimukseen. Tutkimuksen tulokset on esitettävä niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Tutkimusaineisto on säilytettävä siten, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin. Tutkimusaineisto on tarkoitettu vain tutkimukselliseen käyttöön ja se on hävitettävä yksilötietojen osalta tutkimuksen valmistuttua. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineiston keruu ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa vankilan muulle toiminnalle.

Tutkimuksen valmistuttua siitä tulee lähettää sähköinen kopio tai paperikopio Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön, Vantaan vankilaan sekä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen Kriminologiselle kirjastolle.

Juuti Ari
91207295T
 Digitaalinen allekirjoittaja:
 Juuti Ari 91207295T
 Päiväys: 2021.06.15
 09:12:32 +03'00'

Ari Juuti
 Turvallisuusjohtaja, kehitysjohtajan sijainen

Blomster Peter
912073386
 Digitaalinen allekirjoittaja:
 Blomster Peter 912073386
 Päiväys: 2021.06.15
 08:59:30 +03'00'

Peter Blomster
 erikoistutkija

Tiedoksi

Vantaan vankilan johtaja

Osoite Lintulahdenkatu 5 00530 Helsinki	Puhelin 029 56 88500 Faksi 029 56 65440	Sähköpostiosoite kirjaamo.rise@om.fi	Www-osoite rikosseuraamus.fi vankilatute.fi
--	--	--	--

6. Päiväjärjestys M- osasto

PÄIVÄJÄRJESTYS M-OSASTO

	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai	Aika La-Su
7:15	Aamupala, osasto kiinni (putsarit auki)					Aamupala, osasto kiinni (putsarit auki)		8:15
08:00-08:30						M-osaston tapaamiset		09:00-09:45
10:00-10:45	Lounas, osasto kiinni					Toiminta-aika		11:00-12:00
11:00-11:45				Kanttiini			Ulkoilu matkasellin pihalla	12:00-13:00
12:00-13:00	Toiminta-aika					Toiminta-aika		13:00-14:00
13:00-14:00	Ulkoilu matkasellin pihalla							
14:00-15:00	Toiminta-aika					Päivällinen, osasto suljetaan		14:00-14:15
15:00-15:15	Päivällinen, osasto suljetaan					Putsarit suljetaan		15:30
16:30	Putsarit suljetaan							
19:00 --	Iltäläkkeiden jako							19:00

Tapaamiset viikonloppuisin. Tapaamisvaraukset jätettävä viimeistään keskiviikkona aamupalan jaossa.

Tupakointi toiminta-aikana tupakka-asemalla ja ulkoilussa

Keittiön käyttö, pyykinpesukone, soitot ja siivoukset toiminta-aikana

Kirjasto keskiviikkoisin, ilmoittautuminen vartijalle aamupalan yhteydessä

Kanttiini torstaisin, tilauslomake toimitettava maanantaina klo 08:00 mennessä

Rstt:n järjestämät aktiviteetit ilmoitetaan erikseen osaston ilmoitustaululla

Liinavaatteiden vaihto joka toinen viikko talousmestarin toimesta

22.6.2021

Johtaja
Tommi Saarinen

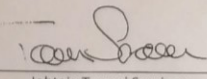
7. Päiväjärjestys N1- osasto

VANTAAN VANKILA
 16-06-2021
 15.6.2021

N1

	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
7:15	AAMUPALA						
8:00	Toiminta-aika 1	Toiminta-aika 1	Toiminta-aika 1	Toiminta-aika 1	Toiminta-aika 1	AAMUPALA	
9:00	Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 1	Toiminta-aika 1
10:00						Toiminta-aika 2	Toiminta-aika 2
10:30	RUOKAILU						
12:00						Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2
13:00	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 1 Toiminta-aika 2	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1
14:00	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	Ulkoilu 2 Toiminta-aika 1	RUOKAILU	
15:00	RUOKAILU						
16:00							
19:00	ILTALÄÄKKEET						

N-Osaston vartijat määrittelevät ryhmät
 Osaston toiminta-ajana mahdollisuus kokata ja soittaa. Kuntoiluhuoneen aukioloajat huoneen ovessa.
 Kanttiini torstaisin. Tilaukset viimeistään maanantaina aamupalan jaon yhteydessä
 Kirjasto perjantaisin, ilmoittautuminen asiointilomakkeella
 Tupakointi tapahtuu joko ulkoilussa tai toiminta-ajana tupakointiasemalla

16.6.2021

 Johtaja Tommi Saarinen

8. Liikuntahalli.

Liikuntahalli: Tiistaina

Liikuntahalli osaston N1 sellit 01–09 vangeille klo. 16:45- 17:45. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua liikuntahallille. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa liikuntahallin käytön evämäiseen.

Exercise hall department N1 cells 01- 09 for inmates at. 16:45- 17:45. Put a tick behind your cell number if you want to go to the exercise hall. Prison violations can lead to a ban on exercise hall use.

N1/01

N1/02

N1/03

N1/04

N1/05

N1/06

N1/07

N1/08

N1/09

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Liikuntahalli: Keskiviikkona

Liikuntahalli osaston **M-osasto sellit 01- 09 vangeille klo. 15:30- 16:30**. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua Liikuntahallille. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa liikuntahallin käytön evämäiseen.

Exercise hall department **M-Ward cells 01- 09 for inmates at . 15:30- 16:30**. Put a tick behind your cell number if you want to go to the exercise hall. Prison violations can lead to a ban on exercise hall use.

M/01 () ()

M/02 () ()

M/03 () ()

M/04 () ()

M/05 () ()

M/06 () ()

M/07 () ()

M/08 () ()

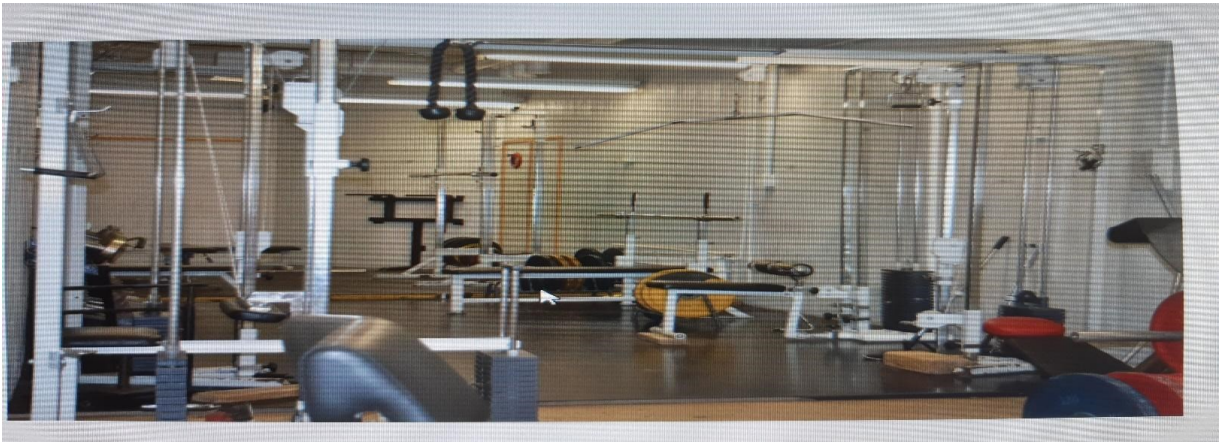
M/09 () ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

9. Kuntosali

Kuntosali osaston N1 sellit 01–05 vangeille klo. 17:15- 18:00. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua kuntosalille. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa kuntosali käytön eväämiseen.

Gym department N1 cells 01-05 for inmates at. 17: 15- 18:00. Put a tick behind your cell number if you want to go to the gym. Prison violations can lead to a ban on gym use.

N1/01 ()

N1/02 ()

N1/03 ()

N1/04 ()

N1/05 ()

N1/06 ()

N1/07 ()

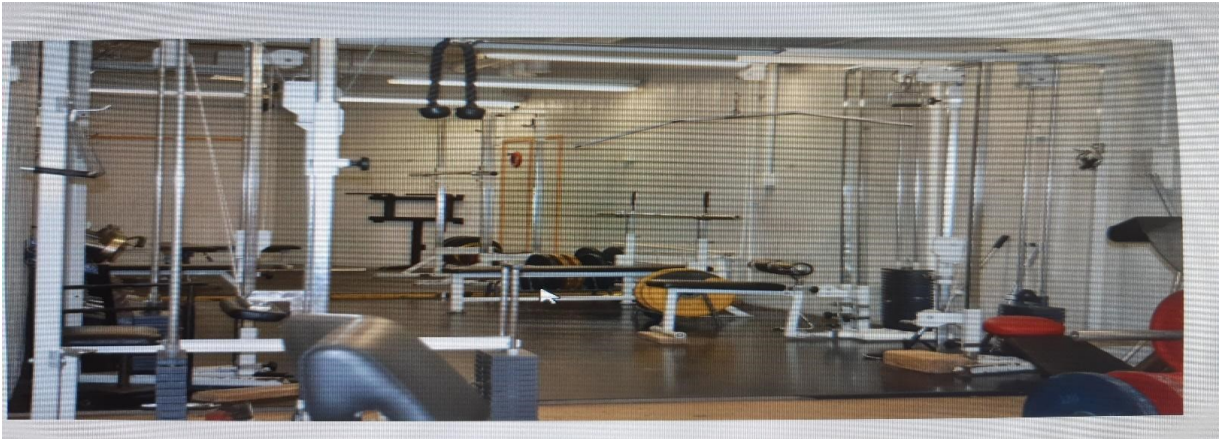
N1/08 ()

N1/09 ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Kuntosali M-osastolle sellit 01–09 vangeille klo. 15: 30- 16:30. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua kuntosalille. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa kuntosali käytön eväämiseen.

Gym M- department cells 01-09 for inmates at. 15:30- 16:30. Put a tick behind your cell number if you want to go to the gym. Prison violations can lead to a ban on gym use.

M/01 () ()

M/02 () ()

M/03 () ()

M/04 () ()

M/05 () ()

M/06 () ()

M/07 () ()

M/08 () ()

M/09 () ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

10.Sosiaalisen kuntoutuksen toiminnot.

Musiikkikuuntelu . Jokainen voi valita max. kaksi biisiä, jotka kuunnellaan/katsotaan yhdessä. Laita rasti oman sellisi kohdalle, jos haluat osallistua toimintaan.

	Esittäjä	Laulu
M/01 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/02 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/03 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/04 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/05 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____

	Esittäjä	Laulu
M/06 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/07 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/08 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____
M/09 () ()	1. _____	_____
	1. _____	_____
	2. _____	_____
	2. _____	_____

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Elämäni biisikilpailu, jossa jokainen ilmoittaa etukäteen paperilapulla (Asiointilomakkeella) oman biisinsä Rstt Tasannolle. Biisit kuunnellaan ja katsotaan youtubesta käsin ja yritetään arvata kenen biisi on. Voit joko ojentaa asiointilomakkeen minulle suoraan tai vastaavasti laittaa sen postilaatikkoon, jolloin osoitat sen minulle.

Biisikilpailu käydään isossa luokassa.

Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua toimintaan. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa kilpailu käytön eväämiseen.

Put a tick behind your cell number if you want to come participate in the activities. Prison violations can lead to a ban on this competition event.

N1/01 ()

N1/02 ()

N1/03 ()

N1/04 ()

N1/05 ()

N1/06 ()

N1/07 ()

N1/08 ()

N1/09 ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Elämäni biisikilpailu, jossa jokainen ilmoittaa etukäteen paperilapulla (Asiointilomakkeella) oman biisinsä Rstt Tasannolle. Biisit kuunnellaan ja katsotaan youtubesta käsin ja yritetään arvata kenen biisi on. Voit joko ojentaa asiointilomakkeen minulle suoraan tai vastaavasti laittaa sen postilaatikkoon, jolloin osoitat sen minulle.

Biisikilpailu käydään isossa luokassa. **MAX 10 henkilöä, koska tilassa ei ole enempää paikkoja.**

Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua toimintaan. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa kilpailu käytön eväämiseen.

Put a tick behind your cell number if you want to come participate in the activities. Prison violations can lead to a ban on this competition event.

M/01 ()()

M/02 ()()

M/03 ()()

M/04 ()()

M/05 ()()

M/06 ()()

M/07 ()()

M/08 ()()

M/09 ()()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

BINGO				
7	26	40	58	73
14	22	34	55	68
4	24	FREE	46	72
9	20	36	52	74
6	28	35	49	64

Bingo osastolle N1

Laita rasti oman sellisi kohdalle, mikäli haluat osallistua toimintaan.

N1/01 ()

N1/02 ()

N1/03 ()

N1/04 ()

N1/05 ()

N1/06 ()

N1/07 ()

N1/08 ()

N1/09 ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

BINGO				
7	26	40	58	73
14	22	34	55	68
4	24	FREE	46	72
9	20	36	52	74
6	28	35	49	64

Bingo M osastolle

Laita rasti oman sellisi kohdalle, mikäli haluat osallistua toimintaan.

M/01 () ()

M/02 () ()

M/03 () ()

M/04 () ()

M/05 () ()

M/06 () ()

M/07 () ()

M/08 () ()

M/09 () ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Herne pussi kilpailu:

osaston N1 sellit 01- 09 vangeille klo. 11:00- 13:00. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua toimintaan. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa liikuntahallin käytön eväämiseen.

department N1 cells 01- 09 for inmates at. 11:00- 13:00. Put a tick behind your cell number if you want to participate in the activities. disorderly conduct can lead to denial of action.

N1/01 ()

N1/02 ()

N1/03 ()

N1/04 ()

N1/05 ()

N1/06 ()

N1/07 ()

N1/08 ()

N1/09 ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Hernepussi kilpailu:

osastolle M sellit 01- 09 vangeille klo. 09:00- 10:30. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua toimintaan. Järjestysrikkomukset voivat vaikuttaa liikuntahallin käytön eväämiseen.

department M cells 01- 09 for inmates at. 09:00- 10:30. Put a tick behind your cell number if you want to participate in the activities. disorderly conduct can lead to denial of action.

M/01 () ()

M/02 () ()

M/03 () ()

M/04 () ()

M/05 () ()

M/06 () ()

M/07 () ()

M/08 () ()

M/09 () ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

Levyraati osaston N1 sellit 01- 09 vangeille n. klo. 11:00- 12:00. Laita rasti sellisi perään, jos haluat osallistua toimintaan. Jokainen valitsee yhden kappaleen, joka kuunnellaan ja muut arvioivat kappaleen kuuntelemisen jälkeen asteikolla 1- 10

Department jury N1 cells 01- 09 for inmates at. 11:00- 12:00. Put a tick behind your cell number if you want to go home. Prison violations can lead to a ban on gym use. Everyone selects one song to listen to and the others rate after listening to the song on a scale of 1-10

N1/01 ()

N1/02 ()

N1/03 ()

N1/04 ()

N1/05 ()

N1/06 ()

N1/07 ()

N1/08 ()

N1/09 ()

Mikko Tasanto

Rikosseuraamustyöntekijä

Vantaan vankila

11.Työtoiminta

Oletko kiinnostunut työtoiminnasta? Vantaan vankila tarjoaa mahdollisuutta tehdä ulkotöitä muutama tunnin päivässä rikosseuraamustyöntekijän neuvomana, ohjaamana ja valvomana yhdessä työliikkeen virkamiesten kanssa. Työ sisältää puiden siirtelyä, kokoamista ja halkomista. Työ on projektiluontoista ja sijoittuu arkipäivisin klo.11–13 välille. Työstä maksetaan 3,01 €/pv.

Mikäli haluat osallistua työtoimintaan laita asiointilomake rikosseuraamustyöntekijä Mikko Tasanolle.

